

Редакція:

24.12.2008

**Про затвердження Правил пожежної безпеки для об'єктів зберігання,
транспортування та реалізації нафтопродуктів**

Наказ Міністерства палива та енергетики України
від 24 грудня 2008 року N 658

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
16 березня 2009 р. за N 235/16251

Відповідно до Закону України "Про пожежну безпеку" НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила пожежної безпеки для об'єктів зберігання, транспортування та реалізації нафтопродуктів (далі - Правила), що додаються, які набирають чинності з 15 квітня 2009 року.
2. Департаменту фізичного захисту, пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності (Іванов П. А.):
 - 2.1. Подати цей наказ на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
 - 2.2. Після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України направити Державному департаменту пожежної безпеки МНС України необхідні матеріали для включення Правил до державного реєстру і автоматизованого банку даних інформаційного фонду нормативних актів з питань пожежної безпеки.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Бугайова О. А.

Міністр

Ю. Продан

ПОГОДЖЕНО:

Голова Первинної профспілкової
організації працівників

Голова Державного комітету
України з питань регуляторної
політики та підприємництва

К. О. Ващенко

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Міністерства палива та
енергетики України
від 24 грудня 2008 р. N 658

Зареєстровано
в Міністерстві юстиції України
16 березня 2009 р. за N 235/16251

ПРАВИЛА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ОБ'ЄКТІВ ЗБЕРІГАННЯ, ТРАНСПОРТУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ НАФТОПРОДУКТІВ

I. Загальні положення

1. Галузь застосування

1. Ці Правила встановлюють основні вимоги пожежної безпеки, яких необхідно дотримуватися під час експлуатації об'єктів зберігання, транспортування та реалізації нафтопродуктів.

2. До об'єктів зберігання нафтопродуктів віднесено склади нафтопродуктів з комплексом основних і допоміжних технологічних об'єктів (зливно-наливні естакади, насосні для перекачування нафтопродуктів, резервуарні парки тощо), до об'єктів транспортування нафтопродуктів віднесено об'єкти магістральних нафтопродуктопроводів, до об'єктів реалізації нафтопродуктів віднесено автозаправні станції.

Ці Правила не поширюються на товарно-сировинні резервуарні парки нафтопереробних заводів, сировинні парки нафтохімічних підприємств, видаткові склади нафтопродуктів, що входять до складу підприємств (промислових, транспортних, енергетичних тощо).

3. Ці Правила є обов'язковими для виконання на всіх підприємствах, що пов'язані зі зберіганням, транспортуванням та реалізацією нафтопродуктів в Україні, незалежно від видів їх діяльності і форм власності.

4. Для забезпечення пожежної безпеки об'єктів зберігання, транспортування та реалізації нафтопродуктів необхідно також керуватися вимогами Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених наказом МНС України від 19.10.2004 N 126, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 04.11.2004 за N 1410/10009 (далі - НАПБ А.01.001-2004), та іншими чинними в Україні нормативно-правовими актами виходячи зі сфери їх дії.

2. Позначення та скорочення

МНС - Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи

ППР - планово-попереджувальний ремонт

ІТП - інженерно-технічний працівник

ДПД - добровільна пожежна дружина

ДПК - добровільна пожежна команда

ПТК - пожежно-технічна комісія

АСП - автоматична система пожежогасіння

СПС - система пожежної сигналізації

СПБ - служба пожежної безпеки

АЗС - автозаправна станція

ЛЗР - легкозаймиста рідина

ГР - горюча рідина

КВП - контрольно-вимірювальні прилади

ТО - технічне обслуговування

КОПС - комплекс охоронно-пожежної сигналізації

ЕОМ - електронно-обчислювальна машина

АГЗС - автомобільна газозаправна станція

АГЗП - автомобільний газозаправний пункт

БП АЗС - багатопаливна автозаправна станція

ГДВК - граничнодопустима вибухонебезпечна концентрація

II. Організаційні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки

1. Встановлення протипожежного режиму

1. Протипожежний режим встановлюється інструкцією, затвердженою наказом керівника підприємства (далі - інструкція), у якій мають бути визначені:

можливість (місця) куріння, застосування відкритого вогню, побутових нагрівальних приладів;

порядок проведення тимчасових пожежонебезпечних робіт (у тому числі зварювальних);

правила проїзду та стоянки транспортних засобів;

місця для зберігання та припустима кількість сировини, напівфабрикатів та готової продукції, які можуть знаходитися у виробничих приміщеннях і на території підприємства (у місцях зберігання);

порядок прибирання горючого пилу й відходів, зберігання промасленого спецодягу та шмаття, очищення повітроводів вентиляційних систем від горючих відкладень;

порядок відключення від мережі електрообладнання у разі пожежі;

порядок огляду й зачинення приміщень після закінчення роботи;

порядок проходження посадовими особами навчання й перевірки знань з питань пожежної безпеки, а також проведення з працівниками протипожежних інструктажів та занять з пожежно-технічного мінімуму з призначенням відповідальних за їх проведення;

порядок організації експлуатації та обслуговування наявних інженерно-технічних засобів протипожежного захисту (систем протипожежного водопостачання, насосних станцій, автоматичних систем пожежної сигналізації та пожежогасіння, систем газодимовидалення, вогнегасників тощо);

порядок проведення ППР та оглядів електроустановок, опалювального, вентиляційного, технологічного та іншого інженерного обладнання;

дії працівників у разі виявлення пожежі;

порядок збирання членів добровільної пожежної дружини та відповідальних посадових осіб у разі виникнення пожежі, виклику вночі, у вихідні й святкові дні.

2. Всі працівники підприємства мають бути ознайомлені з вимогами щодо забезпечення протипожежного режиму на інструктажах, під час проходження пожежно-технічного мінімуму тощо.

3. Витяги основних положень з інструкції слід вивішувати на видних місцях.

4. Керівники робіт, що виконуються підрядними організаціями, повинні забезпечити дотримання працівниками підрядних організацій встановленого на підприємстві протипожежного режиму.

5. Керівник підприємства зобов'язаний вживати (у межах наданих йому повноважень) відповідних заходів реагування на факти порушень чи невиконання посадовими особами, іншими працівниками підприємства встановленого протипожежного режиму, вимог правил пожежної безпеки та інших документів, що діють у цій сфері.

2. Визначення обов'язків посадових осіб та працівників щодо забезпечення пожежної безпеки

1. Забезпечення пожежної безпеки підприємств покладається на їх керівників та уповноважених керівниками осіб, якщо інше не передбачено відповідним договором.

Керівники підприємств зобов'язані:

організувати вивчення і виконання правил пожежної безпеки всіма ІТП, службовцями і робітниками;

розробляти комплексні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки, впроваджувати досягнення науки і техніки, позитивний досвід;

відповідно до нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки розробляти і затверджувати положення, інструкції, інші документи, що діють у межах підприємства, здійснювати постійний контроль за їх додержанням;

забезпечувати дотримання протипожежних вимог стандартів, норм, правил, а також виконання вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду;

у разі відсутності в нормативних документах вимог, необхідних для забезпечення пожежної безпеки, вживати відповідних заходів, погоджуючи їх з органами державного пожежного нагляду;

забезпечувати у необхідній кількості та утримувати у справному стані засоби протипожежного захисту і зв'язку, пожежну техніку, первинні засоби пожежогасіння, не допускати їх нецільове використання;

створювати у разі потреби відповідно до встановленого порядку підрозділи МНС та необхідну для їх функціонування матеріально-технічну базу;

створювати ДПД або ДПК, ПТК та організовувати їх діяльність відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів України;

подавати на вимогу державного пожежного нагляду відомості та документи про стан пожежної безпеки підприємства та продукції;

здійснювати заходи щодо впровадження АСП та СПС і використання для цієї мети виробничої автоматики;

своєчасно інформувати підрозділи МНС про несправності пожежної техніки, систем протипожежного захисту, водопостачання, а також про закриття доріг і проїздів на своїй території;

проводити службове розслідування випадків пожеж;

визначати обов'язки посадових осіб (у тому числі заступників керівників) щодо забезпечення пожежної безпеки, призначати наказом відповідальних за пожежну безпеку цехів, окремих будівель, споруд, приміщень, діляниць тощо, технологічного та інженерного устаткування, а також за утримання та експлуатацію технічних засобів протипожежного захисту.

2. Відповідальність за пожежну безпеку цехів, установок, виробничих ділянок підприємства (далі - структурні підрозділи) покладається на їх керівників або осіб, що виконують їх обов'язки.

Керівники структурних підрозділів, інші працівники, призначені відповідальними за пожежну безпеку, зобов'язані:

забезпечити дотримання у підпорядкованих їм структурних підрозділах встановленого протипожежного режиму;

знати характеристики пожежної небезпеки будівель, споруд, технологічних процесів, технологічного та виробничого обладнання, речовин і матеріалів, що перебувають в обігу, використовуються та зберігаються у виробництві;

організовувати контроль за справністю систем опалення, вентиляції, електроустановок, технологічного та іншого виробничого обладнання, вживати заходів щодо усунення виявлених несправностей, внаслідок яких можливе виникнення пожежі;

після закінчення роботи забезпечувати прибирання робочих місць та приміщень, відключення електроустановок, за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, які за умовами технології повинні працювати цілодобово;

знати правила утримання і застосування пожежної техніки (в тому числі первинних засобів пожежогасіння, АСП та СПС), засобів зв'язку, систем газодимовидалення та оповіщення про пожежу, які є в підрозділі, та постійно утримувати їх у справному стані;

розробляти плани евакуювання під час пожежі людей і матеріальних цінностей та проводити не рідше одного разу на рік їх практичне відпрацювання відповідно до порядку, встановленого на підприємстві.

3. Працівники, відповідальні за експлуатацію технологічного обладнання та інженерних споруд, зобов'язані:

організовувати вчасне проведення профілактичних оглядів та планово-запобіжних ремонтів обладнання, установок, електромереж тощо, а також усунення виявлених порушень, які можуть призвести до пожежі;

організовувати навчання та інструктаж обслуговуючого персоналу з питань забезпечення пожежної безпеки під час експлуатації (ремонту) технологічного та інженерного обладнання;

забезпечувати розробку необхідної експлуатаційної документації та контроль за її веденням, розробляти та здійснювати заходи щодо запобігання пожежам від технологічного та інженерного обладнання.

4. Робітники, службовці, інші працівники підприємства зобов'язані:

дотримуватись встановленого на підприємстві, в підрозділі, на робочому місці протипожежного режиму, знати і виконувати вимоги цих Правил та інших чинних нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, чинних на підприємстві;

вміти застосовувати засоби пожежогасіння, що є у підрозділі;

у разі виявлення пожежі або займання діяти відповідно до вимог розділу X цих Правил.

5. У кожному приміщенні на видному місці вивішується табличка із зазначенням прізвища, ім'я, по батькові та посади працівника, відповідального за пожежну безпеку.

6. Обов'язки працівників щодо забезпечення пожежної безпеки, утримання та експлуатації технічних засобів протипожежного захисту відображаються у відповідних посадових документах (функціональних обов'язках, посадових інструкціях, положеннях тощо).

7. Обов'язки сторін щодо забезпечення пожежної безпеки орендованого майна визначаються в договорі оренди.

3. Розроблення інструкцій про заходи пожежної безпеки і планів евакуування під час пожежі

1. На кожному підприємстві відповідно до вимог додатка 1 до цих Правил розробляються:

загальнооб'єктова інструкція про заходи пожежної безпеки;

інструкції для всіх вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщень (дільниць, цехів, складів, майстерень, лабораторій тощо);

інструкції з проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатації технологічних установок тощо.

Інструкції вивішуються на видних місцях та вивчаються під час проведення протипожежних інструктажів, спеціального навчання (пожежно-технічного мінімуму), а також у системі виробничого навчання.

2. Загальнооб'єктова інструкція розробляється адміністрацією підприємства за участю фахівців об'єктової пожежної охорони (за її наявності), начальника ДПД, інших зацікавлених служб і підрозділів підприємства.

Загальнооб'єктова інструкція затверджується керівником підприємства або особою, що виконує його обов'язки.

3. Інструкції про заходи пожежної безпеки для окремих дільниць, цехів, складів, майстерень, лабораторій, робочих місць, пожежонебезпечних видів робіт тощо розробляються керівниками і фахівцями відповідних структурних підрозділів, служб та затверджуються заступником керівника або головним інженером підприємства.

4. Для працівників охорони (сторожів, вахтерів, вартових тощо) адміністрацією підприємства розробляються інструкції, в яких визначаються їхні обов'язки щодо контролю за дотриманням протипожежного режиму, огляду території та приміщень, порядок дії у разі виявлення пожежі, спрацювання систем пожежної сигналізації та систем пожежогасіння, а також (за відсутності диспетчерської служби на підприємстві) вказується, хто з посадових осіб адміністрації викликається в нічний час, у вихідні та святкові дні у разі пожежі. До інструкцій додається список посадових осіб підприємства із зазначенням їх домашньої адреси, номерів службового і домашнього телефонів. Інструкції вивішуються в місцях розміщення охорони (на прохідних, постах тощо) та вивчаються всіма працівниками охорони.

5. Для будівель та споруд висотою у два поверхи і більше, в яких одночасно перебувають на поверсі більше 25 осіб, розробляються плани евакуювання під час пожежі людей, які розміщуються на видних місцях.

Необхідність забезпечення планами евакуювання під час пожежі одноповерхових будівель та споруд визначається місцевими органами державного пожежного нагляду виходячи з їх пожежної небезпеки, кількості розміщуваних людей, площі тощо.

6. На дверях входу до підвалу вивішується план підвальних приміщень.

7. У разі зміни планування або функціонального призначення будівель (приміщень, споруд), технології виробництва, штатного розкладу персоналу адміністрація (відповідальні за пожежну безпеку в даному структурному підрозділі посадові особи) зобов'язана забезпечити своєчасне перероблення планів евакуювання у разі пожежі та інструкцій.

4. Навчання заходам пожежної безпеки, наочна агітація

1. Усі працівники, яких приймають на роботу і за місцем роботи, повинні проходити інструктажі з питань пожежної безпеки (далі - протипожежні інструктажі). Протипожежні інструктажі поділяються на: вступний, первинний, повторний на робочому місці, позаплановий та цільовий.

Особи, яких приймають на роботу, пов'язану з підвищеною пожежною небезпекою, повинні попередньо (до початку самостійного виконання роботи) пройти спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум). Працівники, зайняті на роботах з підвищеною пожежною небезпекою, один раз на рік мають проходити перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

Порядок організації та проведення протипожежних інструктажів, навчання та перевірки знань з пожежно-технічного мінімуму встановлюється Типовим положенням про інструктажі, спеціальне навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки на підприємствах, в установах та організаціях України, затвердженим наказом МНС України від 29.09.2003 N 368 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.12.2003 за N 1148/8469 (далі - НАПБ Б.02.005-2003). Перелік робіт (професій), що пов'язані з підвищеною пожежною небезпекою і при прийманні на які особи повинні проходити спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум), а також щорічну перевірку знань нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки, визначається НАПБ Б.02.005-2003, а також додатком 1 до цих Правил.

2. Посадові особи до початку виконання своїх обов'язків і періодично один раз на три роки повинні проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки. Посадові особи, що повинні проходити навчання, визначаються Переліком посад, при призначенні на які особи зобов'язані проходити навчання і перевірку знань з питань пожежної безпеки та порядку їх організації, затвердженим наказом МНС України від 29.09.2003 N 368 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.12.2003 за N 1147/8468 (далі - НАПБ Б.06.001-2003).

3. Допуск до роботи осіб, які не пройшли навчання, протипожежного інструктажу і перевірки знань з питань пожежної безпеки, забороняється.

4. Вивчення заходів пожежної безпеки на підприємстві слід також передбачати в системі виробничого навчання робітників, службовців, ІТП. Крім того, для цієї мети використовуються наявні на підприємстві місцеві системи радіомовлення, наочна агітація тощо.

5. Програми навчання з питань пожежної безпеки повинні узгоджуватися з органами державного пожежного нагляду.

5. Створення протипожежних формувань

1. З метою залучення працівників до проведення заходів щодо запобігання пожежам, організації їх гасіння на підприємствах створюються ДПД (ДПК), діяльність яких здійснюється відповідно до Положення про добровільні пожежні дружини (команди), затвердженого наказом МНС України від 11.02.2004 N 70 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.02.2004 за N 221/8820 (далі - НАПБ Б.02.004-2004).

Членів ДПД (ДПК), які підлягають обов'язковому особистому страхуванню (на випадок загибелі (смерті), поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання, одержаного під час ліквідації пожежі або наслідків аварії), слід застраховувати відповідно до Положення про порядок і умови обов'язкового особистого страхування працівників відомчої та місцевої пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.04.95 N 232 (далі - НАПБ Б.02.012-95).

2. На підприємствах з кількістю 50 і більше працівників за рішенням трудового колективу створюються ПТК. Їх робота організовується згідно з Типовим положенням про пожежно-технічні комісії, затвердженим наказом МНС України від 11.02.2004 N 70 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.02.2004 за N 222/8821 (далі - НАПБ Б.02.003-2004).

3. В апараті кожного об'єднання підприємств (асоціації, корпорації, концерни тощо) для виконання делегованих об'єднанню функцій у галузі пожежної безпеки створюється СПБ відповідно до Типового положення про службу пожежної безпеки, затвердженого наказом МНС України від 29.09.2003 N 369 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.12.2003 за N 1121/8442 (далі - НАПБ Б.02.010-2003).

Діяльність СПБ регламентується положеннями, які розробляються відповідними міністерствами, відомствами, об'єднаннями підприємств.

III. Вимоги пожежної безпеки щодо утримання території, будівель, приміщень і споруд

1. Утримання території

1. Територія підприємства постійно утримується в чистоті та систематично очищається від сміття, відходів виробництва, тари, опалого листя, котрі регулярно видаляються (вивозяться) у спеціально відведені місця. Вхід сторонніх осіб на територію підприємства забороняється.

2. До всіх будівель і споруд забезпечується вільний під'їзд. Дороги, проїзди та проходи до будівель, споруд, систем протипожежного водопостачання, підступи до зовнішніх пожежних драбин, первинних засобів пожежогасіння, технічних засобів пожежогасіння завжди утримуються вільними.

На території підприємств, особливо АЗС, організовується, як правило, односторонній рух транспортних засобів, а також роздільні заїзд і виїзд.

3. Для забезпечення безпечного проїзду всі дороги і проїзди на території підприємства утримуються справними, своєчасно ремонтуються, узимку очищуються від снігу, а в нічний час

освітлюються.

Забороняється довільно зменшувати нормовану ширину доріг та проїздів.

4. За справне утримання доріг, проїздів і під'їздів відповідальність несуть особи, призначені відповідним наказом по підприємству.

5. Про закриття ділянок доріг або проїздів для ремонту (або з інших причин) негайно повідомляються підрозділи МНС, що обслуговують підприємство. На період закриття доріг у відповідних місцях встановлюються покажчики напрямку об'їзду або влаштовуються зручні переїзди шириною не менше 3,5 м, завжди вільні для проїзду пожежних автомобілів.

6. На переїздах стоянка вагонів без локомотивів забороняється.

7. На ділянках можливого скупчення горючих газів або парів проїзд автомашин та іншого транспорту по території підприємства забороняється, про це вивішуються відповідні написи (покажчики).

8. Будівництво на території підприємств нових будівель та споруд (у тому числі тимчасових) може здійснюватися лише за наявності проектної документації, яка пройшла попередню експертизу (перевірку) в органах державного пожежного нагляду на відповідність нормативним документам, що стосуються питань забезпечення пожежної безпеки.

9. Не дозволяється прибудовувати до будівель з огорожувальними металоконструкціями, що містять горючі полімерні утеплювачі (пінополістирол, пінополіуретан тощо), комори, майстерні та інші приміщення.

10. На вільних ділянках території підприємства допускається посадка дерев і кущів тільки листяних порід, а також розпланованих газонів.

Використання для озеленення території підприємства листяних порід дерев та кущів, що виділяють пластівці, волокнисті речовини або опушене насіння, а також посадка дерев і кущів щільними групами і смугами, що сприяє скупченню парів або газів, не дозволяється.

Забороняється у виробничій зоні на ділянці залізничного та автомобільного зливу-наливу нафтопродуктів, а також у каре обвалування резервуарних парків посадка дерев та кущів, насаджування газонів усередині обвалованої території резервуарного парку.

11. Зовнішнє освітлення території підприємства постійно утримується у справному стані для забезпечення швидкого знаходження зовнішніх пожежних драбин, первинних засобів пожежогасіння, пожежного устаткування, входів до будинків і споруд.

12. Куріння на території підприємства, за винятком спеціально визначених місць, забороняється.

13. Територія підприємства, а також будівлі, споруди, приміщення забезпечуються відповідними знаками безпеки щодо заборони куріння, користування відкритим вогнем та електронагрівальними приладами тощо, які повинні відповідати чинним нормативним документам.

14. На території підприємства на видних місцях встановлюються таблички із зазначенням порядку виклику підрозділів МНС, покажчики місць розміщення первинних засобів пожежогасіння, пожежних гідрантів, пожежних водойм; схеми руху транспорту, в яких вказується розміщення будівель, водойм, гідрантів, пірсів та градирень (необхідність встановлення таких схем на кожному конкретному підприємстві визначається місцевими органами державного пожежного нагляду).

15. Траса магістральних нафтопродуктопроводів у межах 3 м у кожний бік постійно підтримується в пожежобезпечному стані шляхом періодичного розчищення від кущів та іншої деревинної рослинності.

У місцях переходу через трубопроводи встановлюються перехідні містки з негорючих матеріалів.

16. Розливи нафтопродуктів на території підприємства (на залізничних зливно-наливних естакадах, площадках, на яких здійснюється налив до автоцистерн, тощо) змиваються водою. У випадку, якщо це неможливо через відсутність водогону, місце розливу посипається піском, який прибирається після просочування його нафтопродуктом і видаляється у спеціально відведене місце (вивозиться).

2. Утримання будівель, приміщень і споруд

1. Усі будівлі, приміщення і споруди своєчасно очищаються від горючого сміття, відходів виробництва і постійно утримуються в чистоті. Терміни очищення встановлюються технологічними регламентами або інструкціями.

2. Зовнішні пожежні драбини і огороження на дахах (покрівлях) будівель утримуються у справному стані.

3. В усіх приміщеннях усі проходи, евакуаційні виходи, коридори, тамбури, сходи, підступи до виробничого обладнання і машин, до матеріалів, первинних засобів пожежогасіння, пожежного устаткування, зв'язку, систем пожежної сигналізації та пожежогасіння утримуються вільними, відкриття дверей на шляхах евакуювання забезпечується у напрямку виходу з будівлі.

4. Під маршами сходових кліток першого, цокольного або підвального поверхів допускається розміщувати тільки вузли керування центрального опалення і водомірні вузли.

5. У підвальних приміщеннях і цокольних поверхах виробничих і адміністративних будівель забороняється використовувати і зберігати ЛЗР та ГР, вибухові речовини, балони з горючим газом, целулоїд, карбід кальцію та інші речовини та матеріали, що мають підвищену вибухопожежну небезпеку (за винятком випадків, обумовлених чинними нормативними документами).

6. Дерев'яні конструкції в усіх будинках, крім будинків V ступеня вогнестійкості, підлягають вогнезахисному оброблянню, за винятком вікон, дверей, воріт, підлоги, вбудованих меблів, стелажів, якщо в будівельних нормах не зазначені інші вимоги. Вогнезахисне оброблення повинно забезпечувати I групу вогнезахисної ефективності відповідно до вимог чинних нормативних документів. Пошкодження вогнезахисних покривів (штукатурки, спеціальних фарб, лаків, обмазок тощо) будівельних конструкцій, горючих оздоблювальних і теплоізоляційних матеріалів, повітропроводів, металевих опор та перегородок негайно усуваються.

Вогнезахисне оброблення та перевірку стану вогнезахисного оброблення виконують організації, що мають ліцензію на проведення відповідних робіт протипожежного призначення, видану Державним департаментом пожежної безпеки МНС України. Після виконання вогнезахисних робіт підрядною організацією за участю замовника складається акт про виконання роботи. Після закінчення термінів дії оброблення (просочування) та у разі втрати або погіршення вогнезахисних властивостей оброблення (просочування) повторюється. Перевірка стану вогнезахисту матеріалу, конструкції проводиться не менше одного разу на рік зі складенням акта перевірки.

7. Захисні пристрої, які запобігають поширенню вогню та продуктів горіння (протипожежні двері, протипожежні клапани, протипожежні водяні завіси тощо), що улаштовуються в отворах протипожежних стін, перегородках та перекриттях, постійно утримуються у справному стані.

8. У місцях перетинання протипожежних перешкод - стін, перегородок, перекриттів, огорожувальних конструкцій різними комунікаціями постійно контролюється стан зашпаровування зазорів (отворів) негорючими матеріалами і не допускається зниження межі вогнестійкості конструкцій у цих місцях та рівня димогазонепроникнення.

9. Не допускається влаштовувати антресолі, перегородки, побутові приміщення і комори з горючих матеріалів у будинках, крім будинків V ступеня вогнестійкості.

10. Використані обтиральні матеріали складаються у металеві ящики з кришками, які щільно закриваються, і після закінчення зміни видаляються з виробничих приміщень.

11. Виробничі приміщення та обладнання періодично очищаються від пилу і горючих відходів. Терміни очищення встановлюються технологічними регламентами або об'єктовими (цеховими) графіками чи інструкціями.

12. Обслуговуючий персонал підприємства забезпечується спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Держгірпромнагляду України від 24.03.2008 N 53 і зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 21.05.2008 за N 446/15137 (далі - НПАОП 0.00-4.01-08). Спецодяг своєчасно підлягає пранню та ремонту, зберігається у розвішеному вигляді в металевих шафах, установлених у спеціально відведених для цього приміщеннях.

13. У виробничих, допоміжних і адміністративних будівлях підприємства забороняється:

зберігати промаслений (забруднений нафтопродуктами) одяг у шафах роздягалень;

прибирати приміщення і прати одяг з використанням бензину, гасу та інших легкозаймистих і горючих рідин;

відігрівати труби, що замерзли, паяльними лампами та іншими способами з використанням відкритого вогню;

носити взуття, яке може стати причиною іскроутворення в приміщеннях, в яких можливе виділення парів нафтопродуктів (продуктові насосні станції, фасувальні відділення тощо).

14. На входних дверях до всіх будівель та приміщень виробничого, складського призначення і лабораторій вказуються категорії цих будинків та приміщень за вибухопожежною та пожежною небезпекою згідно з Нормами визначення категорій приміщень, будинків та зовнішніх установок за вибухопожежною та пожежною небезпекою, затвердженими наказом МНС України від 03.12.2007 N 833 (далі - НАПБ Б.03.002-2007), та клас зони в приміщеннях за "Правилами будови електроустановок. Електрообладнання спеціальних установок", затвердженими наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 21.06.2001 N 272 (далі - НПАОП 40.1-1.32-01).

На межах зон зовнішніх виробничих та складських діляниць встановлюються покажчики із зазначенням класу зони за НПАОП 40.1-1.32-01.

15. Виробничі та допоміжні приміщення забезпечуються первинними засобами пожежогасіння. Пам'ятка щодо оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння наведено в додатку 2 до цих Правил.

Первинні засоби пожежогасіння та пожежне устаткування розміщуються на видних та легкодоступних місцях. За технічним станом первинних засобів пожежогасіння та пожежного устаткування встановлюється постійний контроль.

Забороняється застосовувати первинні засоби пожежогасіння, пожежне устаткування, що не мають державного сертифіката якості, та використовувати їх не за призначенням.

16. Прямий телефонний зв'язок підприємства з найближчою пожежною частиною населеного пункту постійно підтримується у справному стані.

17. Огорожі та поруччя сходових маршів та площадок утримуються справними. Забороняється зменшення встановленої будівельними нормами ширини сходових маршів і площадок.

18. З настанням сутінків (у разі перебування в будівлі людей) вмикаються світильники евакуаційного освітлення.

Шляхи евакуювання, що не мають природного освітлення, постійно освітлюються електричним світлом (у разі наявності людей).

Світлові покажчики "Вихід" постійно утримуються у справному стані.

19. У разі відключення електроенергії обслуговуючий персонал використовує електричні ліхтарі. Кількість ліхтарів визначається адміністрацією виходячи з особливостей об'єкта, наявності чергового персоналу, кількості людей у будівлі.

20. Забороняється:

улаштовувати на шляхах евакуювання пороги, виступи, турнікети, розсувні, підйомні двері, такі двері, що обертаються, та інші пристрої, які перешкоджають вільному евакуюванню людей під час пожежі;

захаращувати шляхи евакуювання меблями, обладнанням, різними матеріалами та готовою продукцією, навіть якщо вони не зменшують нормативної ширини;

забивати, заварювати, замикати на навісні замки, болтові з'єднання та інші запори, що важко відчиняються зсередини, двері евакуаційних виходів з будівель;

застосовувати на шляхах евакуювання (крім будинків V ступеня вогнестійкості) горючі матеріали для облицювання стін і стель, а також сходів та сходових площадок;

розташовувати у тамбурах виходів гардероби, вішалки для одягу, сушарні, пристосовувати їх для зберігання, у тому числі тимчасового, будь-якого інвентарю та матеріалу;

захаращувати меблями, устаткуванням та іншими предметами двері, переходи в суміжні секції та виходи на зовнішні сходи;

улаштовувати у сходових клітках робочі, складські та іншого призначення приміщення;

прокладати у сходових клітках газопроводи, трубопроводи з ЛЗР та ГР, повітроводи, електричні мережі, крім мереж електроосвітлення;

улаштовувати у загальних коридорах комори та вбудовані шафи, за винятком шаф для інженерних комунікацій; зберігати в шафах (нішах) для інженерних комунікацій горючі матеріали, а також інші сторонні предмети;

знімати передбачені проектом двері вестибюлів, холів, тамбурів і сходових кліток;

заміняти армоване скло у дверях на звичайне всупереч передбаченому за проектом;

знімати пристрої для самозачинення дверей сходових кліток, коридорів, холів, тамбурів тощо, а також фіксувати самозакривні двері у відчиненому положенні;

зменшувати нормативну площу фрамуг у зовнішніх стінах сходових кліток або закладати їх;

розвішувати у сходових клітках на стінах стенди, панно тощо;

улаштовувати слизьку підлогу на шляхах евакуювання.

IV. Вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання

1. Загальні вимоги пожежної безпеки до електроустановок

1. Електроустановки, можливість їх застосування, монтаж, наладка та експлуатація, а також прокладання проводів (кабелів), улаштування введів у будинки, заземлення та занулення електрообладнання повинні відповідати вимогам Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці від 09.01.98 N 4 і зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10.02.98 за N 93/2533 (далі - НПАОП 40.1-1.21-98), та інших відповідних нормативних документів.

2. На підприємстві наказом адміністрації призначається з числа ІТП енергослужби (головний енергетик, енергетик, ІТП відповідної кваліфікації) особа, відповідальна за протипожежний стан електрогосподарства підприємства, у тому числі електроустановок слабого струму.

3. Особа, призначена відповідальною за протипожежний стан електроустановок, зобов'язана:

забезпечувати надійну та безпечну роботу електроустановок, організацію та своєчасне проведення профілактичних оглядів та планово-попереджувальних ремонтів електрообладнання, апаратури та електромереж, а також своєчасне усунення порушень, які можуть призвести до пожеж та загоряння;

забезпечувати правильність вибору та використання кабелів, електропроводок, двигунів, світильників та іншого обладнання залежно від класу вибухо- та пожежонебезпеки зон та умов навколишнього середовища;

забезпечувати справний стан апаратів захисту від коротких замикань, перевантажень та інших небезпечних режимів роботи;

організовувати навчання та інструктажі чергового персоналу з питань пожежної безпеки під час експлуатації електроустановок.

4. Електрообладнання та електричні мережі, а також електричні засоби автоматизації і зв'язку, призначені для внутрішнього і зовнішнього розміщення, за виконанням та ступенем захисту повинні відповідати класу зони за НПАОП 40.1-1.32-01.

5. Для забезпечення безпечного режиму експлуатації електроустановок необхідно постійно контролювати справність апаратів захисту.

Захист від перевантаження виконується у всіх випадках незалежно від потужності електроспоживачів.

6. Несправності в електромережах та електроапаратурі, які можуть спричинити іскріння, коротке замикання, понаднормований нагрів горючої ізоляції кабелів і проводів, негайно ліквідовуються черговим персоналом. Пошкоджена електромережа негайно відключається до приведення її в пожежобезпечний стан.

7. З'єднання, відгалуження та окінцювання жил проводів і кабелів здійснюються за допомогою опресування, зварювання, паяння або затискачів (гвинтових, болтових тощо).

8. Нові підключення різних струмоприймачів (електродвигунів, нагрівальних приладів тощо) проводяться з урахуванням допустимого струмового навантаження електромережі.

9. Монтаж і експлуатація тимчасових електромереж і електроустановок, як правило, не допускаються.

10. За трасами кабельних ліній здійснюється постійний нагляд з метою запобігання впливу на них високих температур, потраплянню на них нафтопродуктів, води, можливості механічних пошкоджень тощо.

11. За роботою штучної або природної вентиляції в кабельних спорудах здійснюється постійний технічний нагляд з метою забезпечення її працездатності.

12. Електродвигуни, світильники, проводи та розподільні пристрої регулярно, не рідше одного разу на місяць, очищуються від пилу.

13. Замір опору ізоляції електричних мереж та електроустановок проводиться у терміни, визначені НПАОП 40.1-1.21-98 та іншими чинними нормативними документами.

14. Електрошафи, розміщені в коридорах, на інших шляхах евакуювання, замикаються. Електрощити, групові електрощитки оснащуються схемою підключення споживачів з пояснючими написами і вказаним значенням номінального струму апарата захисту (плавкої вставки).

15. В усіх, незалежно від призначення, приміщеннях, які після закінчення роботи замикаються і не контролюються черговим персоналом, з усіх електроустановок та електроприладів, а також з мереж їх живлення відключається напруга (за винятком чергового освітлення, пожежної автоматики та охоронних систем, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово).

16. На кожному об'єкті встановлюється порядок відключення напруги з електрообладнання, силових та контрольних кабелів у разі пожежі. При цьому електроживлення систем пожежної автоматики, протипожежного водопостачання та експлуатаційного (аварійного) освітлення залишається увімкненим.

17. Монтаж та експлуатація приладів для електропідігріву в'язких нафтопродуктів здійснюються відповідно до заводської монтажно-експлуатаційної інструкції.

До роботи з електропідігріву в'язких нафтопродуктів допускаються кваліфіковані робітники, що пройшли спеціальне навчання та інструктаж і мають III кваліфікаційну групу за вимогами НПАОП 40.1-1.21-98.

Процес електропідігріву здійснюється під постійним контролем обслуговуючого персоналу.

18. Під час експлуатації електроустановок забороняється:

використовувати як заземлювачі та заземлюючу проводку технологічні трубопроводи, які містять горючі рідини, а також трубопроводи, що покриті ізоляцією для захисту від корозії;

вмикати установки, що незахищені від струму короткого замикання та перевантаження;

застосовувати некалібровані плавкі вставки запобіжників, нагрівальні елементи теплових реле;

розміщувати повітряні лінії електропередач та зовнішні електропроводки над горючими покрівлями, навісами, складами пально-мастильних матеріалів та інших горючих матеріалів;

експлуатувати кабелі та проводи з неізолюваними струмопровідними жилами, неізолюваними кінцями, а також кабелі та проводи з пошкодженою або такою, що в процесі експлуатації втратила захисні властивості, ізоляцією;

застосовувати саморобні подовжувачі, які не відповідають вимогам НПАОП 40.1-1.32-01, що пред'являються до переносних (пересувних) електропроводок;

застосовувати для опалення приміщення нестандартне (саморобне) електронагрівальне обладнання або лампи розжарювання;

використовувати побутові електронагрівальні прилади без дозволу адміністрації підприємства;

залишати без догляду увімкнені в електромережу дозволені до використання нагрівальні (опалювальні) прилади;

користуватися пошкодженими розетками, відгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або деформації;

підвішувати світильники безпосередньо на струмопровідні проводи, обгортати електролампи і світильники папером, тканиною та іншими горючими матеріалами, експлуатувати їх зі знятими ковпаками (розсіювачами);

складувати горючі матеріали на відстані менше 1 м від електрообладнання, кабелів та ізолюваних проводів, прокладених відкрито по конструкціях на ізоляторах, тросах, в лотках тощо, а також під електрощитами;

розміщувати в кабельних спорудах будь-які тимчасові пристрої, зберігати в них матеріали та устаткування;

використовувати ролики, вимикачі, штепсельні розетки для підвішування одягу й інших предметів; заклеювати ділянки електропроводки папером, горючими тканинами;

застосовувати для електромереж радіо- та телефонні проводи;

відкрито прокладати в сходових клітках і всередині внутрішніх евакуаційних сходів електропроводи та кабелі незалежно від їхнього призначення і напруги.

2. Електроустановки та електромережі у вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зонах

1. На електродвигуни, світильники, інші електричні машини, апарати та обладнання, встановлені у вибухонебезпечних або пожежонебезпечних зонах, наносяться знаки, що вказують ступінь захисту їх оболонок.

2. У вибухонебезпечних зонах будь-якого класу підлягають зануленню та (або) заземленню електроустановки всіх напруг змінного і постійного струму, а також електрообладнання, що закріплене на металевих конструкціях, незалежно від наявності заземлення останніх.

3. У вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зонах дозволяється експлуатувати телефонні апарати, сигнальні пристрої до них, електричні годинники, радіоприймачі, пристрої й обладнання систем пожежної сигналізації, охоронної сигналізації, систем пожежогасіння, системи оповіщення про пожежу та інші подібні слабострумові споживачі електроенергії лише за умови відповідності їх рівня вибухозахисту (ступеня захисту оболонок) класу зони, крім випадків, обумовлених відповідними чинними нормативними документами.

4. Розміщення приладів загального відключення силових та освітлювальних мереж складських приміщень з вибухонебезпечними і пожежонебезпечними зонами будь-якого класу

передбачається поза межами вказаних приміщень (зовні) на негорючих стінах (перегородках) або на окремих опорах.

Спільні апарати відключення (вимикачі) розміщуються в ящиках з негорючих матеріалів або в нішах, опломбовуються і замикаються на замок.

5. Прокладання ліній слабкострумівих мереж (радіо-, телефонного зв'язку, сигналізації тощо) дозволяється лише за умови дотримання відстаней до зовнішніх установок з вибухонебезпечними і пожежонебезпечними зонами всіх класів, такими ж, як і для повітряних ліній електропередач напругою не вище 1 кВ згідно з НПАОП 40.1-1.32-01.

6. Виконання електромонтажних і ремонтних робіт у вибухонебезпечних та пожежонебезпечних зонах без дозволу адміністрації підприємства не допускається.

7. У вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зонах приміщень і зовнішніх установок забороняється:

експлуатувати електрообладнання, яке не має маркування щодо ступеня його захисту згідно з чинними стандартами;

включати в роботу електроустановки при несправному захисному зануленні та (або) заземленні, несправних блокувальних пристроях, несправних вибухозахисних оболонках, за наявності люфтів у місцях приєднання труб електропроводок до електрообладнання, відкритих кришок фітінгів або кришок увідних коробок, а також пошкоджень скла в оглядових віконцях обладнання, заповненого оливою;

розкривати оболонки вибухозахищеного електрообладнання;

вимикати електроустановки після автоматичного їх вимикання апаратами захисту без виявлення й усунення причин вимикання;

підключати до джерел живлення іскробезпечних приладів інші апарати та ланцюги, що не входять до комплексу цього приладу;

прокладати відкрито електропроводи і кабелі транзитом через пожежонебезпечні та вибухонебезпечні зони будь-якого класу і ближче 1 м і 5 м від них відповідно;

розміщувати електрообладнання (світильники, прожектори, з'єднувальні коробки тощо) без засобів вибухозахисту та прокладати електропроводи і кабелі над цими зонами способами, що не допускаються у вибухонебезпечних зонах відповідно до НПАОП 40.1-1.32-01;

застосовувати в пожежонебезпечних зонах складських приміщень люмінесцентні світильники з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;

використовувати в пожежонебезпечних зонах світильники з лампами розжарювання без захисного суцільного скла (ковпаків), а також з відбивачами і розсіювачами, виготовленими з горючих матеріалів;

застосовувати електричні опалювальні прилади у приміщеннях категорій А та Б за вибухопожежною небезпекою відповідно до НАПБ Б.03.002-2007;

застосовувати переносні світильники, що не відповідають вимогам вибухобезпеки.

3. Освітлення

1. Забороняється застосовувати світлотехнічне обладнання, конструктивне виконання якого не відповідає вимогам діючих стандартів на це обладнання.

2. Для освітлення резервуарних парків, як правило, застосовуються прожектори, встановлені на щоглах, розташованих безпосередньо за межами обвалування резервуарів.

3. У світильниках аварійного та евакуаційного освітлення використовуються лампи розжарювання. В окремих випадках дозволяється застосування люмінесцентних світильників для аварійного (евакуаційного) освітлення за умов, що температура навколишнього середовища приміщення становить не нижче 5° С, а живлення здійснюється на змінному струмі й забезпечується напругою мережі не нижче 90 % від номінальної.

Для аварійного (евакуаційного) освітлення застосовуються світильники, які відрізняються від світильників робочого освітлення своїм типом чи спеціально нанесеним знаком. Світильники евакуаційного освітлення позначаються літерою "Е".

Встановлення будь-яких місцевих вимикачів або штепсельних роз'єднувачів у мережах аварійного (евакуаційного) освітлення не дозволяється.

4. Переносні світильники обладнуються захисними скляними ковпаками й сітками. Для цих світильників та іншої переносної електроапаратури застосовуються тільки гнучкі кабелі та проводи (шнури) з мідними жилами, спеціально призначеними для цієї мети, з урахуванням їх захисту від можливих пошкоджень.

5. Для місцевого освітлення при ремонтах та оглядах у вибухонебезпечних приміщеннях та зовнішніх установках використовуються світильники напругою не вище 12 В з рівнем вибухозахисту, який відповідає класу вибухонебезпечної зони, та видом вибухозахисту, який відповідає категорії та групі вибухонебезпечної суміші.

6. Вибухозахищені світильники, які не мають знаків вибухозахисту, пломб або окремих деталей, передбачених конструкцією, до експлуатації у вибухонебезпечних приміщеннях не допускаються.

7. Ручні вибухозахищені світильники зберігаються у відповідальних осіб та видаються у справному стані тільки на час виконання робіт.

Після закінчення робіт світильники очищаються та повертаються відповідальній особі з відповідним оформленням.

8. Профілактичне обслуговування вибухозахищених світильників (заміна ламп, зарядження або заміна акумуляторів) виконується персоналом, призначеним розпорядженням по підприємству, який має відповідну кваліфікацію та допуск до цих робіт.

4. Захист від блискавки

1. Експлуатація й утримання пристроїв блискавкозахисту та визначення зони захисту блискавковідводів здійснюються відповідно до вимог чинних нормативних документів.

2. Перевірка стану улаштування блискавкозахисту проводиться для будівель і споруд I і II категорій 1 раз на рік перед початком грозового сезону, для будівель і споруд III категорії - не рідше 1 разу на три роки.

Перевіряється цілісність та захищеність від корозії доступних для огляду частин блискавкоприймачів і струмовідводів та контактів між ними, а також значення опору струму промислової частоти заземлювачів блискавковідводів, що стоять окремо. Ці значення не повинні перевищувати результатів відповідних замірів на стадії приймання більш ніж у 5 разів. У протилежному випадку проводиться ревизія заземлювача.

3. Результати ревізії блискавкозахисту, перевірочних випробувань заземлювальних пристроїв, виконаних ремонтів заносяться до спеціального пронумерованого, прошнурованого та

скріпленого печаткою експлуатаційного журналу. Ця документація після закінчення приймання пристроїв блискавкозахисту передається організації, яка їх експлуатує.

5. Захист від статичної електрики

1. Для захисту від небезпечної дії статичної електрики вживаються заходи відповідно до Правил захисту від статичної електрики, затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 22.04.97 N 103 (далі - НПАОП 0.00-1.29-97).

Забезпечення та утримування у справному стані заземлення всіх металевих та електропровідних неметалевих частин технологічного обладнання здійснюються незалежно від застосування інших засобів захисту від статичної електрики.

2. Автоцистерни перед наливом та зливом пожежонебезпечних рідин приєднуються до заземлювального пристрою на весь час заповнення чи випорожнення цистерн.

Контактні пристрої для під'єднання заземлювальних провідників від автоцистерн повинні відповідати вимогам чинних нормативних документів та встановлюватися за межами вибухонебезпечної зони.

Гнучкі заземлювальні провідники площею перерізу не менше 6 мм² повинні бути постійно приєднані до металевих корпусів автоцистерн та мати струбцину або наконечник під болт М10 для приєднання до заземлювального пристрою.

Є можливим застосування у вибухонебезпечній зоні заземлювальних пристроїв, які мають відповідний рівень вибухозахисту.

Водій, під'їхавши до поста наливу, повинен заземлити автоцистерну. За відсутності постійно приєднаних провідників заземлення автоцистерн виконується через інвентарні провідники, які мають наконечники на обох кінцях, у такому порядку: заземлювальний провідник спочатку приєднується до корпусу цистерни, потім - до заземлювального пристрою. Не допускається приєднання заземлювальних провідників до пофарбованих та забруднених металевих частин автоцистерн.

3. Відкривати люк автоцистерни та занурювати у неї наливну трубу (рукав) дозволяється тільки після заземлення автоцистерни.

4. Рукави з неелектропровідних матеріалів з металевими наконечниками, що використовуються для наливання нафтопродуктів у залізничні цистерни, автоцистерни, наливні судна та інші транспортні засоби, обвиваються мідним дротом діаметром не менше 2 мм (або мідним тросиком площею перерізу не менше 4 мм²) з проміжком витка не більше 100 мм. Один кінець дроту (тросика) з'єднується пайкою (або під болт) з металевими заземленими частинами продуктопроводу, а інший - з наконечником рукава. У випадку використання армованих або електропровідних рукавів обвивати їх не потрібно за умови обов'язкового з'єднання арматури або електропровідного гумового шару з заземленим продуктопроводом та металевим наконечником рукава. Наконечники рукавів виготовляються з металів, які виключають іскроутворення.

5. Нафтопродукти закачуються у резервуари, цистерни, тару без розбризкування, розпилення або інтенсивного перемішування. Наливання світлих нафтопродуктів струменем, що вільно падає, не допускається. Відстань від кінця завантажувальної труби до дна приймальної посудини не повинна перевищувати 200 мм, а якщо це неможливо, то струмінь спрямовується вздовж стінки. При цьому форма кінця труби та швидкість подавання нафтопродукту обираються таким чином, щоб виключалося розбризкування. Якщо діаметр горловини посудини місткістю більше 10 л не дозволяє опустити шланг всередину, використовується

заземлена лійка з електропровідного (такого, що не утворює іскор) матеріалу, кінець якої опускається в посудину на відстань не більше 200 мм від її дна. У випадку застосування короткої лійки до її кінця приєднується ланцюжок з матеріалу, що викликає іскроутворення, який при опусканні лійки в посудину лягає на її дно.

6. Для зниження інтенсивності виникнення заряду статичної електрики швидкість руху нафтопродуктів по трубопроводах нафтобаз не повинна перевищувати граничнодопустимих значень.

7. Під час заповнення резервуара нафтопродукти подаються нижче рівня залишку нафтопродукту, який знаходиться в цьому резервуарі.

Під час заповнення порожнього резервуара нафтопродукти подаються у нього із швидкістю не більше 0,5 м/с до моменту занурення кінця завантажувальної труби.

При подальшому заповненні швидкість слід вибирати з урахуванням виду наливу, властивостей нафтопродукту, вмісту та розміру нерозчинених домішок, властивостей матеріалу стінок трубопроводу, резервуара та транспортних засобів.

8. Ручний відбір проб допускається не раніше ніж через 10 хвилин після припинення руху нафтопродукту.

Вимірювання рівня метр-штоком або вимірювальною рулеткою з лотом, яке здійснюється через люки з метою визначення кількості нафтопродукту, допускається не раніше ніж через 2 години після припинення руху нафтопродукту.

Пробовідбірник повинен мати струмопровідний мідний тросик, один кінець якого припаюється до корпусу пробовідбірника, а на іншому є наконечник під болт М10. Болт М10 з гайкою-баранчиком приварюється до периметрової огорожі покрівлі заземленого резервуара. Перед відбором проб пробовідбірник обов'язково заземлюється.

Перед кожним використанням пробовідбірника обов'язково перевіряється цілісність мідного струмопровідного тросика.

9. Якщо підлоги розливальних відділень виконані з неелектропровідних матеріалів, на них кладуться заземлені металеві листи, на які встановлюють посудини для заповнення; допускається здійснювати заземлення бочок, бідонів та інших пересувних посудин шляхом приєднання їх до заземлювального пристрою мідним тросиком з наконечником під болт, гвинт, шпильки.

10. Огляд та поточний ремонт заземлювальних пристроїв для захисту від статичної електрики здійснюються одночасно з перевіркою заземлення електрообладнання установок підприємства відповідно НПА ОП 40.1-1.21-98 та інших нормативних актів.

Вимірювання електричних опорів заземлювальних пристроїв проводиться не рідше одного разу на рік. Результати вимірювання та ремонтів заносять до журналу з експлуатації захисту від проявів статичної електрики підприємства. Сторінки журналу нумеруються, прошнуровуються та скріплюються печаткою.

6. Засоби виробничої автоматики

1. Під час експлуатації приладів і засобів автоматизації необхідно дотримуватися рекомендацій заводів-виробників щодо режиму роботи, а також щодо профілактики приладів і засобів автоматизації.

2. Під час монтажу і профілактичних робіт необхідно стежити, щоб мастильні матеріали, розчинники, а також сторонні предмети не потрапляли на монтажну електричну схему.

Відходи, що накопичуються під час проведення цих робіт, прибираються з приміщення до закінчення робочої зміни.

3. Роботи з обслуговування та профілактики приладів у вибухонебезпечних і пожежонебезпечних цехах дозволяється проводити тільки холодним способом без застосування паяння, зварювання та інших робіт, що пов'язані з використанням вогню або високих температур.

Дрібний, поточний ремонт приладів автоматичного контролю і регулювання дозволяється тільки після відключення приладів від технологічних установок і усунення тиску.

4. Кожен апарат після ремонту відрегульовується і випробовується відповідно до вимог технічних умов заводу-виробника обсягом контрольних випробувань.

5. Необхідно здійснювати контроль і за необхідності вживати заходів для забезпечення герметизації приміщень, де розміщуються КВП, від вибухонебезпечних виробничих та складських приміщень.

6. Не дозволяється влаштовувати ввід у приміщення КВП імпульсних ліній, що контролюють стан горючих газів, парів і рідин і пов'язують технологічні апарати і трубопроводи, які знаходяться під дією надлишкового тиску, з приладами і апаратами, розміщеними у приміщеннях КВП. В окремих випадках (за необхідності) ввід імпульсних трубок дозволяється за умови улаштування поза межами приміщень КВП роздільних посудин, а також запобіжних (відсічних) приладів, які запобігають проникненню в приміщення КВП горючих газів і парів у випадку розриву імпульсних трубок.

7. Імпульсні лінії від роздільних посудин до приладів і апаратів дозволяється заповнювати тільки інертною незамерзаючою рідиною, що не змішується з продуктом, який контролюється, і не розчиняється в ньому.

8. Приміщення КВП оснащуються порошковими або вуглекислотними вогнегасниками.

7. Опалення

1. Улаштування та експлуатація опалювальних приладів здійснюються відповідно до протипожежних вимог відповідних будівельних норм та інших нормативних документів.

2. Перед початком опалювального сезону котельні, теплогенераторні та калориферні установки, печі та інші опалювальні прилади перевіряються та ремонтуються. Несправні опалювальні пристрої до експлуатації не допускаються.

3. Особи, призначені на підприємствах відповідальними за технічний стан опалювальних установок, зобов'язані організовувати постійний контроль за правильністю їх утримання та експлуатації, своєчасний і якісний ремонт.

4. Топлення печей на підприємствах проводиться особами, які пройшли протипожежний інструктаж.

5. Режим, час та тривалість топлення печей встановлюються розпорядженням керівника підприємства.

Топлення печей у будівлях та спорудах припиняється не менше як за дві години до закінчення роботи.

6. До повітрянагрівальних й опалювальних приладів забезпечується вільний доступ для огляду й очищення.

Очищення димоходів та печей від сажі проводиться перед початком, а також протягом усього опалювального сезону.

Результати очищення димоходів та печей заносяться у відповідний журнал.

7. Підлога з горючих матеріалів захищається під топковими дверцятами (топковим отвором) металевим листом розміром 0,7 x 0,5 м, що розташовується своїм довгим боком уздовж печі.

8. На горищах усі димові труби і стіни, в яких проходять димові канали, постійно утримуються оштукатуреними та побіленими.

9. Попіл і шлак, які вигрібають з топки, заливаються водою та виносяться в спеціально відведені місця. Не дозволяється висипати їх поблизу будівель.

10. Улаштування тимчасових печей у приміщеннях не дозволяється.

11. Під час експлуатації пічного опалення забороняється:

залишати печі, які топляться, без догляду або доручати нагляд за ними особам, що не мають допуску до цього виду робіт;

користуватися печами й осередками вогню, які мають тріщини;

розміщувати паливо, інші горючі речовини і матеріали безпосередньо перед топковим отвором;

зберігати непогашені вуглини та золу в металевому посуді, встановленому на дерев'яній підлозі або горючій підставці;

сушити й складати на печах одяг, дрова, інші горючі предмети та матеріали;

застосовувати для розпалювання печей ЛЗР та ГР; топити вугіллям, коксом і газом печі, не пристосовані для цього;

використовувати для топлення дрова, довжина яких перевищує розміри топливника; здійснювати топлення печей з відкритими дверцятами топливника;

використовувати вентиляційні та газові канали як димоходи;

зберігати у приміщенні запас палива, який перевищує добову потребу;

встановлювати стелажі, шафи та інше обладнання на відстані менше 0,7 м від печі і менше 1,25 м від топкових отворів.

12. Біля кожної форсунки котельної або теплогенеруючої установки, яка працює на рідкому паливі, встановлюється піддон з піском, а на паливопроводі - не менше двох вентилів (по одному біля топки та біля резервуара з паливом).

13. Паливо зберігається у спеціально пристосованих для цього приміщеннях або на спеціально виділених майданчиках (у резервуарах) з урахуванням вимог будівельних норм.

14. У приміщенні котелень та інших тепловироблювальних установок підприємств забороняється:

допускати до роботи осіб, які не пройшли спеціального навчання та протипожежного інструктажу і не отримали відповідних кваліфікаційних посвідчень;

експлуатувати установки у разі підтікання рідкого палива або витікання газу із системи паливоподавання;

розпалювати установки без їх попередньої продувки;

подавати паливо, коли форсунки або газові пальники згасли;

експлуатувати установки, якщо зіпсовано або відключено прилади контролю й регулювання, а також за їх відсутності;

сушити спецодяг, взуття, інші матеріали на нагрівальних приладах та теплопроводах.

8. Вентиляція

1. Технічний стан і тип вентиляційних установок, що експлуатуються, повинні забезпечувати кратність повітрообміну, зазначену у проекті.

2. Особа, призначена відповідальною за технічний стан та справність вентиляційних систем, зобов'язана забезпечити додержання вимог пожежної безпеки під час їх експлуатації.

3. Вентиляційні камери, циклони, фільтри, повітроводи підлягають регулярному очищенню від горючого пилу, відходів виробництва, жирових відкладень пожежобезпечними засобами. Перевірка й очищення вентиляційного обладнання проводяться за графіком, затвердженим адміністрацією підприємства. Результати огляду заносяться до спеціального журналу.

Витяжні повітроводи, якими транспортується повітря, що може містити горючі та вибухонебезпечні речовини (газ, пару, пил), обладнуються пристроями для очищення (люками, розбірними з'єднаннями тощо).

4. Загальний стан вогнезатримуючих пристроїв перевіряється не рідше одного разу на тиждень. Чутливі елементи приводу засувки (легкоплавкі замки, вставки, що легко згорають, термочутливі елементи тощо) своєчасно очищуються від забруднень.

Магнітні вловлювачі у вентиляційних повітроводах, пристрої блокування вентиляційних систем з системами пожежної сигналізації та системами пожежогасіння, а також автоматичні пристрої відключення вентиляції у разі пожежі перевіряються не рідше одного разу на півроку та утримуються у справному, робочому стані.

5. Вентиляційні системи у вибухонебезпечних приміщеннях включаються за 15 хвилин до початку роботи технологічного обладнання.

У тамбур-шлюзах приміщень категорій А і Б відповідно до НАПБ Б.03.002-2007, в яких виділяються вибухонебезпечні пара, газ та пил, слід постійно (на весь період роботи або зберігання речовин і матеріалів) забезпечувати необхідний підпір повітря.

6. За станом заземлення та захисту від статичної електрики усіх металевих повітроводів, трубопроводів, фільтрів та іншого обладнання витяжних установок, якими транспортується горючі та вибухонебезпечні речовини, здійснюється постійний нагляд, а виявлені несправності своєчасно усуваються.

7. Необхідно стежити, щоб у приміщеннях, у повітрі яких можуть міститися легкозаймисті або вибухонебезпечні речовини (газ, пара, пил), застосовувалися вентилятори, регулюючі та інші пристрої вентиляційних систем, які мають конструкцію і виконані з матеріалів, що виключають можливість іскроутворення.

8. На підприємстві визначається порядок відключення вентиляційних систем і дій обслуговуючого персоналу у разі виникнення пожежі або аварії.

9. Забороняється:

експлуатувати технологічне обладнання у вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних приміщеннях у разі несправних або відключених гідрофільтрів, сухих фільтрів, пиловідсмоктуючих, пилевловлюючих та інших пристроїв систем вентиляції;

відключати або знімати вогнезатримуючі пристрої;

випалювати накопичені в повітроводах, зонтах жирові відкладення та інші горючі речовини;

закривати витяжні канали, отвори й решітки;

залишати двері вентиляційних камер відчиненими, зберігати в камерах різні матеріали, устаткування тощо;

складувати впритул (на відстані менше 0,5 м) до повітроводів і устаткування горючі матеріали або негорючі матеріали в горючій упаковці;

видаляти за допомогою однієї системи відсмоктувачів різні гази, пари, пил та інші речовини, які при змішуванні можуть викликати спалах, горіння або вибух;

експлуатувати переповнені циклони;

розміщувати в підвальних приміщеннях та в каналах під підлогою повітроводи, по яких переміщуються вибухопожежонебезпечні гази, пари і пил;

розміщувати газопроводи і трубопроводи з горючими речовинами, кабелі, електропроводку й каналізаційні трубопроводи всередині повітроводів та на їх стінках, перетинати повітроводи цими комунікаціями.

9. Каналізація та очисні споруди

1. Усі стічні води з промислових цехів, установок, будівель, споруд і резервуарних парків, що містять нафтопродукти, обов'язково спрямовуються до очисних споруд.

Не дозволяється, навіть в аварійних ситуаціях, зливання стоків, які містять ЛЗР та ГР, речовин, що у взаємодії з водою виділяють вибухопожежонебезпечні гази (карбід кальцію, негашене вапно тощо), у каналізаційну мережу, не зв'язану з очисними спорудами, а також зливання до каналізації твердих і загуслих залишків після зачищення резервуарів.

2. Очисні споруди, що експлуатуються, повинні працювати безперебійно і регулярно підлягати профілактичному огляду. У випадку забруднення об'єктів очисних споруд, що мають тільки одну секцію, стічні води, що містять нафтопродукти, до введення очисних споруд у дію спрямовуються до аварійної ємності.

3. За станом хлопавок для зливання стічних вод і випадково пролитих нафтопродуктів з обвалування резервуарних парків встановлюється постійний нагляд.

4. Необхідно стежити, щоб каналізація для відведення промислових стоків по всій своїй довжині була закритою. Не допускається застосування горючих матеріалів в елементах її конструкції.

5. Каналізаційні мережі та гідрозатвори необхідно періодично оглядати й очищати. Шар води, який утворює гідрозатвор, повинен бути не менше 0,25 м. Кришки оглядових колодязів каналізації повинні бути постійно закритими, а на складах ЛЗР та ГР мати пофарбування, яке вирізняється, та покажчики місця їх знаходження.

Кришки каналізаційних колодязів на мережах і спорудах стічних вод із наявністю ЛЗР, ГР і вибухонебезпечних речовин виконуються з негорючих матеріалів, що не утворюють іскор під час ударів.

6. Під час експлуатації та обслуговування каналізації для відведення промислових стоків не дозволяється:

об'єднувати потоки різних стічних вод, які спроможні в разі змішування утворювати й виділяти вибухонебезпечні суміші;

використовувати для освітлення під час огляду гідрозатворів і колодязів ліхтарі, факели та інші види відкритого вогню;

експлуатувати виробничу каналізацію з несправними або неправильно виконаними гідрозатворами.

10. Системи пожежної сигналізації та пожежогасіння

1. Усі системи необхідно утримувати в справному стані й постійній готовності для виконання завдань, що стоять перед ними. Експлуатація систем пожежної автоматики здійснюється відповідно до вимог чинних нормативних документів. Несправності, які впливають на їх працездатність, усуваються негайно, інші несправності - в передбачені регламентом терміни, при цьому необхідно робити записи у відповідних журналах.

Перелік основних приміщень та споруд об'єктів зберігання, транспортування та реалізації нафтопродуктів, які підлягають обладнанню автоматичними системами пожежогасіння та пожежної сигналізації, наведено в додатку 3 до цих Правил.

2. На період проведення робіт з ТО або ППР, для яких передбачається відключення систем, адміністрація підприємства зобов'язана вжити необхідних заходів щодо забезпечення пожежної безпеки захищених приміщень та технологічного устаткування, повідомивши про це пожежну охорону об'єкта.

3. Шлейфи систем пожежної сигналізації, лінії керування та зв'язку постійно контролюються на режим "Готовність" та піддаються періодичним випробуванням на режим "Тривога" та "Система спрацювала" згідно з планом-графіком.

4. У приміщенні диспетчерського пункту (пожежного поста) та інших місцях розміщення приладів сигналізації та вузлів керування вивішується інструкція про порядок дій чергового (оперативного) персоналу на випадок появи сигналів про пожежу або про несправність в СПС або АСП. Диспетчерський пункт (пожежний пост) обладнується телефонним зв'язком, аварійним освітленням та укомплектовується електричним ліхтарем.

5. Диспетчерські пункти (пожежні пости), операторські технологічних цехів і станції пожежогасіння забезпечуються схемою СПС та (або) систем пожежогасіння, а також інструктивними матеріалами про керування системою пожежогасіння та про дії щодо оповіщення про аварію і (або) пожежу.

6. На пультах керування диспетчерських пунктів (пожежних постів), на блоках пожежної автоматики, біля кожного вузла керування і розподільного пристрою систем пожежогасіння вивішуються (встановлюються) таблички із зазначенням захищених приміщень або технологічного устаткування.

В системах водяного і пінного пожежогасіння на вузлах управління також вивішуються функціональні схеми обв'язки, на табличках вказуються типи та кількість зрошувачів у секції, а засувки й крани нумеруються відповідно до схеми обв'язки. Функціональні схеми обв'язки вивішуються і в насосних АСП.

7. Для якісної експлуатації СПС та АСП на об'єкті наказом або розпорядженням адміністрації підприємства призначаються:

особа, відповідальна за експлуатацію СПС та АСП;

оперативний (черговий) персонал для контролю за працездатним станом СПС та АСП (оперативний персонал - для щоденного контролю; черговий персонал - для цілодобового). Функції оперативного (чергового) персоналу можуть суміщатися.

8. Особа, відповідальна за експлуатацію системи, зобов'язана забезпечити:

виконання вимог правил утримання систем пожежної сигналізації і пожежогасіння;

утримання СПС та АСП у працездатному стані шляхом своєчасного проведення ТО та ППР;

навчання оперативного (чергового) персоналу, а також інструктаж осіб, які працюють у захищених приміщеннях;

розробку необхідної експлуатаційної документації та контроль за систематичним її веденням;

інформування адміністрації підприємства про всі випадки відмови та спрацювання систем;

своєчасне пред'явлення рекламаций заводам-виробникам, монтажним організаціям, спеціальним обслуговуючим організаціям.

9. Оперативний (черговий) персонал повинен знати:

назву та місцезнаходження захищених приміщень;

порядок виклику підрозділів МНС у разі надходження сигналу тривоги та взаємодії з підрозділами МНС під час ліквідації пожежі та її наслідків;

порядок визначення працездатності систем в період експлуатації;

порядок ведення експлуатаційної документації.

10. На підприємстві забезпечується запас зрошувачів і пожежних сповіщувачів у кількості не менше 10 % від кількості змонтованих.

11. У випадку застосування на підприємстві КОПС не допускається суміщена видача сигналів від пожежних сповіщувачів та охоронних датчиків. Сигнали від пожежних сповіщувачів і охоронних датчиків повинні бути відокремлені.

12. Апаратура СПС та КОПС встановлюється в місцях, недоступних для сторонніх осіб, і опломбовується.

13. Для захисту сповіщувачів від механічних пошкоджень та несанкціонованих спрацьовувань вживаються заходи, які не повинні впливати на їх працездатність.

14. Пожежні сповіщувачі утримуються в чистоті та постійній готовності, до них забезпечується вільний доступ.

15. У разі ремонту або несправності ручного пожежного сповіщувача поруч вивішується табличка з відповідним написом.

16. Клемні коробки приладів закриваються захисними кришками і опломбовуються, а корпуси приладів - заземлюються.

17. Місце підключення приладів та КОПС до абонентської телефонної лінії обмежується для доступу сторонніх осіб.

18. Приміщення з установленими в ньому пожежними приймально-контрольними приладами та станціями має бути сухим і добре вентильованим, а також обладнаним аварійним

освітленням, мати достатній рівень природного та штучного освітлення.

19. У разі використання як джерела резервного живлення акумуляторної батареї її ємність повинна забезпечувати роботу систем сигналізації протягом однієї доби в режимі чергування і не менше трьох годин - у режимі "Тривога".

20. Унесення будь-яких змін у конструкцію системи, перекомпонування захищених приміщень та інші переобладнання допускається здійснювати за згодою з проектною організацією з інформуванням про це органів державного пожежного нагляду.

21. Переведення систем з автоматичного пуску на ручний не допускається, за винятком випадків, обумовлених у чинних нормативних документах.

Пристрої ручного пуску АСП встановлюються поза можливою зоною горіння, в доступному місці, опломбовуються та захищаються від несанкціонованого приведення в дію та механічних пошкоджень. Для визначення їх місцезнаходження застосовуються вказівні знаки, які розміщуються всередині й поза приміщенням.

22. Елементи та вузли АСП фарбуються відповідно до вимог чинних стандартів.

23. Зрошувачі й насадки постійно утримуються в чистоті, під час проведення ремонтних робіт захищаються від потрапляння на них фарби, побілки тощо. В місцях, де є небезпека механічного пошкодження, зрошувачі захищаються надійними огорожами, які не впливають на поширення тепла (для спринклерних зрошувачів) і не змінюють карти зрошування.

24. У приміщеннях, де розташовані вузли керування систем водяного та пінного пожежогасіння, упродовж року необхідно підтримувати температуру повітря не менше 4° С.

25. Під час експлуатації СПС та АСП забороняється:

використовувати трубопроводи АСП для підвішування або кріплення будь-якого устаткування; приєднувати виробниче устаткування та сантехнічні прилади до трубопроводів живлення АСП;

встановлювати запірну арматуру та фланцеві з'єднання на трубопроводах живлення та розподільчих трубопроводах;

встановлювати замість тих, що спрацювали, та несправних зрошувачів пробки й заглушки;

встановлювати замість несправних сповіщувачів сповіщувачі іншого типу або принципу дії, а також замикати шлейф сигналізації за відсутності сповіщувача у місці його встановлення;

складувати матеріали і обладнання на відстані від сповіщувачів менше ніж 0,6 м.

11. Система протипожежного водопостачання

1. Системи протипожежного водопостачання повинні забезпечувати потрібні за нормами витрату та напір води. У разі недостатнього напору на об'єктах необхідно встановлювати насоси, які підвищують тиск у системі.

2. У разі відключення ділянок системи протипожежного водопостачання та пожежних гідрантів або зменшення тиску в системі нижче за потрібний необхідно сповіщати про це підрозділи МНС.

3. Наказом по підприємству призначаються особи, відповідальні за технічний стан пожежних гідрантів.

Перевірка працездатності пожежних гідрантів з пуском води здійснюється особами, що відповідають за їх технічний стан, не рідше двох разів на рік (навесні й восени).

4. Пожежні гідранти, а також під'їзди та підходи до них утримуються справними та постійно вільними.

5. Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів очищаються від бруду, льоду і снігу, в холодний період утеплюються, а стояки звільняються від води.

Кришки люків колодязів підземних пожежних гідрантів рекомендується фарбувати в червоний колір.

6. Для контролю працездатності зовнішньої системи протипожежного водопостачання один раз на рік проводиться її випробування на тиск та витрату води з оформленням відповідного акта. Випробування системи водопостачання проводиться також після кожного ремонту, реконструкції або підключення нових споживачів до системи.

7. Витрачений під час гасіння пожежі протипожежний запас води з резервуарів має бути відновлений протягом 24 годин.

8. Пожежні резервуари (водойми) та їх обладнання захищаються від замерзання води.

Узимку для забирання води з відкритих вододжерел улаштовуються утеплені ополонки розміром не менше 0,6 x 0,6 м, які утримуються у зручному для використання стані.

9. За пожежними резервуарами, водоймами, водозабірними пристроями, під'їздами до вододжерел, водогінною мережею, гідрантами і насосними установками здійснюється постійний технічний нагляд, що забезпечує їх справність і постійну готовність до застосування у разі пожежі.

До пожежних гідрантів і водойм влаштовуються під'їзди з майданчиками розмірами не менше 12 x 12 м для встановлення пожежних автомобілів і забирання води будь-якої пори року.

10. Біля місць розташування пожежних гідрантів і водойм встановлюються покажчики (об'ємні зі світильником або плоскі із застосуванням світловідбивних покриттів) з нанесеними на них:

для пожежного гідранта - літерним індексом ПГ, цифровими значеннями відстані в метрах від покажчика до гідранта, внутрішнього діаметра трубопроводу в міліметрах, зазначенням виду водогінної мережі (тупикова чи кільцева);

для пожежної водойми - літерним індексом ПВ, цифровими значеннями запасу води в кубічних метрах та кількості пожежних автомобілів, котрі можуть одночасно встановлюватися на майданчику біля водойми.

11. Водонапірні башти пристосовуються для можливості відбору води пожежною технікою будь-якої пори року. Під'їзди до водонапірних башт утримуються у справному стані.

На корпус водонапірної башти наноситься позначення, яке вказує на місце розташування пристрою для забирання води пожежною технікою.

12. Не допускається використовувати для побутових, виробничих та інших господарських потреб протипожежний запас води, що зберігається в резервуарах, водонапірних баштах, водоймах та інших ємнісних спорудах.

13. Внутрішні пожежні крани-комплекти розміщуються у вбудованих або навісних шафах, які мають отвори для провітрювання і пристосовані для опломбування та візуального огляду їх без розкривання.

Кожен пожежний кран-комплект укомплектовується пожежним рукавом однакового з ним діаметра та переносним пожежним стволом, кнопкою дистанційного запуску пожежних насосів (за наявності таких насосів), а також важелем для полегшення відкривання вентиля. Елементи з'єднання пожежного крана-комплекту, рукавів та переносного пожежного ствола приймаються однотипними.

Пожежні крани-комплекти встановлюються таким чином, щоб забезпечувалося зручне повертання вентиля та приєднання рукава, а напрямок осі вихідного отвору патрубку пожежного крана-комплекту виключав різкий залом пожежного рукава у місці його приєднання.

У шафах передбачається місце для зберігання двох вогнегасників. На дверцятах шаф, у яких знаходяться вогнегасники, наносяться відповідні покажчики.

14. Пожежні рукави утримуються сухими, складеними у "гармошку" або подвійну скатку, приєднаними до крана та ствола, і не рідше одного разу на шість місяців розгортаються та згортаються наново.

Використання пожежних рукавів для господарських та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням, не допускається.

У вибухопожежонебезпечних приміщеннях з наявністю пилу пожежні крани-комплекти укомплектовуються пожежними стволами, що подають воду як компактным струменем, так і розпиленням.

15. На дверцятах шаф пожежних кранів-комплектів із зовнішнього боку вказується після літерного індексу "ПК" порядковий номер пожежного крана-комплекту та номер телефону для виклику підрозділів МНС.

16. Пожежні крани-комплекти не рідше одного разу на шість місяців підлягають ТО і перевірці на працездатність шляхом пуску води з реєстрацією результатів перевірки у спеціальному журналі обліку ТО.

Пожежні крани-комплекти постійно утримуються справними і доступними для використання.

17. У неопалюваних приміщеннях узимку вода з внутрішньої системи протипожежного водопостачання зливається. При цьому біля пожежних кранів-комплектів вивішуються таблички про місце розташування і порядок відкривання відповідної засувки або пуску насоса. З порядком відкривання засувки або пуску насоса необхідно ознайомити всіх працівників у приміщенні.

18. За наявності в неопалюваному приміщенні (будівлі) трьох і більше пожежних кранів-комплектів на сухотрубній мережі внутрішньої системи протипожежного водопостачання в утепленому місці на вводі встановлюється засувка з електроприводом. Її відкриття та пуск насоса передбачаються дистанційними від пускових кнопок, встановлених всередині шаф пожежних кранів-комплектів.

12. Насосні станції систем протипожежного водопостачання

1. У приміщенні насосної станції вивішуються загальна схема систем протипожежного водопостачання та схема обв'язки насосів. На кожній засувці і пожежному насосі-підвищувачі вказуються їх призначення. Порядок увімкнення насосів-підвищувачів і обов'язки обслуговуючого персоналу щодо нагляду за збереженням протипожежного запасу води у запасних резервуарах і водонапірних вежах визначаються інструкцією.

Приміщення насосних станцій повинні бути опалюваними, у них не дозволяється зберігання сторонніх предметів і устаткування.

Трубопроводи й насоси фарбуються у колір, який визначається відповідними чинними нормативними документами.

2. Приміщення насосних станцій систем протипожежного водопостачання обладнуються прямим телефонним зв'язком з пожежною охороною об'єкта.

3. Електрифіковані засувки перевіряються не рідше двох разів на рік, а пожежні насоси - раз на 10 днів й утримуються у постійній експлуатаційній готовності. Не рідше одного разу на місяць перевіряється надійність переведення пожежних насосів з основного на резервне електропостачання (у тому числі від дизельних агрегатів). Огляд, змащення і перевірка стану арматури проводяться не рідше одного разу на 3 місяці. Манометри і вакуум-метри після перевірки їх справності опломбовуються.

Відомості щодо перевірки і оглядів обладнання, а також їх результати реєструються у спеціальному журналі.

4. Розміщення запірної арматури на всмоктувальних і напірних трубопроводах пожежних насосів повинно забезпечувати можливість заміни або ремонту будь-якого насоса, зворотного клапана, запірної арматури без припинення подачі води в системи протипожежного водопостачання.

5. Біля входу в приміщення насосної станції розміщується напис (табло) "Пожежна насосна станція" з освітленням уночі.

6. Якщо насосна станція не має постійного чергового персоналу, то приміщення замикається на замок, а місце зберігання ключів зазначається написом на дверях.

7. Пуск пожежних насосів передбачається автоматичним і дистанційним з пульта керування АСП, а також місцевим - ручним. У випадку сигналу про пожежу до насосної станції негайно направляється обслуговуючий персонал.

13. Резервуари для води, піноутворювача та його розчину

1. Під час зберігання води в наземних резервуарах у випадку, якщо температура повітря нижче 0° С, вода підігрівається.

2. Зберігання, застосування та перевірка якості піноутворювачів здійснюються відповідно до вимог чинних нормативних документів.

3. Зберігання піноутворювача та його розчину здійснюється в резервуарах із нержавіючої сталі або полімерних матеріалів. Допускається зберігати піноутворювачі (крім фторвмісних) в резервуарах із вуглецевої сталі (марка Ст. 3).

Забороняється для зберігання піноутворювачів застосовувати залізобетонні резервуари, які не захищені спеціальним (полімерним) покриттям.

4. Резервуари для піноутворювача рекомендується встановлювати у приміщенні або зовні за умови забезпечення в них необхідної для зберігання температури.

5. Якщо застосовується підігрівання піноутворювача або його розчину, максимальна температура нагрівального елемента, що контактує з піноутворювачем або з його розчином, не повинна перевищувати 40° С.

6. Резервуари для води, піноутворювача та його розчину, як правило, обладнуються сигналізаторами рівня. За відсутності автоматичного контролю рівень перевіряється візуально

не рідше двох разів на місяць.

V. Вимоги пожежної безпеки до основних технологічних об'єктів

1. Лінійна частина магістральних нафтопродуктопроводів

1. Лінійна частина магістральних нафтопродуктопроводів повинна мати постійні розпізнавальні знаки висотою 1,5 - 2,0 м, які встановлюються на місцевості через кожен кілометр (кілометрові стовпчики).

Крім кілометрових стовпчиків, поблизу місця перетинання нафтопродуктопроводом автошляхів встановлюються дорожній знак "Зупинка заборонена", а також попереджувальний плакат "Вогненебезпечно, нафтопродуктопровід" з номером телефону організації, що експлуатує цей нафтопродуктопровід, за яким слід звертатися у випадку виявлення виходу нафтопродукту на поверхню.

Місця перетинання нафтопродуктопроводу з іншими надземними, наземними та підземними комунікаціями позначаються знаками з написом "Нафтопродуктопровід високого тиску".

Кожний кілометровий стовпчик і знак "Нафтопродуктопровід високого тиску" обладнуються щитами з інформацією про охоронну зону, місце, глибину залягання та належність нафтопродуктопроводу.

На підводних переходах нафтопродуктопроводів через судноплавні річки та канали встановлюються знаки з сигнальними вогнями, що вмикаються автоматично в темний час доби.

2. За станом нафтопродуктопроводу здійснюється постійний контроль як візуально, так і спеціальними приладами та пристроями для своєчасного виявлення дефектів трубопроводу, які з'являються у процесі його експлуатації (витікання нафти або нафтопродукту). Причини витікання своєчасно усуваються, а забруднений нафтою чи нафтопродуктом ґрунт видаляється.

3. На всій протяжності магістральних нафтопродуктопроводів, як правило, забезпечується можливість під'їзду до нафтопродуктопроводу для виконання аварійних, ремонтних та профілактичних робіт. Для забезпечення під'їзду стрімкі схили плануються, а в місцях об'їздів непрохідних ділянок встановлюються відповідні покажчики.

4. Захисні протипожежні канави та амбари, протиерозійні та берегоукріплювальні споруди підтримуються у робочому стані.

5. З метою виключення можливості пошкодження нафтопродуктопроводів організація, що їх експлуатує, повинна обладнувати переїзди через нафтопродуктопровід.

6. Забороняється експлуатувати підземні нафтопродуктопроводи за наявності ділянок трубопроводів, не засипаних ґрунтом.

7. Хвіртки огороження вузлів установки запірної арматури, вузлів пуску і приймання очисних пристроїв необхідно замикати.

8. В охоронній зоні траси магістральних трубопроводів забороняється:

вести гірські, копальні, будівельні та монтажні роботи;

споруджувати лінії зв'язку, повітряні та кабельні електромережі, різні трубопроводи тощо.

9. У випадку виявлення виходу нафтопродукту на поверхню землі на трасі магістрального трубопроводу працівники, що здійснюють контрольний огляд нафтопродуктопроводу, негайно повідомляють про це на перекачувальні станції диспетчерам і діють відповідно до їх вказівок.

10. Місце виходу рідини у радіусі 20 м від відкритої траншеї огорожується і позначається попереджувальними знаками безпеки встановленого зразка. У нічний час місце аварії позначається червоними світловими сигналами (ліхтарями у вибухобезпечному виконанні).

11. У випадку виявлення виходу рідини на поверхню землі поблизу населеного пункту, залізничних, шосейних доріг та інших споруд працівники, що здійснюють контрольний огляд нафтопродуктопроводу, до прибуття ремонтної бригади повинні організувати об'їзд ділянки розтікання рідини, проінформувати місцеві органи самоврядування, підрозділи МНС, міліцію і за їх допомогою оповістити населення про заборону використання відкритого вогню, необхідність дотримання особливої обережності, а також не допускати сторонніх осіб до місця витікання нафтопродукту.

12. Місце аварії забезпечується засобами гасіння пожежі, за необхідності організовується чергування підрозділів МНС і вживаються заходи щодо запобігання потраплянню нафтопродукту до інших комунікацій і мереж. Необхідно здійснювати постійний контроль загазованості повітря.

13. На місці ліквідації аварії у радіусі 5 м прибирається трава, а місця, де ґрунт просочився нафтопродуктом, очищаються та засипаються землею.

14. Стоянка тракторів, автомобілів та інших агрегатів з двигунами внутрішнього згоряння допускається на відстані не менше 100 м від місця витіку нафтопродукту.

15. На глибині, коли відстань від дна траншеї до трубопроводу становить 0,3 м і менше, а також у загазованих траншеях або колодязях роботи виконуються тільки інструментом, що виключає іскроутворення у випадку ударів.

2. Насосні станції для перекачування нафтопродуктів

1. За пристроями та приладами природної або штучної вентиляції у насосному приміщенні здійснюється постійний технічний нагляд з метою забезпечення безвідмовної роботи вентиляції. Забороняється пускати в роботу насосні агрегати, якщо вентиляція вимкнена.

2. У випадку раптового (аварійного) припинення живлення електроенергією електродвигуни насосів повинні відключатись від мережі автоматично.

3. У приміщеннях насосних станцій здійснюється постійний контроль за герметичністю насосів і трубопроводів. Витоки нафтопродукту, а також їх причини негайно усуваються.

4. У випадку застосування двигунів внутрішнього згоряння або електродвигунів, які мають недостатній вибухозахист, для приводу насосів необхідно влаштовувати між приводними двигунами і насосами протипожежну газонепроникну перегородку. Вали, що з'єднують двигуни з насосами, в місцях переходу через протипожежну перегородку повинні мати сальникові ущільнення. Не допускається застосовувати передачі з плоскими ремнями у приміщеннях, де встановлені насоси для ЛЗР.

Корпус насоса, який перекачує нафтопродукти, заземлюється, незалежно від заземлення електродвигуна, що знаходиться на одній рамі з насосом.

5. Підлоги і лотки в насосних, фундаменти насосів регулярно промиваються водою. Накопичення нафтопродуктів не допускається. Для видалення нафтопродуктів, що розлилися, приміщення насосних обладнуються водяними стояками з гумовими шлангами. Гідравлічні затвори в місцях приєднання стічних каналів насосної до каналізації систематично, не рідше ніж раз на місяць, оглядаються.

Застосування ЛЗР та ГР для миття підлог і обладнання забороняється.

6. Двері приміщень насосних повинні бути постійно зачинені і мати пристрої, що не допускають їх відчинення (крім забезпечення проектних заходів вибухозахисту у випадку аварій).

7. За змащуванням деталей, що труться, температурою підшипників і сальників насосів встановлюється нагляд. Змащування необхідно здійснювати тільки за допомогою спеціальних маслянок.

8. У випадку виявлення будь-яких несправностей, що порушують нормальний режим роботи насоса, останній зупиняється, а несправності усуваються.

У неавтоматизованих насосних станціях черговий персонал здійснює аварійну зупинку насосного агрегата у таких випадках:

виникнення диму з підшипників, ущільнень, сальників;

значні витоки нафтопродукту на працюючому агрегаті;

у всіх випадках, коли створюється загроза для обслуговуючого персоналу.

9. У випадку застосування стаціонарних автоматичних газоаналізаторів у насосних, що перекачують ЛЗР, необхідно передбачати їх блокування з аварійною вентиляцією, а також з пристроями світлової і звукової сигналізації, яка сповіщає про наявність у приміщенні небезпечної концентрації парів нафтопродуктів.

10. Під час перекачування нафтопродуктів тимчасовими пересувними перекачувальними станціями необхідно дотримуватися таких вимог:

станція розміщується на відстані не ближче 25 м від траси магістрального трубопроводу і встановлюється на відкритому, рівному майданчику, а перекачувальні агрегати надійно закріплюються на металевих рамах, які виключають вібрацію і зсунення під час роботи;

вихлопні труби двигунів автомашин покриваються теплоізоляційним негорючим матеріалом, а вихлопні гази через шланги відводяться у бункери, що вкопані у землю;

з метою запобігання витокам нафтопродукту необхідно регулярно оглядати і проводити попереджувальний ремонт трубопроводів;

витоки нафтопродукту з трубопроводів і насосів перекачувальної станції негайно усуваються, а якщо це зробити неможливо, роботи з перекачування призупиняються до усунення несправностей;

місця можливих витоків нафтопродуктів (з'єднання трубопроводів, сальникові з'єднання насосів) обладнуються дренажними пристроями для відведення нафтопродукту, що розлився, у безпечне місце;

з метою запобігання потраплянню нафтопродукту на двигуни внутрішнього згоряння у випадку появи витоків у насосах двигуни огорожуються від насосів металевим кожухом;

у випадку розміщення станції у лісовій місцевості територія навкруги перекачувальних агрегатів розчищається, якщо ліс складається з листяних порід дерев - у радіусі 20 м, якщо з хвойних - 50 м, а по периметру улаштовується мінералізована смуга шириною не менше 2 м. На очищеній території і смузі не допускається наявність дерев, залишків від порубки, сушняку, сухої трави тощо;

резерв пального розміщується на відстані не менше 30 м від перекачувальної станції, а місце розміщення розчищається від рослинного покриву і оточується мінералізованою смугою шириною не менше 2 м;

персонал станції повинен бути проінструктований з правил пожежної безпеки.

11. Під час роботи тимчасової перекачувальної станції забороняється:

експлуатувати двигуни з несправними глушниками та іскрогасниками;

застосовувати для освітлення світильники відкритого типу (з цією метою слід застосовувати електричні акумуляторні ліхтарі у вибухобезпечному виконанні);

застосовувати відкритий вогонь, курити, проводити зварювальні роботи тощо;

застосовувати інструмент, що спричиняє іскроутворення у випадку ударів.

12. Кожна тимчасова перекачувальна станція на трасах магістральних трубопроводів забезпечується запасом води на випадок гасіння пожежі, пожежною мотопомпою, пожежними рукавами, пожежними стволами, піноутворювачем, первинними засобами пожежогасіння.

3. Резервуарні парки

1. Обвалування (стінки), їх перехідні містки, сходи, огорожі необхідно утримувати у справному стані. Майданчики всередині обвалувань вирівнюються (плануються), утрамбовуються та посипаються піском.

2. Наземні резервуари для нафтопродуктів фарбуються білою (сріблястою) фарбою для запобігання впливу сонячного проміння. На кожний резервуар заводиться (складається) технологічна карта, в якій вказуються номер резервуара, його конструктивний тип, максимальний рівень наливання (наливу), мінімальний залишок, швидкість наповнення (спорожнення).

3. Не допускається перевищувати передбачені проектними даними продуктивність наповнення та спорожнення резервуарів. Під час наповнення та спорожнення резервуарів необхідно дотримуватись вимог пункту 7 глави 5 розділу IV цих Правил.

4. Підігрівати в'язкі та загустілі нафтопродукти в резервуарах (у встановлених теплових межах) допускається, якщо рівень рідини над підігрівачами становить не менше 0,5 м.

5. На підприємстві встановлюється постійний контроль за герметичністю резервуарів та їх обладнанням. Виявлені несправності негайно усуваються.

У разі появи тріщин у швах, в основному металі стінок або днища цей резервуар негайно спорожнюється.

6. Під час оглядів дихальної арматури, вогнеперешкоджувачів та гідравлічних клапанів необхідно перевіряти їх справність, очищати від бруду, а в зимових умовах і від льоду, перевіряти рівень рідини в гідравлічних клапанах. Гідравлічний запобіжний клапан необхідно заповнювати тільки рідиною, що важко випаровується і не замерзає.

7. Виробнича каналізація не рідше одного разу на рік промивається, а дощоприймальні колодязі очищуються.

Для видалення нафтопродукту, що розлився під час аварії, та спуску дощових вод на каналізаційних випусках з обвалувань встановлюються запірні пристрої - клапани-хлопавки, які приводяться в дію із-за меж обвалування. Справність хлопавок перевіряється не рідше одного разу на місяць з відміткою в журналі.

8. Випадково пролиті нафтопродукти негайно прибираються, а місця розлиття посипаються піском, який після просочення нафтопродуктом збирається та вивозиться в спеціально відведені місця.

9. Люки, що призначені для замірів рівня та відбору проб з резервуарів, обладнуються герметичними кришками, а замірний отвір з внутрішнього боку - кільцем з металу, що виключає іскроутворення.

Під кришкою замірного люка прокладається алюмінієва, свинцева або гумова прокладка, що виключає утворення іскор у випадку удару під час закривання люка.

10. До відбирання проб і вимірювання рівня нафтопродукту допускаються особи, які пройшли інструктаж з питань пожежної безпеки, добре знають властивості нафтопродуктів і правила пожежної безпеки.

11. Вимірювання рівня нафтопродукту і відбирання проб здійснюється тільки за допомогою стаціонарних систем вимірювальних пристроїв. У виняткових випадках у резервуарах з надлишковим тиском у газовому просторі не вище $2 \cdot 10^{-3}$ Па допускається робити вимірювання рівня та відбирання проб через замірний люк вручну і тільки не раніше, ніж через 2 години після закінчення операцій з перекачування нафтопродуктів та за умов виконання вимог пункту 8 глави 5 розділу IV цих Правил.

12. Під час огляду резервуарів, відбирання проб або замірів рівня рідини застосовуються пристосування, які виключають іскроутворення у разі ударів.

13. Вимірювання рівня та відбирання проб виконуються, як правило, у світлу пору доби. У випадку відбирання проб або вимірювання рівня в темну пору доби для освітлення застосовуються вибухобезпечні акумуляторні ліхтарі, вмикати і вимикати які дозволяється тільки за межами вибухонебезпечної зони.

14. Під час відбирання проб нафтопродукту не можна допускати його розливу. Залишати на покрівлі резервуара ганчір'я, шмаття, різні предмети забороняється.

15. Для резервуарів, у яких зберігаються сірчисті нафтопродукти, розроблюється графік планових робіт щодо очищення від відкладень пірофорного сірчистого заліза.

16. Для проведення операцій, пов'язаних з оглядом і обслуговуванням резервуарів з нафтопродуктами, а також вимірюванням рівня і відбиранням проб, допускається обслуговуючий персонал, призначений наказом по підприємству.

Не дозволяється допуск до зазначених робіт осіб у взутті та одязі, що можуть спричинити утворення іскор, а також забороняється при цьому мати при собі (на собі) речі, що можуть спричинити утворення іскор.

17. Під час експлуатації резервуарних парків забороняється:

перевищувати допустимий рівень наливу резервуара;

замірювати рівень та відбирати проби під час грози;

відбирати проби легкозаймистих нафтопродуктів під час закачування або відкачування нафтопродуктів та раніше ніж через 2 години після закінчення цих операцій;

застосовувати для освітлення на території резервуарного парку кишенькові ліхтарі, інші прилади освітлення, що не відповідають рівню вибухозахисту;

застосовувати у будь-яких цілях відкритий вогонь;

заварювати тріщини та виконувати роботи з чеканення на резервуарах, що заповнені нафтопродуктом;

експлуатувати резервуари, які мають негерметичність, несправність запірної арматури, з'єднань трубопроводів, сальникових ущільнювачів, прокладок тощо, а також у разі осідання фундаменту;

садити дерева, кущі або газони всередині обвалованої території резервуарного парку;

проїзд по території резервуарних парків автомашин, тракторів, мотоциклів та іншого транспорту.

4. Залізничні зливно-наливні естакади

1. Приймання під налив залізничних цистерн без відмітки технічного огляду, а також з явними ознаками витоків або інших несправностей, що перешкоджають наливу нафтопродукту, не дозволяється.

2. Перед зливом чи наливом нафтопродукту перевіряється правильність відкривання всіх вентилів, засувок, а також справність зливно-наливних пристроїв, щільність з'єднань шлангів чи телескопічних труб.

Довжина зливно-наливних пристроїв приймається такою, щоб відстань від кінця наливного пристрою до нижньої твірної цистерни не перевищувала 200 мм. Нижня лапка цих пристроїв передбачається з металу, що виключає іскроутворення у випадку ударів.

3. Зливно-наливні пристрої, трубопроводи і трубопровідна арматура підлягають регулярному огляду і ППР. Виявлені несправності та витoki негайно усуваються. Несправна частина зливного пристрою (або ділянки трубопроводу) відключається.

4. У разі виявлення в процесі наливу витоків в залізничній цистерні налив до цієї цистерни негайно припиняється до повного усунення несправності. Якщо неможливо усунути витікання, цистерна звільняється від налитого нафтопродукту і повертається на станцію відправлення.

5. Приєднувати нижній зливний пристрій цистерни до зливно-наливного колектора можна тільки після установки башмаків (упорів) під колеса цистерни і відведення локомотива з цієї колії.

6. Нижній злив легкозаймистих нафтопродуктів допускається тільки через герметизовані зливні прилади.

7. Наливання нафтопродукту необхідно здійснювати рівномірно під рівень рідини, для чого кінець шланга опускається до нижньої твірної цистерни. Початкова швидкість наливання нафтопродукту до порожньої цистерни повинна бути невеликою. Під час наливання нафтопродукту необхідно дотримуватись вимог пунктів 5 - 7 глави 5 розділу IV цих Правил.

8. Наливання у залізничні цистерни за низької температури навколишнього середовища потрібно проводити з урахуванням об'ємного розширення нафтопродукту при підвищенні температури.

9. Після закінчення наливання нафтопродукту у залізничні цистерни шланги, стояки і колектори, що розташовані по верху наливних естакад, звільняються від нафтопродуктів. Шланги наливних пристроїв заводяться до спеціальних лійок системи збирання витоків. Кришки люків залізничних цистерн після наливу герметично закриваються з використанням гумових прокладок.

10. За необхідності підігрів нафтопродуктів у зливно-наливних пристроях залізничних цистерн, приладах або трубопроводах дозволяється здійснювати тільки водяною парою або спеціальними підігрівачами, допущеними до експлуатації для цих цілей. Температура підігрівання рідини у цистернах повинна бути на 15° С нижчою від температури спалаху парів

цього нафтопродукту. Температури спалаху найбільш поширених нафтопродуктів наведено в додатку 4 до цих Правил.

11. У випадку підігрівання в'язких нафтопродуктів в залізничних цистернах зміювиками їх включають у роботу тільки після повного занурення у нафтопродукт на глибину не менше 0,5 м. Під час підігрівання необхідно стежити за тим, щоб у випадку розширення нафтопродукту з підвищенням його температури не сталося виливу з цистерни.

12. По обидва боки від зливно-наливних пристроїв чи стояків, що стоять на залізничних коліях окремо, на відстані двох двовісних або одного чотиривісного вагона встановлюються сигнальні знаки - контрольні стовпчики, за які забороняється заходити тепловозам. Рух тепловозів допускається тільки по обхідних залізничних коліях.

Подавання маршрутів під злив (налив) на вільні залізничні колії естакади здійснюється тільки під контролем персоналу підприємства.

13. Залізничні цистерни під злив і налив слід подавати і виводити плавно, без поштовхів і ривків.

14. Для гальмування і фіксації залізничних цистерн дозволяється застосовувати тільки дерев'яні підкладки або башмаки з металу, що не спричиняє іскроутворення.

15. Залізничні цистерни дозволяється підкочувати тільки за допомогою лебідок або дерев'яних важелів.

16. Сортування залізничних цистерн і розчеплення їх здійснюються за межами естакади зливу і наливу. Під час зливно-наливних операцій з нафтопродуктами, що мають температуру спалаху парів нижче 61° С, на естакаді забороняється виконувати маневрові роботи і подавати наступний маршрут на вільну колію. Під час зливних операцій, що здійснюються за допомогою пристроїв герметизованого зливу, допускається подавати залізничні цистерни з нафтопродуктами на вільні колії естакади.

17. На залізничних коліях зливно-наливних естакад, що розміщені на електрифікованих ділянках залізниці, передбачаються два ізолюючі стики: перший - за межами фронту зливу-наливу, другий - у стрілці тупика.

18. Під час наливу чи зливу ЛЗР не допускаються удари при закриванні кришок люків цистерн, удари під час приєднання шлангів та інших приладів до залізничних цистерн. Інструмент, що застосовується під час операцій зливу і наливу, виготовляється з матеріалу, що не утворює іскор при ударах.

19. Для уникнення розбризкування налив здійснюється під рівень рідини.

20. Для місцевого освітлення під час зливно-наливних операцій дозволяється застосовувати тільки акумуляторні ліхтарі у вибухобезпечному виконанні.

21. На залізничних зливно-наливних естакадах для легкозаймистих нафтопродуктів в конструкції перехідних містків передбачаються дерев'яні подушки з потайними болтами.

22. Робочі й евакуаційні сходи залізничних естакад утримуються у справному стані.

23. На залізничних зливно-наливних естакадах забороняється:

подавати наступні состави (вагони-цистерни) до закінчення очищення естакад від розлитого нафтопродукту;

відкривати несправні нижні зливні пристрої залізничних цистерн за допомогою не передбачених їх конструкцією приладів, які можуть спричинити іскроутворення;

застосовувати як важелі сталеві ломи чи інші сталеві предмети для зсуву з місця і підкочування залізничних цистерн до місця зливу і наливу;

гальмувати і фіксувати залізничні цистерни сталевими башмаками;

застосовувати як наливний шланг труби з поліетилену або іншого діелектричного матеріалу;

зливати і наливати нафтопродукти під час розрядів атмосферної електрики (люки залізничних цистерн обов'язково закриваються);

застосовувати для підігрівання нафтопродуктів відкритий вогонь;

зливати нафтопродукт під час його підігрівання електропідігрівачами;

рух тепловозів по залізничних коліях, на яких розташовані зливно-наливні пристрої.

5. Зливно-наливні причали та берегові споруди

1. Фланці переносних зливно-наливних трубопроводів і з'єднувальні муфти переносних рукавів передбачаються з матеріалу, що виключає іскроутворення у випадку ударів.

2. Наливання нафтопродукту в судно не дозволяється, якщо у капітана немає акта про відповідність судна вимогам пожежної безпеки.

3. Швартування суден з ЛЗР біля причалу виконується неметалевими канатами.

Як виняток, допускається застосовувати металеві швартові троси за умови, що робочі місця палуби і бітенги швартових кнехтів покриті настилами або ізолюючим матеріалом, що запобігає іскроутворенню.

4. Довжина рукавів, що з'єднують судновий трубопровід з береговими зливно-наливними пристроями, передбачається такою, щоб забезпечувалася можливість осадки судна в процесі наливу і зміщення судна біля причалу.

Рукави підтримуються за допомогою м'яких стропів або дерев'яних підставок. Підвіски та кріплення суднових рукавів повинні бути надійними, не можна допускати їх падіння, обрив та тертя.

5. Система зливу-наливу нафтопродуктів, яка складається з пристроїв закачування-відкачування нафтопродукту, трубопроводів та рукавів, передбачається герметичною, а пристосування для підключення до патрубків танкера обладнується з'єднаннями, що швидко рознімаються.

6. З метою перевірки герметичності шлангових з'єднань злив (налив) нафтопродукту починається при зменшеній подачі нафтопродукту насосами.

7. Під час зливно-наливних операцій на причалі повинно бути не менше двох працівників.

Обслуговуючий персонал причалу і судна зобов'язаний постійно стежити за перебігом зливно-наливних операцій і станом обладнання. Витікання нафтопродукту, що утворилося, негайно усувається. У випадку неможливості усунення течії операції зливу-наливу нафтопродукту призупиняються до приведення обладнання у справний стан.

8. Нафтоналивні судна перед зливно-наливними операціями обов'язково заземлюються. Заземлювальні пристрої знімають тільки після закінчення зливно-наливних операцій і роз'єднання трубопроводів від рукавів причалу.

9. Під час збирання та розбирання з'єднувальних трубопроводів і рукавів, що з'єднують судно з береговими пристроями, необхідно користуватись інструментом, що виключає можливість

іскроутворення у випадку ударів.

10. У випадку застосування вантажопідйомних пристроїв, що встановлені на причалах нафтобази, шкіпер причалу зобов'язаний систематично змащувати талі, а місця контакту ланцюга з палубою закривати матами або дерев'яними щитами.

11. Навантаження та розвантаження нафтопродуктів у тарі виконується плавно, без ривків і ударів одиниць тари одна об одну або об судно. Під час вантажних робіт в місцях можливих ударів підкладаються мати або дерев'яні щити.

12. На зливно-наливних причалах, берегових спорудах та суднах і ближче 20 м від них забороняється:

зливати або наливати нафтопродукти під час грози;

зливати або наливати нафтопродукти, що нагріті до температури вище 80° С;

застосовувати несправні електроосвітлювальні прилади;

застосовувати для освітлення переносні електролампи, що не мають відповідного ступеня вибухозахисту;

перебування осіб, що не задіяні у виконанні робіт із зливу-наливу нафтопродуктів.

6. Автомобільні наливні площадки, розливальні та фасувальні відділення

1. Припустима кількість автомашин, що одночасно можуть перебувати на наливній площадці, визначається адміністрацією підприємства з урахуванням забезпечення їх евакуації на випадок пожежі.

2. Забороняється в'їзд на територію і наливну площадку несправних автомобілів, а також їх ремонт на території підприємства.

3. Автоцистерни, що призначені для перевезення ЛЗР, підлягають обладнанню заземлювальними пристроями для приєднання до контуру заземлення наливної естакади. Глушники автоцистерн обладнуються іскрогасниками (сітками) і виводяться вперед під двигун або радіатор. Усі автоцистерни, що перевозять нафтопродукти, оснащуються двома вогнегасниками, повстю, пісочницею з сухим піском і лопатою.

4. Автоцистерни оснащуються металевим заземлювальним ланцюгом, довжина якого приймається такою, щоб кінець цього ланцюга довжиною 100 - 200 мм торкався землі.

5. Перед наливом нафтопродуктів персонал підприємства повинен зовнішнім оглядом перевірити справність автоцистерни і забезпеченість її первинними засобами пожежогасіння та іскрогасниками.

Несправні, не оснащені заземлювальними пристроями, заземлювальним ланцюгом, іскрогасником і не укомплектовані вогнегасниками та пожежним інвентарем автоцистерни до завантаження не допускаються.

6. Автоцистерни перед початком наливання обов'язково приєднуються до заземлювального пристрою відповідно до пункту 2 глави 5 розділу IV цих Правил.

7. Наливання нафтопродукту до автоцистерн необхідно здійснювати рівномірно під рівень рідини, для чого стояки для наливання і автомобільні естакади обладнуються телескопічними трубами з металу, що не іскрить, довжина яких забезпечує їх опускання до дна автоцистерни. Початкова швидкість наливання нафтопродукту до порожньої цистерни повинна бути

невеликою. Під час наливання нафтопродукту необхідно дотримуватись вимог пунктів 5 - 7 глави 5 розділу IV цих Правил.

8. Обслуговуючим персоналом підприємства (оператором або іншою особою) повинен здійснюватися постійний контроль за процесом наливання.

9. Наливання нафтопродуктів у цистерни здійснюється при непрацюючому двигуні. При цьому водій зобов'язаний контролювати процес наливання. За умови застосування автоматичної системи наливання водій повинен виконувати дії, що передбачені інструкцією для цієї системи.

Наливання при працюючому двигуні дозволяється тільки у виняткових випадках, коли пуск вимкненого двигуна в умовах низьких температур повітря може становити труднощі.

10. Для буксирування автоцистерн у випадку пожежі автоналивні естакади оснащуються тросом або штангою.

11. Після закінчення наливу наливні шланги виводяться з горловини автоцистерни після повного спорожнення їх від нафтопродуктів. Закривати горловину автоцистерни кришкою слід обережно, не допускаючи ударів.

12. Водії автоцистерн повинні бути проінструктовані (з видачею посвідчень) про заходи щодо дотримання пожежної безпеки на території підприємства і під час наливання нафтопродуктів до цистерн.

13. Забороняється запускати двигун автоцистерни, що перебуває під наливом.

14. Забороняється запускати двигун автоцистерни у випадках, коли допущено переливання нафтопродукту.

15. У приміщенні розливого відділення не допускається зберігання порожньої і наповненої нафтопродуктом тари, а також сторонніх предметів і обладнання. У приміщенні розливого відділення передбачається головний прохід шириною не менше 2 м. Захаращувати проходи забороняється.

16. Нафтопродукти до бочкотари відпускаються тільки обслуговуючим персоналом підприємства. Перед відпусканням нафтопродуктів обслуговуючий персонал зобов'язаний здійснити огляд тари, що призначена під наливання.

Наливання нафтопродуктів до пошкодженої тари не дозволяється.

Наливати легкозаймисті нафтопродукти слід тільки у металеву тару, пробки якої закручуються та відкручуються спеціальними ключами, виготовленими з матеріалів, що не дають іскор. Наливання легкозаймистих нафтопродуктів до поліетиленової тари забороняється.

Після заповнення нафтопродуктом тару щільно закривають пробками.

7. Пункти збирання і очищення відпрацьованих нафтопродуктів

1. Приймання і відпускання (відвантаження) нафтопродуктів здійснюється відповідальними особами з числа персоналу підприємства або в їх присутності.

Прийом відпрацьованих нафтопродуктів здійснюється партіями (будь-яка кількість однієї групи з одним загальним паспортом якості).

При прийманні відпрацьованих нафтопродуктів обов'язково перевіряється їх в'язкість, температура спалаху, масова частка механічних домішок і води.

Забороняється приймати на регенерацію відпрацьовані нафтопродукти з температурою спалаху менше 100° С.

2. Під час зберігання сумішей відпрацьованих нафтопродуктів на резервуарах, у яких вони зберігаються, слід застосовувати таку саму дихальну і запобіжну арматуру, як і на резервуарах для зберігання ЛЗР, а під час зберігання відпрацьованих індустриальних і моторних мастил - як на резервуарах для зберігання мастил.

3. Температура підігріву відпрацьованих нафтопродуктів повинна бути на 15° С нижчою за температуру спалаху компонентів, що входять до складу нафтопродуктів.

4. Для зливання або наливання відпрацьованих нафтопродуктів з температурою спалаху 120° С і нижче допускається застосовувати тільки закриті зливно-наливні пристрої.

5. Витратні баки відгінного відділення регенераційних установок повинні містити паливо у кількості не більше добової потреби. Ці баки повинні розміщуватися за межами приміщення.

6. Перед розпалюванням форсунок вогневої печі трубопроводи подачі палива до усіх форсунок, що не працюють, мають бути відглушені.

Розпалювати форсунки вогневої печі без попереднього продування камери згоряння і димової труби водяною парою забороняється. Продування здійснюється не менше 15 хвилин після моменту виходу пари з димової труби.

7. Світлова і звукова сигналізація, що сповіщає обслуговуючий персонал про згасання полум'я, утримується у справному стані.

8. На видному місці кожуха центрифуг (сепараторів), що застосовуються для очищення нафтопродуктів від забруднень, зазначаються відомості про максимально допустиму кількість обертів і максимально допустиме значення завантаження.

9. Перед початком роботи перевіряється стан систем подачі інертного газу до забірних просторів центрифуг, а також працездатність машини на холостому ході.

10. Не допускається завантаження центрифуги за наявності у нафтопродукті твердих (таких, що утворюють іскри) частинок або сторонніх твердих предметів.

11. Відкладення, що накопичуються на стінках центрифуги, під час очищення збираються до металевої тари і видаляються з приміщення.

12. Фільтри-преси регенераційних установок встановлюються на металевих рамах і на фундаменті з негорючого матеріалу. Під фільтрами-пресами встановлюються спеціальні металеві деки для збирання розлитого мастила.

13. Під час роботи регенераційної установки не допускається переповнювати збірники газу; їх необхідно спорожнювати від нафтопродукту після наповнення і наприкінці зміни.

14. Забороняється зберігати у приміщеннях цеху регенерації промаслений спецодяг, промаслений фільтрувальний картон, папір та інші матеріали.

15. Перед пуском у експлуатацію перегінні куби і парові котли пересувних регенераційних установок перевіряються на гідравлічний тиск.

На парових котлах і перегінних кубах встановлюються запобіжні клапани і манометри. Під час роботи пересувних регенераційних установок обслуговуючий персонал повинен постійно стежити за показаннями КВП.

8. Внутрішні технологічні трубопроводи та трубопровідна арматура

1. На трубопроводи, що експлуатуються на території підприємства, складаються технологічні схеми, у яких кожен трубопровід відповідно позначається, а запірна арматура - нумерується.

Обслуговуючий персонал зобов'язаний знати технологічну схему трубопроводів, місцезнаходження засувки та їх призначення, а також у випадку аварії або пожежі вміти переключати засувки відповідно до розроблених планів ліквідації аварії.

2. Технологічні трубопроводи разом з арматурою, що встановлена на них, під час здавання їх в експлуатацію (також після капітального ремонту) піддаються гідравлічному випробуванню на міцність і щільність з'єднань.

3. За станом кріплень надземних трубопроводів і опор для запобігання їх небезпечному провисанню і деформації встановлюється постійний нагляд. Несправності трубопроводів, підвісок опор негайно усуваються.

4. Не дозволяється очищувати трубопровід від пробок, що утворилися у ньому, за допомогою сталевих прутів тощо, що можуть спричинити іскроутворення від тертя або від ударів по трубі.

5. Для відігрівання трубопроводів і вузлів засувки дозволяється застосовувати лише водяну пару, гарячу воду або нагрітий пісок, а також використовувати електропідігрів.

6. Лотки і тунелі під виробничими будівлями, в яких прокладено технологічні трубопроводи, засипаються піском або іншим негорючим матеріалом.

Не допускається наявність порожнин під вибухопожежонебезпечними приміщеннями.

7. Трубопроводи і запірні пристрої підлягають профілактичному обслуговуванню відповідно до графіка, затвердженого головним інженером підприємства. Результати огляду технічного стану і ремонту трубопроводів фіксуються в журналі експлуатації та ремонту технологічних трубопроводів.

8. Наявність тупикових ділянок на трубопроводах не допускається. У тих випадках, коли улаштування таких ділянок необхідно, за ними здійснюється постійний контроль.

9. Забороняється:

експлуатувати трубопроводи за наявності витікання нафтопродукту;

проводити ремонтні роботи на трубопроводах, заповнених нафтопродуктами;

застосовувати непаспортизовані заглушки для відключення ділянок трубопроводу;

відігрівати трубопроводи і вузли засувки за допомогою відкритого вогню;

застосовувати гнучкі шланги як стаціонарні трубопроводи для транспортування нафтопродуктів, за винятком виконання нестационарних операцій (спорожнення трубопроводів від залишків нафтопродукту тощо).

VI. Вимоги пожежної безпеки до допоміжних технологічних об'єктів

1. Дільниці та установки фарбування

1. Фарбування, покриття виробів лаком і емаллю, а також миття і знежирювання деталей з використанням бензинів та інших ЛЗР виконується в окремих приміщеннях або на відокремлених виробничих ділянках, забезпечених первинними засобами пожежогасіння.

2. У фарбувальних цехах, фарбоприготувальних відділеннях, на складах лакофарбових матеріалів, у місцях миття та знежирювання деталей з використанням ЛЗР та ГР не

допускається виконання робіт, що пов'язані з використанням відкритого вогню та з іскроутворенням (електрогазоварювання, точіння тощо).

3. Лакофарбувальні матеріали повинні надходити до робочого місця у готовому вигляді. Змішувати і розчиняти лаки і фарби слід у спеціально відведеному, ізольованому і добре провітрюваному приміщенні або на відкритому майданчику.

4. Лакофарбувальні матеріали дозволяється зберігати:

у складі при фарбоприготувальному відділенні - у кількості не більше тридобової потреби (дозволяється зберігання лакофарбових матеріалів безпосередньо в приміщенні фарбоприготування без улаштування окремої комори, якщо добова витрата цих матеріалів не перевищує 300 кг);

у цеховій коморі - у кількості, що не перевищує змінну потребу;

на робочих місцях - у кількості, яка не перевищує ємність фарбонагнітального бака чи стандартної фляги (40 л), причому тара має бути щільно закритою.

5. На кожній діжці, бідоні та іншій тарі з лакофарбовим матеріалом, розчинником тощо наклеюється наклейка або кріпиться бірка з точною назвою цих матеріалів та даними про пожежонебезпечні властивості.

Порожня тара з-під лакофарбових матеріалів щільно закривається і зберігається на спеціально відведених майданчиках.

6. Внутрішні поверхні стін фарбувальних приміщень на висоту не менше 2 м облицьовуються негорючим матеріалом, який легко очищається від забруднень.

7. За станом примусової припливно-витяжної вентиляції та системами місцевих відсмоктувань з фарбувальних камер, ванн занурення, установок обливання, постів ручного пофарбування, сушильних камер тощо, якими в обов'язковому порядку обладнуються приміщення фарбувальних та фарбоприготувальних підрозділів, здійснюється постійний технічний нагляд.

Забороняється здійснювати фарбувальні роботи, якщо відключені системи вентиляції. Необхідно передбачати захисне блокування, яке виключає можливість подавання матеріалів (або стисненого повітря) до розпилювальних пристроїв у разі припинення роботи вентиляції. Витяжні вентиляційні установки фарбувальних приміщень обладнуються звуковою або світловою сигналізацією, яка сповіщає про припинення їх роботи.

8. Вентилятори витяжних систем від фарбувальних дільниць, фарбувального та сушильного обладнання слід застосовувати у вибухобезпечному виконанні.

9. У разі використання в одній камері різних лакофарбових матеріалів (нітроцелюлозних, олійних, алкідних тощо) перед зміною фарби камеру необхідно старанно очищати від залишків фарби іншого типу.

10. У разі ручного фарбування внутрішніх поверхонь великогабаритних виробів (типу цистерн тощо) передбачається в них не менше двох отворів (люків) з протилежних боків: один - для витяжки, другий - для підсмоктування свіжого повітря. Пофарбування починається з боку отворів (люків) для витяжки повітря. Об'єм вентилязованого повітря розраховується на розведення парів розчинників у середньому до граничнодопустимих концентрацій.

11. Повітря, що відсмоктується від місця фарбування розпиленням (камери, кабінки, грати на підлозі), підлягає очищенню від часток горючих фарб і лаків за допомогою гідрофільтрів ("мокрий" спосіб) або інших ефективних пристроїв очищення.

12. Під час фарбування розпиленням фарбонагнітальні бачки розміщуються поза фарбувальними камерами.

Фарборозпилювачі заземлюються.

13. Фарборозпилювачі та шланги в кінці зміни очищаються й промиваються від залишків лакофарбових матеріалів.

Фарбувальні камери очищаються від залишків фарби залежно від її накопичення, але не рідше одного разу на тиждень після закінчення зміни (коли працює вентиляція).

Ванни гідрофільтрів фарбувальних камер після накопичення фарби, але не рідше одного разу на тиждень, очищаються від залишків фарби та не рідше одного разу за зміну - від фарби, що плаває на поверхні води.

Огляд форсунок гідрофільтрів здійснюється регулярно один раз на добу. За необхідності здійснюється їх очищення.

14. У разі застосування фарбування методом безповітряного розпилення забороняється включати в роботу електронагрівач установки з підігрівом до повного заповнення гідросистеми. Фарборозпилювач, який перебуває під високим тиском лакофарбового матеріалу, забезпечується на робочому місці попереджувальним написом "Вогненебезпечно! Високий тиск". Сіткові фільтри установок безповітряного розпилення підлягають перевірці та промиванню не рідше одного разу на тиждень.

15. Робота з ручною електростатичною установкою здійснюється відповідно до вказівок та інструкції з експлуатації цієї установки. Після закінчення роботи висока напруга відключається, після чого система промивається відповідним розчинником.

16. Приміщення для проведення фарбувальних робіт забезпечуються автоматичними сигналізаторами, які попереджають про виникнення в повітрі небезпечних концентрацій розчинників.

17. Не дозволяється:

проводити у фарбоприготувальному відділенні будь-які роботи, крім приготування фарби;

об'єднувати у спільну витяжну систему вентиляційні системи фарбувальних приміщень та фарбоприготувальних відділень, місцеві відсмоктувачі повітря від фарбувальних камер, ванн занурення та іншого технологічного фарбувального устаткування з вентиляційними системами інших виробництв;

захарашувати фарбоприготувальні відділення та фарбувальні камери бідонами, відрами з фарбою та розчинниками, обтиральним ганчір'ям тощо;

залишати працюючі фарбувальні установки без нагляду;

готувати фарби і лаки безпосередньо на робочому місці;

застосовувати лакофарбові матеріали та розчинники невідомого складу, а також речовини й матеріали, на які відсутні характеристики їх пожежної небезпеки.

18. Під час експлуатації фарбувальних дільниць, крім вимог, викладених у цьому підрозділі, необхідно також керуватися вимогами НАПБ А.01.001-2004.

2. Деревообробні дільниці

1. Технологічне обладнання, прилади опалення та електрообладнання деревообробних дільниць необхідно після кожної зміни очищати від пилу тощо.

2. У деревообробних ділянках забороняється:

зберігати пиломатеріали у кількості, що перевищує змінну потребу;

залишати після закінчення зміни на робочих місцях відходи виробництва, горючі матеріали тощо.

3. До місць зберігання пиломатеріалів на відкритих площадках забезпечується вільний доступ для пожежної техніки. У протипожежних розривах між штабелями не допускається складувати матеріали, обладнання тощо.

4. Площадки під штабелями пиломатеріалів та лісу перед складуванням очищаються від горючих відходів. У випадку значних нашарувань відходів площадки покриваються шаром піску, гравію чи землі.

5. Підлога закритих складів та площадок під навісами для зберігання пиломатеріалів виготовляється з негорючого матеріалу.

6. Тріски дозволяється зберігати в закритих складах, бункерах та на відкритих майданчиках з основою з негорючого матеріалу.

7. Під час експлуатації деревообробних ділянок, крім вимог, викладених у цьому підрозділі, необхідно також керуватися вимогами НАПБ А.01.001-2004.

3. Автотранспортні цехи

1. Для приміщень та майданчиків зі зберіганням понад 25 одиниць транспорту розробляється спеціальний план розміщення транспортних засобів з описанням черговості та порядку евакуювання в разі виникнення пожежі.

Цим планом має передбачатися чергування персоналу в нічний час, вихідні та святкові (неробочі дні), а також визначатися порядок зберігання ключів запалювання з розрахунком на те, щоб черговий міг скористатися ними в разі необхідності евакуації транспорту.

2. Місця зберігання транспорту забезпечуються буксирними тросами та штангами з розрахунку один трос (штанга) на 10 одиниць техніки.

3. У приміщеннях, призначених для стоянки і ремонту автомобілів, а також на стоянках автомобілів під навісами і на відкритих площадках забороняється:

проводити ковальські, термічні, зварювальні, малярні й деревооздоблювальні роботи, а також промивання деталей з використанням ЛЗР та ГР;

розміщувати автомобілі у кількості, що перевищує норму, порушувати спосіб їх розстановки, зменшувати відстані між автомобілями, а також між автомобілями і будівлями;

залишати автомобілі з відкритою горловиною бензобаків, а також при витіканні пального та мастила;

зберігати бензин, дизельне пальне, балони із газом (за винятком пального у баках і газу в балонах, що встановлені на автомобілях);

залишати на місцях стоянки завантажені автомобілі;

заправляти автомобілі на місцях стоянки, обслуговування, ремонту (дозволяється лише на заправному пункті або автозаправній станції);

зберігати тару від ЛЗР та ГР;

залишати автомобілі на стоянці з увімкненим запалюванням;

підігрівати двигуни за допомогою відкритого вогню;

застосовувати відкритий вогонь для освітлення під час проведення ремонтних та інших робіт;

доручати ТО і керування автомобілем особам, які не мають відповідної кваліфікації;

підзаряджати акумулятори безпосередньо на транспортних засобах;

встановлювати на загальних стоянках транспортні засоби для перевезення ЛЗР та ГР, а також горючих газів;

залишати у транспортних засобах промаслені обтиральні матеріали та спецодяг після закінчення роботи;

ставити на зберігання транспорт з несправною електропроводкою та з увімкненим вимикачем "маси" (де такий є), з несправною пневматичною системою гальмування;

подавати в разі несправної паливної системи бензин у карбюратор безпосередньо з резервуара через шланг або в інший спосіб;

захаращувати виїзні ворота і проїзди.

4. У приміщеннях для ремонту автомобілів і в допоміжних приміщеннях не допускається ремонтувати автомобілі, в баках яких залишилося пальне (або з балонами, в яких залишився газ), а картери заповнені мастилом, за винятком робіт, що виконуються відповідно до ТО N 1.

5. Кількість виходів з оглядових канал передбачається не менше двох. Допускається один з них виконувати по металевих скобах. Забороняється перекривати транспортними засобами виходи з оглядових канал. Після закінчення роботи оглядові канали підлягають очищенню від промасленого ганчір'я, розлитих ЛЗР та ГР.

Забороняється влаштування оглядових канал та погребів у гаражах для зберігання автомобілів на газовому паливі.

4. Лабораторії

1. Працівники лабораторій повинні враховувати пожежну небезпеку нафтопродуктів, хімічних речовин і матеріалів, що використовуються, і дотримуватися вимог безпеки під час роботи з ними.

Зберігати у лабораторіях речовини і матеріали необхідно за асортиментом. Не допускається сумісне зберігання речовин, хімічна взаємодія яких може спричинити пожежу або вибух.

2. Обладнання лабораторій встановлюється так, щоб воно не перешкоджало евакуації у випадку пожежі. Ширина мінімально допустимих проходів між обладнанням передбачається не менше 1 м.

3. Для роботи з вибухопожежонебезпечними речовинами застосовуються стелажі, витяжні шафи, столи з негорючим покриттям.

Для роботи з кислотами, лугами та іншими хімічно активними речовинами застосовуються столи і шафи з матеріалів, стійких до їх впливу, з бортиками із негорючого матеріалу (для запобігання пролиттю рідин з поверхні стола або із шафи).

4. Усі роботи в лабораторії, що пов'язані з можливістю виділення токсичних або вибухопожежонебезпечних парів і газів, виконуються тільки у витяжних шафах. Забороняється користуватися витяжними шафами, у яких розбите скло або несправна вентиляція.

5. Припливно-витяжну вентиляцію робочих приміщень лабораторій необхідно постійно утримувати в робочому стані та приводити в дію під час виконання лабораторних робіт.
 6. У приміщеннях лабораторій забороняється зберігати проби нафтопродуктів, легкозаймистих та горючих розчинників, кислот та лугів. Не допускається перевищувати кількість добової потреби реактивів, легкозаймистих та горючих розчинників та інших горючих рідин у робочих приміщеннях лабораторій. Ці рідини слід зберігати у металевих шафах (ящиках), які розміщуються з протилежного від виходу боку.
 7. Газові і водяні крани на робочих столах і у витяжних шафах розміщуються біля передніх бортів, а штепсельні розетки - з торця столів.
 8. Під час підігрівання ЛЗР з використанням відкритого вогню у приміщенні лабораторії повинно перебувати не менше двох осіб.
 9. Нафтопродукти, а також інші горючі рідини, які передбачається підігрівати під час аналізу, для запобігання спінюванню і розбризкуванню попередньо зневоднюються.
 10. Миття лабораторного посуду здійснюється тільки у спеціально призначених для цього приміщеннях, які обладнані самостійною витяжною вентиляцією, відокремлені від інших приміщень лабораторії протипожежною перегородкою і мають окремий вихід.
- Усі приміщення лабораторії постійно утримуються у чистоті, випадково розлиті ЛЗР та ГР негайно прибираються, а місця розливу змиваються гарячою водою.
11. Усі приміщення лабораторії забезпечуються первинними засобами пожежогасіння відповідно до встановлених чинними нормативними документами норм (додаток 2).
 12. На відводі від загальної газової магістралі до лабораторії передбачається встановлення крана за межами робочого приміщення у легкодоступному місці. Це місце позначається покажчиком. Про місцезнаходження запірних вентилів газової мережі повинні знати всі працівники лабораторії.

Кожна балонна установка оснащується регулятором (редуктором) для зниження тиску газу.

5. Обчислювальні центри

1. Під час роботи користувач ЕОМ зобов'язаний:

слідкувати за станом ЕОМ та її периферійних пристроїв;

утримувати в чистоті та порядку робоче місце.

2. Забороняється:

експлуатація кабелів та проводів з пошкодженою або такою, що втратила захисні властивості впродовж експлуатації, ізоляцією;

застосовувати саморобні подовжувачі;

застосовувати для опалення приміщень саморобне електронагрівальне обладнання, калорифери розжарювання;

користуватися пошкодженими електричними розетками, розгалужувальними та з'єднувальними коробками, вимикачами та іншими електровиробами, а також лампами, скло яких має сліди затемнення або випинання;

використовувати ЕОМ та периферійні пристрої ЕОМ в умовах, що не відповідають вказівкам (рекомендаціям) підприємств-виробників;

використовувати клеми функціонального заземлення для підключення захисного заземлення;

виконувати обслуговування, ремонт та налагодження ЕОМ безпосередньо на робочому місці користувача ЕОМ;

зберігати біля монітора та ЕОМ папір, дискети, інші носії інформації, запасні блоки, деталі тощо, якщо вони не використовуються для поточної роботи;

відключати захисні пристрої, самочинно проводити зміни у конструкції ЕОМ та іншому обладнанні;

працювати з моніторами, в яких під час роботи з'являються нехарактерні сигнали, нестабільне зображення на екрані тощо;

залишати працюючі ЕОМ та периферійні пристрої без нагляду.

3. Для підключення переносної електроапаратури застосовуються подовжувачі лише заводського виготовлення з гнучким дротом у надійній ізоляції.

4. Тимчасова електропроводка від переносних приладів до джерел живлення виконується найкоротшим шляхом без заплутування дротів у меблях.

5. Допускається застосовувати тільки штепсельні з'єднання та електричні розетки, крім контактів фазового та нульового робочого провідників, які мають спеціальні контакти для підключення нульового захисного провідника. Неприпустиме підключення ЕОМ, периферійних пристроїв ЕОМ до звичайної двопровідної електромережі, в тому числі - з використанням перехідних пристроїв.

6. Персональні комп'ютери після закінчення роботи на них відключаються від мережі.

7. Не рідше одного разу на квартал очищуються від пилу агрегати та вузли, кабельні канали тощо.

8. У разі виникнення загоряння користувач негайно відключає живлення від ЕОМ та їх периферійних пристроїв, викликає пожежну охорону об'єкта або підрозділи МНС, доповідає про подію безпосередньому керівнику та здійснює заходи щодо гасіння пожежі за допомогою порошкового або вуглекислотного вогнегасника.

6. Матеріальні склади, площадки для зберігання тари

1. Під час зберігання у складах (приміщеннях) різних речовин та матеріалів враховуються їх пожежонебезпечні фізико-хімічні властивості (здатність до окиснення, самонагрівання, займання в разі потрапляння вологи, взаємодії з повітрям тощо), сумісність, а також ознаки однорідності речовин, що застосовуються для гасіння пожежі.

Спільне зберігання в одній секції з каучуком або автомобільною гумою, а також ЛЗР та ГР будь-яких інших товарів і матеріалів, незалежно від однорідності застосовуваних вогнегасних речовин, не дозволяється.

2. Зберігання вантажів, тари та вантажних механізмів на рампах складів не дозволяється. Матеріали, розвантажені на рампу, прибираються до кінця робочого дня.

3. У складських приміщеннях допускається виконувати стелажі з горючих матеріалів висотою не більше 3 м із забезпеченням проходів між стінами і стелажими завширшки не менше 1 м. Конструкції стелажів (у тому числі полиць) висотою більше 3 м виконуються з негорючих матеріалів.

У разі застосування безстелажного способу зберігання матеріали укладаються у штабелі. Проти дверних отворів залишаються проходи, які дорівнюють ширині дверей, але не менше 1 м. Якщо склад понад 10 м завширшки, посередині його влаштовується поздовжній прохід не менше 2 м завширшки. Ширина проходів між штабелями передбачається не менше 1 м.

Ширина проходів та місця штабельного зберігання позначаються нанесеними на підлозі обмежувальними лініями, які добре видно.

Відстань між стінами та штабелями передбачається не менше 0,8 м.

4. На зовнішньому боці дверей (воріт) складських приміщень, в яких зберігаються пожежовибухонебезпечні вироби, речовини й матеріали (лаки, фарби, розчинники, балони з газом тощо), вивішується інформаційна карта, яка характеризує пожежну небезпеку товарів, що зберігаються у приміщенні, їх кількість та заходи, які слід вживати під час гасіння пожежі.

5. У складських приміщеннях не дозволяється:

зберігання продукції навалом та впритул до приладів і труб опалення;

стоянка та ремонт вантажно-розвантажувальних і транспортних засобів;

експлуатація газових плит, печей, побутових електронагрівальних приладів, установлення з цією метою штепсельних розеток;

влаштування чергового освітлення;

встановлення прожекторів зовнішнього освітлення безпосередньо на дахах складів;

зберігання кислот у місцях, де можливе їх торкання з деревиною, соломкою та іншими речовинами органічного походження (для нейтралізації випадково розлитих кислот місця їх зберігання забезпечуються готовими розчинами крейди, вапна або соди);

зберігання рослинних масел разом з будь-якими іншими горючими матеріалами;

застосування транспорту з двигунами внутрішнього згоряння без іскрогасників.

6. Зберігання порожньої тари, що була у вжитку і забруднена нафтопродуктами, здійснюється на відкритій площадці з твердим покриттям.

7. Порожню дерев'яну або пластмасову тару на площадках допускається розмішувати на території складів у штабелях. Штабелі тари не повинні бути більше 25 м за довжиною, 15 м за шириною і 5,5 м за висотою. Відстань між штабелями сусідніх площадок передбачається не менше 15 м. Розміщення тари у штабелі за висотою допускається не більше як у чотири яруси.

7. Склади балонів з газами

1. Балони з газами зберігаються у спеціальних складах або на площадках, захищених від дії опадів та сонячного проміння.

2. Зберігання балонів з горючими газами дозволяється тільки в одноповерхових будівлях з покриттям, яке легко скидається.

Покриття підлоги та рамп складів виготовляється з матеріалів, які не утворюють іскор під час удару.

Для захисту від прямої дії сонячного проміння на балони шибки віконних отворів складу фарбуються білою фарбою або обладнуються сонцезахисними пристроями.

3. У разі зберігання балонів на відкритих площадках споруди, які захищають їх від впливу опадів та сонячного проміння, улаштовуються з негорючих матеріалів.

4. Балони з горючими газами зберігаються окремо від балонів з киснем, стисненим повітрям, хлором, фтором та іншими окисниками. Зовнішня поверхня балонів фарбується в установлений для певного газу колір. Дозволяється спільне зберігання на відкритих майданчиках балонів з різними продуктами розділення повітря. При цьому місця для зберігання балонів з різними продуктами розділення повітря відокремлюються одне від одного негорючими бар'єрами висотою 1,5 м.

5. Під час зберігання і транспортування балонів з киснем не можна допускати потрапляння на них жиру та контакту арматури з промасленими матеріалами.

Під час кантування балонів з киснем забороняється братися руками за вентилі.

6. Балони, з яких виявлено витікання газу, негайно прибираються зі складу в безпечне місце.

7. Приміщення для зберігання балонів з горючими газами обладнуються газовими аналізаторами, а за їх відсутності адміністрацією підприємства встановлюється порядок відбирання та контролю проб повітря.

8. Балони з горючими газами, що мають башмаки, зберігаються у вертикальному положенні у спеціальних гніздах, клітках або інших пристроях, що виключають їх падіння.

Балони, які не мають башмаків, зберігаються в горизонтальному положенні на дерев'яних рамах чи стелажах. Всі вентилі закриваються запобіжними ковпаками і повертаються в один бік. Висота штабеля не повинна перевищувати 1,5 м.

Між рядами балонів у штабелі розміщують прокладки для запобігання розкачуванню балонів та доторканню їх між собою.

9. На складах для зберігання балонів з горючими газами примусова вентиляція, що забезпечує безпечні концентрації газів, постійно підтримується у робочому стані.

У цих складах дозволяється лише водяне, парове низького тиску або повітряне опалення.

На дверях (воротах) складів балонів з газами вивішуються таблички із зазначенням вогнегасної речовини, яку дозволяється застосовувати для гасіння пожежі.

Обслуговуючий персонал підприємства повинен знати пожежну небезпеку газів, що зберігаються на складах, порядок евакуації балонів та правила гасіння горючих газів.

10. Не дозволяється:

зберігання будь-яких сторонніх речовин, матеріалів, обладнання, предметів у складах балонів з газами;

транспортування і зберігання балонів з газами без запобіжних ковпаків та нагвинчених на штуцери заглушок;

зберігання балонів із пошкодженим корпусом (вм'ятинами, тріщинами, корозією тощо), а також із простроченим терміном періодичного огляду;

зберігання балонів з горючими газами та окисниками у приміщеннях, які не є спеціальними складами балонів;

удари балонів між собою під час навантаження, розвантаження і зберігання, падіння ковпаків та балонів на підлогу;

розміщення в одному відсіку складу більше 500 балонів з горючими або отруйними газами, 1 тис. балонів з негорючими газами; зберігання в будівлі складу більше 3 тис. балонів (у перерахунку на 40-літрові);

допуск до складу балонів з горючими газами осіб у взутті, підбитому металевими цвяхами або підковами;

перевищення встановлених норм заповнення балонів стисненими, зрідженими або розчиненими газами (норма заповнення та методи її контролю зазначаються в інструкції).

VII. Вимоги пожежної безпеки до автозаправних станцій

1. Загальні вимоги до автозаправних станцій

1. Відповідальність за забезпечення пожежної безпеки АЗС несуть їх власники, відповідно до чинного законодавства. До роботи на АЗС допускаються особи, які пройшли навчання за програмою пожежно-технічного мінімуму і мають про це відповідне посвідчення відповідно до НАПБ Б.02.005-2003.

2. Протипожежні розриви від АЗС до прилеглих будинків, споруд, відкритих майданчиків, лісових масивів, а також між будинками та устаткуванням на території станцій постійно утримуються в чистоті та звільняються від горючих речовин та матеріалів.

3. У випадку розміщення АЗС поблизу посадок сільськогосподарських культур, лісових масивів, паркових насаджень тощо, по яких можливе поширення вогню, по периметру межі АЗС зорюється смуга землі шириною не менше 5 м (якщо не передбачене наземне покриття, виконане з матеріалів, що не поширюють вогонь по своїй поверхні, такої ж ширини).

4. Не допускається озеленення території АЗС кущами та деревами, що виділяють при цвітінні волокнисті матеріали та пухнасте насіння.

5. Ступінь заповнення резервуарів рідким паливом не повинен перевищувати 95 % їх внутрішнього геометричного об'єму.

6. Захист від статичної електрики основного та допоміжного технологічного обладнання постійно контролюється та утримується у справному стані.

7. Очищення внутрішньої поверхні резервуарів та трубопроводів виконується пожежобезпечним способом згідно з графіком.

8. Під час експлуатації АЗС не допускається повне випорожнення резервуарів з бензином (мінімальний рівень бензину у резервуарі повинен становити не менш 5 % від номінального рівня наповнення резервуара), за винятком випадків, коли випорожнення виконується для очищення резервуарів, перевірки стану їх внутрішніх стінок, виконання ремонтних робіт, зміни виду палива тощо.

9. Зміні виду палива (бензин - дизельне паливо) у резервуарах АЗС передують їх повна очистка від попереднього продукту та відповідна зміна напису із зазначенням виду палива, що зберігається, на корпусі наземного резервуара або на видимих місцях трубопроводів наливу підземних резервуарів - у муфти для під'єднання зливного рукава автоцистерни.

10. Для збирання використаних обтиральних матеріалів та забрудненого нафтопродуктами піску встановлюються металеві ящики з металевими кришками, що щільно закриваються і не утворюють іскор. Ящики встановлюються у зонах сміттєзбірників на відкритому повітрі та регулярно звільняються від забруднених нафтопродуктами матеріалів та піску.

11. АЗС оснащуються жорсткою буксирною штангою довжиною не менш 3 м для евакуації транспортних засобів з території АЗС у випадку пожежі.

12. Автомобілі, які чекають черги для заправлення, знаходяться біля в'їзду на територію АЗС, поза зоною розміщення паливних резервуарів і колонок.

13. Забороняється курити, проводити ремонтні та інші роботи, пов'язані із застосуванням відкритого вогню, як на самій території АЗС, так і на відстані менше 20 м від території АЗС. Якщо відбувається зливання нафтопродуктів з автоцистерн у резервуари, то застосування відкритого вогню забороняється на відстані менше 40 м від території АЗС.

14. АЗС забезпечуються первинними засобами пожежогасіння (додаток 2). Усі первинні засоби пожежогасіння, розташовані у приміщеннях або на території АЗС, постійно утримуються у справному стані та готовими до негайного застосування.

15. На АЗС вивішуються на видних місцях плакати, які містять перелік обов'язків водія під час заправлення автотранспорту, а також інструкції про заходи пожежної безпеки.

16. АЗС забезпечуються:

знаками пожежної безпеки;

дорожніми знаками щодо обмеження швидкості пересування автотранспорту по території АЗС;

відповідними знаками попередження водіїв мототранспорту про необхідність вимкнення двигуна на відстані 15 м від паливно-роздавальних колонок;

знаками про обов'язкову висадку пасажирів;

дорожніми знаками, що забороняють в'їзд транспортних засобів з небезпечними та вибуховими вантажами на територію АЗС.

17. Місця заправлення та зливання нафтопродуктів освітлюються в нічний час.

18. Телефонний та гучномовний зв'язок АЗС, установки пожежної сигналізації та лінії виведення сигналу про пожежу до системи цілодобового пожежного спостереження місцевих органів МНС постійно утримуються в робочому стані.

19. Кришки зливних та замірних труб, люків оглядових та зливних колодязів утримуються закритими.

Вимірювання рівня нафтопродуктів у резервуарах здійснюється спеціально призначеними для цієї мети стандартними вимірювальними приладами (пристроями).

20. Зливання нафтопродуктів в підземні резервуари здійснюється тільки закритим способом (трубопроводом або через шланг).

Перед зливанням нафтопродукту з автоцистерн у резервуар заміряється рівень нафтопродукту в цьому резервуарі. Процес зливання контролюється працівником АЗС та водієм автоцистерни.

Застосування зливних шлангів з наконечниками, які виготовлені з матеріалу, що утворює іскри у разі ударів об корпус резервуара, забороняється. Наконечники зливних шлангів заземлюються.

21. Автоцистерни перед зливанням приєднуються до заземлювального пристрою відповідно до вимог пункту 2 глави 5 розділу IV цих Правил. Кожна цистерна автопоїзда заземлюється нарізно до повного зливання з неї нафтопродуктів.

22. Для захисту від прямих ударів блискавки і занесення високих потенціалів усі металоконструкції та електропровідні неметалеві частини технологічного обладнання (резервуари, трубопроводи, паливороздавальні колонки тощо) приєднуються до заземлювального пристрою.

23. Кожне ТО, ремонт, перевірка паливороздавальних колонок фіксуються в журналі обліку ремонту устаткування.

24. Очищення резервуарів здійснюється не рідше одного разу на два роки, а також у разі заміни марки нафтопродукту.

25. За герметичністю фланцевих, різьбових та інших типів з'єднань у колонках, роздавальних рукавах, трубопроводах та арматурі встановлюється постійний нагляд, витікання, що виникло, негайно усувається.

26. Не допускається застосовувати кришки оглядових і приймальних колодязів, а також колодязів очисних споруд, виготовлені з горючих матеріалів і такі, що можуть утворювати іскри під час ударів. Кришки дозволяється відкривати лише для проведення технологічних операцій, профілактичних заходів, вимірів і відбору проб.

27. Для відкривання і закривання пробок металевої тари та проведення інших робіт у вибухонебезпечних зонах АЗС працівник забезпечується набором інструменту з металу, що не утворює іскор.

28. Ефективність вентиляційних установок перевіряється щорічно спеціалізованими організаціями з відміткою в журналі.

29. Під час заправлення на АЗС виконуються такі вимоги:

мотоцикли й моторолери подаються до бензоколонок з непрацюючими двигунами, пуск та вимкнення яких здійснюються на відстані не менше 15 м від колонок, а автомобілі - своїм ходом із наступним вимкненням двигунів до початку процесу заправлення;

нафтопродукти відпускаються безпосередньо в бензобаки. Допускається відпускати власникам індивідуального транспорту нафтопродукти в спеціально призначені для цього каністри. Забороняється відпускати паливо в скляну тару та тару з полімерних матеріалів;

облиті нафтопродуктами частини автомобілів, мотоциклів та моторолерів до пуску двигунів насухо протираються;

випадково розлиті на землю нафтопродукти засипаються піском, а просочений пісок і промаслені обтиральні матеріали збираються в металеві ящики з кришками, які щільно закриваються, і після закінчення робочого дня вивозяться з території АЗС;

відстань між автомобілем, який набирає пальне, та автомобілем, що стоїть за ним, має бути не менше 3 м, а відстань між усіма іншими автомобілями, які стоять у черзі, - не менше 1 м; при цьому для кожного транспортного засобу забезпечується можливість маневрування та виїзду з території АЗС.

30. На АЗС забороняється:

заправлення транспортних засобів з працюючими двигунами;

проїзд автотранспорту над підземними резервуарами;

робота в одязі та взутті, облитих бензином;

заправлення транспортних засобів (крім легкових автомобілів), у яких перебувають пасажери;

заправлення автомобілів, завантажених небезпечним вантажем (вибуховими речовинами, стисненими та зрідженими горючими газами, ЛЗР і ГР, отруйними та радіоактивними речовинами тощо);

в'їзд на територію АЗС і заправлення тракторів, не обладнаних іскрогасниками;

заправлення транспорту під час зливання нафтопродуктів до резервуарів АЗС з автоцистерн;

злив нафтопродуктів у резервуари і заправка транспорту на АЗС під час грози;

приєднання заземлювальних провідників до пофарбованих та забруднених частин автоцистерн;

використання як заземлювачів трубопроводів з ЛЗР, ГР та горючими газами, а також інших трубопроводів;

експлуатація вибухозахищеного електрообладнання зі знятими деталями оболонки, у тому числі кріпильними, передбаченими його конструкцією;

експлуатація паливороздавальних колонок за наявності витоків нафтопродуктів;

експлуатація АЗС без переносного газоаналізатора у вибухозахищеному виконанні;

експлуатація АЗС за наявності ритвин на оперативних майданчиках в районі паливороздавальних колонок.

31. АЗС (крім пересувних АЗС, АГЗС і АГЗП) забезпечуються розрахунковою кількістю плівкоутворювального піноутворювача для ліквідації можливих пожеж протипожежною технікою.

32. У разі виникнення пожежі заправник негайно припиняє заправку транспорту, вимикає загальний рубильник, викликає по телефону підрозділи МНС і приступає до гасіння пожежі наявними засобами (первинними засобами пожежогасіння, пожежним устаткуванням тощо).

33. Під час експлуатації пересувних та контейнерних автозаправних станцій, а також магазинів для продажу нафтопродуктів у дрібній тарі, у випадку якщо такі влаштовані на АЗС, дотримуються вимог пожежної безпеки, що викладені в НАПБ А.01.001-2004 та інших чинних нормативних документах.

34. Під час експлуатації БП АЗС керуються вимогами глав 1 і 2 розділу VII цих Правил. Якщо пункти глав 1 і 2 розділу VII цих Правил стосуються одного питання, виконувати необхідно той пункт, який висуває більш жорсткі вимоги.

2. Додаткові вимоги пожежної безпеки до автомобільних газозаправних станцій та автомобільних газозаправних пунктів

1. На АГЗС та АГЗП допускається заправлення зрідженим вуглеводневим газом тільки балонів, установлених на газобалонних автомобілях.

2. Забороняється заправляти балони, у яких закінчився термін технічного огляду. Справність та придатність балонів для наповнення газом підтверджуються у маршрутному листі водія автомобіля спеціальним штампом "Балони перевірені" та підписом особи, відповідальної за їх перевірку.

3. Забороняється наповнювати автомобільні балони, якщо тиск газу на заправній колонці перевищує 1,6 МПа.

4. Забороняється наповнення балонів автомобілів шляхом пониження в них тиску за рахунок викиду парової фази в атмосферу.

5. Перед заправленням газобалонних автомобілів їх двигуни вимикаються. Вмикати двигун дозволяється тільки після від'єднання гумовотканинних рукавів і встановлення заглушок на відмикаючі пристрої.

6. Незалежно від наявності у вибухонебезпечних приміщеннях АГЗС (АГЗП) автоматичних приладів сигналізації про небезпечну концентрацію газу в повітрі не рідше одного разу за зміну за допомогою переносних приладів проводиться аналіз повітря в цих приміщеннях на наявність суміші пропан-бутану з фіксацією результатів аналізу в журналі.

7. На території та в приміщенні АГЗС (АГЗП) забороняється курити, про що на видних місцях наносяться (вивішуються) відповідні попереджувачі написи (знаки).

8. Сальникове ущільнення чи торцеве з подаванням ущільнюючої рідини тощо постійно контролюється з метою виключення можливості проникнення газу у виробниче приміщення. Сальникові набивки насосів, компресорів і запірної арматури повинні бути маслобензостійкими.

Забороняється застосовувати в арматурі вентильного типу гумові ущільнювачі, якщо тиск в системі становить більше 1,0 МПа.

9. Показчики рівня, манометри, запобіжні клапани і пробовідбірники утримуються в робочому стані.

10. Ступінь заповнення резервуарів не повинен перевищувати 85 % їх внутрішнього об'єму, якщо різниця температур зрідженого газу під час заповнення та наступного зберігання становить не більше 40° С. Якщо ця різниця становить більше 40° С, то ступінь заповнення резервуарів зменшується з урахуванням коефіцієнта об'ємного розширювання зрідженого газу.

11. Ремені передач для приводів насосно-компресорного обладнання утримуються в чистоті і захищаються від потрапляння на них бруду, мастила, води та інших речовин, які можуть змінити електропровідність покриття ременів. Шківів і всі металеві предмети поблизу ременя заземлюються. Огородження ремінних передач устанавлюються на відстані не менше 0,2 м від ременів.

Не дозволяється залишати без нагляду насосно-компресорне обладнання під час його роботи.

12. На заправних станціях забороняється виконувати роботи, які не пов'язані з їх основною діяльністю.

13. До введення АГЗС (АГЗП) у експлуатацію складаються виробнича інструкція з експлуатації і ремонту обладнання, порядку заправлення автомобілів, а також технологічні схеми та інструкції з пожежної безпеки, які затверджуються наказом керівника підприємства.

14. Режим експлуатації, кількість відпрацьованого часу і помічені неполадки в роботі обладнання фіксуються в експлуатаційному журналі.

15. Перелік робіт і строки проведення ТО, поточного і капітального ремонтів технологічного обладнання встановлюються згідно з експлуатаційною та ремонтною документацією і проводяться відповідно до затвердженого адміністрацією об'єкта графіка і тільки в денний час.

При цьому поточний ремонт проводиться не рідше 1 разу на рік.

16. Під час монтажу чи демонтажу обладнання на АГЗС (АГЗП) припиняються всі операції з перекачування та наливання зрідженого газу і зупиняється все діюче обладнання, крім вентиляторів насосно-компресорного відділення, які повинні працювати протягом цього часу проведення монтажних чи демонтажних робіт.

17. На території АГЗС (АГЗП) забороняється ремонтувати демонтоване обладнання, а також виконувати інші роботи, не пов'язані з її експлуатацією.

18. Під час проведення на території АГЗС (АГЗП) вогневих робіт забороняється здійснювати заповнення балонів газобалонних автомобілів і зливати зріджений газ із автоцистерн. У таких випадках встановлюється знак, який забороняє в'їзд на територію АГЗС (АГЗП).

19. Протягом всього часу проведення вогневих робіт здійснюється постійне вентилювання насосно-компресорного відділення. Через кожні 30 хв. газоаналізатором контролюється концентрація газу в повітрі. Вогневі роботи негайно припиняються, якщо концентрація газу в повітрі перевищує ГДБК.

20. Для попередження вибуху газу, а також самозаймання пірофорних відкладень перед початком виконання внутрішнього огляду і ремонту резервуар повністю звільняється від зрідженого газу, від'єднується від трубопроводів рідкої та парової фази шляхом устанавлення заглушок, продувається парою чи інертним газом, заповнюється водою при відкритому верхньому люку та піддається гідравлічному випробуванню.

Після звільнення резервуара від води та провітрювання з нижньої частини резервуара відбирається проба, яка підлягає аналізу. Якщо концентрація газу в пробі повітря не перевищує ГДБК, можна приступати до внутрішнього огляду, ремонту та зачищення резервуара від відкладень та продуктів корозії, застосовуючи засоби захисту органів дихання. Під час проведення робіт здійснюється періодичний контроль концентрації газу в резервуарі.

Як засоби захисту органів дихання застосовуються тільки ізолюючі або шлангові протигази. Застосування фільтруючих протигазів забороняється.

21. Водії автоцистерн для транспортування зріджених газів на АГЗС (АГЗП) повинні бути проінструктовані з правил вибухопожежобезпеки, яких необхідно дотримуватися на території АГЗС (АГЗП).

22. Злив зріджених газів із автоцистерни здійснюється двома робітниками, один з яких призначається старшим. Злив, як правило, здійснюється у денний час. Транспортна цистерна встановлюється від стаціонарної цистерни (резервуара) на відстані не ближче 5 м.

23. Забороняється в'їзд на територію АГЗС (АГЗП) і заправлення транспорту під час зливання зріджених газів до резервуарів АГЗС (АГЗП). Автомобілі, які чекають черги для заправлення, розташовуються за територією АГЗС (АГЗП), поза зоною розміщення паливних резервуарів.

24. Під час зливу зріджених газів із автоцистерн необхідно здійснювати постійне спостереження за ємністю, що випорожнюється, і за ємністю, що наповнюється.

25. Цистерни, гумовотканинні шланги (за допомогою яких проводиться злив або налив) заземлюються. Від'єднувати їх від заземлюючого пристрою дозволяється тільки після закінчення зливо-наливних операцій. На штуцерах вентилів цистерн встановлюються металеві заглушки, гумовотканинні шланги маркуються: вказуються інвентарний номер, робочий тиск, дата виготовлення, стійкість до вуглеводів і термін чергового випробування.

26. Забороняється використовувати трубопроводи зріджених газів як відводи заземлення.

Заземлення автоцистерн здійснюється аналогічно вимогам пункту 2 глави 5 розділу IV цих Правил.

27. До початку зливу двигун автоцистерни глушиться, за винятком випадків, коли автомобіль обладнаний насосами для перекачування зріджених газів з приводами від двигуна автомобіля та має справний іскрогасник на вихлопній трубі.

28. Всі виробничі та допоміжні приміщення, а також територія АГЗС (АГЗП) забезпечуються первинними засобами пожежогасіння згідно з додатком 2 до цих Правил.

29. У випадку виявлення витоків газу з території АГЗС (АГЗП) виводяться сторонні особи, глушаться двигуни всіх автомобілів, які знаходяться на території, і приймаються заходи щодо ліквідації аварії.

30. Під час експлуатації АГЗС (АГЗП), крім вимог цього розділу, керуються вимогами пожежної безпеки, викладеними в главі 1 розділу VII цих Правил.

VIII. Вимоги пожежної безпеки під час проведення вогневих робіт

1. Загальні вимоги пожежної безпеки під час проведення вогневих робіт

1. Під час проведення вогневих робіт, крім вимог, викладених у цих Правилах, необхідно керуватися вимогами НАПБ А.01.001-2004 та Інструкції з організації безпечного ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних об'єктах, затвердженої наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 05.06.2001 N 255 і зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 23.06.2001 за N 541/5732 (далі - НПАОП 0.00-5.12-01).

2. Відповідальність за розроблення і реалізацію заходів щодо забезпечення безпеки при організації і проведенні вогневих робіт на об'єктах покладається на керівників цих об'єктів або уповноважених ними осіб відповідно до чинних нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки.

3. До вогневих робіт належать виробничі операції, пов'язані із застосуванням відкритого вогню, іскроутворенням та нагріванням до температур, які можуть викликати загорання матеріалів та конструкцій (електро- та газозварювання (різка), бензогасорізка, роботи з використанням паяльних ламп, переносних горнів, розігрів бітумів, смол тощо).

4. На кожному підприємстві розроблюється перелік виробництв, цехів, відділень, ділянок, на яких вогневі роботи проводяться відповідно до вимог цих Правил та вимог інструкцій, які розробляються на підприємствах.

Перелік таких об'єктів повинен бути узгоджений з аварійно-рятувальною службою (у разі її наявності), службами охорони праці і пожежної безпеки та затверджений наказом по підприємству.

5. Місця проведення вогневих робіт можуть бути:

постійними, які організовуються у спеціально обладнаних для цієї мети місцях;

тимчасовими, коли вогневі роботи проводяться безпосередньо на об'єктах під час експлуатації та ремонту устаткування, виконання будівельно-монтажних робіт тощо.

6. Постійні місця проведення вогневих робіт визначаються наказами та розпорядженнями власника підприємства.

7. Приміщення (ділянки), відведені для проведення постійних вогневих робіт, оснащуються первинними засобами пожежогасіння: не менше трьох порошкових вогнегасників з масою вогнегасного заряду не менше 9 кг, азбестове полотно (кошма), бочка з водою, ящик з піском, укомплектований совковою лопатою.

Для постійних місць проведення вогневих робіт визначається перелік видів дозволених вогневих робіт та розробляються інструкції про заходи пожежної безпеки, які вивішуються на видних місцях.

8. Місце для проведення постійних зварювальних та різальних робіт у будівлях і приміщеннях, у конструкціях яких використані горючі матеріали, обгороджується суцільною перегородкою з негорючого матеріалу. При цьому висота перегородки повинна бути не менше 1,8 м, а відстань між перегородкою та підлогою - не більше 50 мм. Для запобігання розлітання розпечених часток цей зазор обгороджується сіткою з негорючого матеріалу з розміром чарунок не більше 1,0 x 1,0 мм.

9. Тимчасові вогневі роботи на діючих вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних об'єктах проводяться у виняткових випадках, коли ці роботи неможливо виконати в спеціально відведених для цього постійних місцях. Проведення робіт без вживання заходів, що виключають виникнення пожежі (вибуху), забороняється.

Тимчасові вогневі роботи забороняється проводити на відстані менше:

120 м - від залізничних зливно-наливних естакад під час зливання та наливання нафтопродуктів;

50 м - від залізничних зливно-наливних естакад, якщо не проводяться операції наливу (зливу);

100 м - від резервуарів з нафтопродуктами, якщо проводяться операції з наповнення чи відкачування з них нафтопродуктів, а також від відкритих нафтопродуктоуловлючів;

40 м - від насосних, що здійснюють перекачування нафтопродуктів, резервуарних парків та резервуарів із нафтопродуктами, що стоять окремо; каналізаційних колодязів і стоків, гідравлічних пристроїв; площадок для наливання нафтопродуктів у автоцистерни, маніфольдів (вузлів засувки).

10. Вогневі роботи, які проводяться на тимчасових місцях, виконуються тільки з оформленням наряду-допуску на проведення цих робіт, підписаного керівником підрозділу, на якому виконуються вогневі роботи, затвердженого технічним керівником підприємства або його заступником з виробництва (додаток 5).

11. До безпосереднього виконання вогневих робіт допускаються працівники, які досягли 18 років, мають необхідну кваліфікацію (електрозварник, газозварник, газорізальник, бензорізальник, паяльник тощо), яка підтверджується відповідним кваліфікаційним документом, навчені безпечним методам виконання вогневих робіт, мають навички застосування відповідних засобів індивідуального та колективного захисту, а також надання долікарської допомоги, які пройшли спеціальну підготовку і мають посвідчення про проходження навчання та складення заліків з питань пожежної безпеки згідно з вимогами пункту 3.9 НАПБ Б.02.005-2003.

12. Вимоги цих Правил поширюються як на роботи, які виконуються підрозділами, бригадами та окремими спеціалістами підприємства, так і на роботи, які виконуються сторонніми організаціями.

13. Організаційно та технологічно вогневі роботи виконуються поетапно.

2. Вимоги пожежної безпеки перед початком робіт

1. Місце проведення зварювання (різання) очищується від горючих речовин і матеріалів в радіусі, вказаному в таблиці 1.

Таблиця 1. Мінімальні радіуси зони, яка очищається від горючих речовин та матеріалів

Висота точки зварювання над рівнем підлоги чи прилеглої території, м	0 - 2	2	3	4	6	8	10	Понад 10
--	-------	---	---	---	---	---	----	----------

Мінімальний радіус зони, м	5	8	9	10	11	12	13	14
----------------------------	---	---	---	----	----	----	----	----

2. Розміщені в межах указаних радіусів настили підлог, оздоблення, інші будівельні конструкції, а також ізоляція та частини обладнання, виконані з горючих матеріалів, захищаються металевими екранами, покривалом з негорючого теплоізоляційного матеріалу або іншими способами і, в разі потреби, поливаються водою.

3. З метою запобігання потраплянню розпечених часток металу в суміжні приміщення, на сусідні поверхи, близько розташоване устаткування всі оглядові, технологічні й вентиляційні люки, монтажні та інші отвори в перекриттях, стінах і перегородках приміщень, де здійснюються вогневі роботи, закриваються негорючими матеріалами. Двері, що з'єднують приміщення, де виконуються вогневі роботи, з суміжними приміщеннями, зачиняються.

4. Апарати, машини, ємності, трубопроводи та інше обладнання, на яких проводимуться вогневі роботи, зупиняються, знеструмлюються, звільняються від вибухопожежонебезпечних, пожежонебезпечних і токсичних речовин, відключаються заглушками від діючих апаратів та комунікацій. За допомогою безпечних методів виконується їх очищення, пропарювання, промивання.

5. Бруд та відклади, що вибираються з апарата або ємності при його очищенні, утримуються у вологому стані до видалення із зони проведення вогневих робіт. Бруд з сірчаними відкладами видаляється у спеціально відведене місце, де самозапалення відкладів після висихання не є небезпечним. Скидати сірчані відклади до каналізації не дозволяється.

6. Після закінчення підготовчих робіт у вибухопожежонебезпечних і вибухонебезпечних місцях обов'язково проводиться експрес-аналіз на наявність вибухонебезпечних речовин у повітряному середовищі із застосуванням газоаналізаторів.

7. Місце проведення вогневих робіт забезпечується необхідними первинними засобами пожежогасіння (вогнєгасниками, кошмою, ношами або возиком з піском та лопатою, відром з водою тощо).

8. Для проведення вогневих робіт у всіх випадках, у тому числі і в аварійних ситуаціях, оформляється наряд-допуск за формою, яка наведена у додатку 5 до цих Правил.

Наряд-допуск видається керівником підприємства (його заступником, головним інженером або заступником головного інженера з виробництва або начальником виробництва).

За наявності на підприємстві відомчої пожежної охорони (ДПД) наряди-допуски повинні бути погоджені з нею напередодні виконання робіт з установленням з боку пожежної охорони (ДПД) відповідного контролю.

9. В аварійних випадках наряд-допуск може видаватись керівником структурного підрозділу (цеху, дільниці) або його заступником з обов'язковим повідомленням вищого керівництва та пожежної охорони об'єкта.

У такому разі вогневі роботи виконуються під безпосереднім керівництвом особи, що видала наряд-допуск.

3. Вимоги пожежної безпеки під час виконання робіт

1. Вогневі роботи дозволяється починати тільки після виконання у повному обсязі підготовчих робіт, отримання наряду-допуску та за відсутності вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних речовин у повітряному середовищі або якщо концентрації їх не перевищують ГДВК (ГДВК згідно з чинними нормативними документами для найбільш поширених речовин наведені в таблиці 2).

Таблиця 2. ГДВК деяких нафтопродуктів

Найменування речовин	ГДВК	
	% об'ємні	мг/л (г/м ³)
1	2	3
Аміак	0,75	5,50
Бензол	0,07	2,25
Бензин - розчинник	0,04	1,63
Бутан	0,09	2,25
Гас	0,07	3,70
Метан	0,25	1,65
Нафта (фракція 20° - 200°)	0,07	2,10
Пропан	0,11	1,90
Спирт метиловий (метанол)	0,30	4,60
Спирт етиловий	0,18	3,40
Етиленгліколь	0,17	4,70
Етан	0,15	1,80
Етилен	0,15	1,70

2. Під час проведення вогневих робіт здійснюється контроль за станом повітряного середовища в апаратах, комунікаціях, на яких проводяться вказані роботи, та в небезпечній зоні.

У разі підвищення концентрації горючих речовин у небезпечній зоні, всередині апарата або трубопроводу вогневі роботи треба негайно припинити. Ці роботи можуть бути поновлені тільки після виявлення та усунення причин загазованості, проведення необхідної вентиляції та відновлення нормального повітряного середовища.

Концентрація парів нафтопродуктів у повітряному середовищі, у якому проводяться вогневі роботи, не повинна перевищувати ГДВК, яка становить 5 % від нижньої концентраційної межі поширення полум'я.

3. Під час проведення вогневих робіт технологічний персонал підприємства вживає необхідних заходів, що унеможливають доступ у повітряне середовище вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних речовин.

Забороняється відкривати люки, кришки апаратів, проводити розвантаження, перевантаження та злив продуктів, а також інші операції, які можуть призвести до виникнення пожеж та вибухів унаслідок загазованості та запиленості місць, де проводяться вогневі роботи. Установки, у яких можуть бути легкозаймисті гази та пари і які мають зв'язок з каналізацією, перекриваються.

4. Експлуатація електрозварювального обладнання та обладнання із застосуванням рідкого палива (бензо-, гасорізів, паяльних ламп тощо), а також розігрівання (варіння) бітумів та смол здійснюються відповідно до вимог розділу 8 НАПБ А.01.001-2004.

5. Під час виконання вогневих робіт не дозволяється:

приступати до роботи на несправній апаратурі;

проводити зварювання, різання або паяння свіжопофарбованих конструкцій та виробів до повного висихання фарби;

користуватись одягом та рукавицями із слідами масел, жирів, бензину, гасу та інших горючих рідин;

допускати стикання електричних проводів з балонами зі стисненими, зрідженими й розрідженими газами;

виконувати вогневі роботи на апаратах і комунікаціях, заповнених горючими речовинами;

проводити вогневі роботи на елементах будівель, споруд і установок, виготовлених з легких металевих конструкцій з горючими й важкогорючими утеплювачами.

6. Під час перерв у роботі, а також у кінці робочої зміни апаратура відключається, шланги від'єднуються і звільняються від горючих рідин та газів, а в паяльних лампах тиск повністю знижується. Уся апаратура й устаткування прибираються в спеціально відведені місця.

7. Вогневі роботи негайно припиняються при виявленні відступів від вимог цих Правил, недодержанні вимог безпеки, які передбачені в наряді-допуску, а також при виникненні небезпечних ситуацій.

8. За необхідності на місці проведення вогневих робіт виставляється пожежний пост з числа працівників пожежної охорони об'єкта або членів ДПД.

4. Вимоги пожежної безпеки після закінчення робіт

1. Після одержання позитивних результатів контролю за проведенням вогневих робіт виконується комплекс завершальних робіт, до яких входять: випробування, продувки, ізоляційні роботи, земельні роботи тощо.

2. Після закінчення вогневих робіт відповідальний за їх виконання та виконавець зобов'язані ретельно оглянути місце їх проведення, привести його у вибухопожежонебезпечний стан і зробити відповідні позначки в наряді-допуску.

3. Для унеможливлення пожежі чи вибуху після закінчення вогневих робіт вживаються необхідні протипожежні заходи. Упродовж трьох годин після закінчення вогневих робіт забезпечується постійний нагляд за місцем проведення вогневих робіт.

5. Обов'язки керівників і виконавців

1. Керівник об'єкта зобов'язаний:

розробити необхідні заходи щодо безпечного ведення вогневих робіт і забезпечити їх виконання;

призначити відповідальних осіб за підготовку та ведення вогневих робіт із числа спеціалістів підрозділів, які знають умови підготовки та правила ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних об'єктах;

забезпечити необхідні узгодження наряду-допуску на ведення вогневих робіт;

забезпечити виконання заходів щодо безпечного ведення вогневих робіт;

організувати контроль за дотриманням вимог цих Правил;

організувати контроль за станом повітряного середовища на місці проведення вогневих робіт та в небезпечній зоні.

2. Особа, відповідальна за підготовку обладнання та комунікацій до ведення вогневих робіт:

організовує виконання заходів, указаних у наряді-допуску;

перевіряє повноту та якість виконання заходів, що передбачені нарядом-допуском;

забезпечує своєчасне проведення аналізів повітряного середовища на місці ведення вогневих робіт та в небезпечній зоні.

3. Особа, відповідальна за ведення вогневих робіт:

організовує виконання заходів щодо безпечного ведення вогневих робіт;

перевіряє наявність кваліфікаційних посвідчень і талонів з пожежної безпеки у виконавців вогневих робіт, справність та комплектність інструменту та засобів для ведення вогневих робіт, відповідність засобів індивідуального захисту і спецодягу умовам проведення вогневих робіт;

проводить інструктаж виконавців робіт;

перед початком роботи та після перерви перевіряє стан місця ведення вогневих робіт та обладнання і дозволяє ведення робіт тільки після задовільних результатів аналізу повітряного середовища в зоні робіт;

забезпечує місця ведення вогневих робіт первинними засобами пожежогасіння, а виконавців - засобами індивідуального захисту;

перебуває на місці ведення вогневих робіт, контролює роботу виконавців;

контролює результати аналізу стану повітряного середовища на місці ведення вогневих робіт і в разі необхідності припиняє ведення вогневих робіт;

після закінчення вогневих робіт перевіряє робоче місце на відсутність можливих джерел виникнення вогню.

4. Начальник зміни зобов'язаний:

повідомити персонал зміни про ведення вогневих робіт на об'єкті;

забезпечити ведення технологічного процесу відповідно до параметрів, які встановлені на час проведення вогневих робіт;

вести записи в журналі приймання та здавання змін про проведення вогневих робіт на об'єкті;

після закінчення вогневих робіт перевірити разом з відповідальним за ведення вогневих робіт місце, де проводились вогневі роботи, з метою унеможливлення загоряння та забезпечити протягом трьох годин нагляд персоналом зміни за місцем найбільш можливого виникнення джерела пожежі.

5. Виконавці вогневих робіт зобов'язані:

мати при собі кваліфікаційне посвідчення і талон з пожежної безпеки;

мати посвідчення про проходження спеціального навчання (пожежно-технічного мінімуму) з відміткою щорічної перевірки знань;

отримати інструктаж з безпечного ведення вогневих робіт і розписатися у наряді-допуску, виконавці підрядної (сторонньої) організації - додатково отримати інструктаж з ведення вогневих робіт у даному цеху;

знати повний обсяг робіт на місці, де проводитимуться вогневі роботи, та послідовність їх виконання;

розпочинати вогневі роботи тільки з дозволу особи, відповідальної за ведення вогневих робіт;

виконувати тільки ту роботу, яка вказана в наряді-допуску;

додержуватись заходів безпеки, які передбачені нарядом-допуском;

уміти користуватися засобами індивідуального захисту та первинними засобами пожежогасіння і в разі виникнення пожежі негайно викликати пожежну охорону або підрозділи МНС, евакуювати людей та почати ліквідацію пожежі;

виконувати роботу в спецодязі та спецвзутті й тільки справним інструментом;

після закінчення вогневих робіт оглянути місце їх проведення і привести його у вибухопожежобезпечний стан;

негайно припинити вогневі роботи при виникненні небезпечної ситуації.

6. Особа, яка затверджує наряд-допуск на проведення вогневих робіт, керівник об'єкта, на якому проводяться вогневі роботи (або особа, що його замінює), відповідальні за підготовку та ведення вогневих робіт, виконавці робіт несуть відповідальність за виконання покладених на них обов'язків відповідно до вимог чинного законодавства України.

6. Вимоги пожежної безпеки під час проведення тимчасових вогневих робіт на резервуарах

1. Резервуар, призначений для ремонту, після звільнення від нафтопродуктів:

від'єднується від усіх трубопроводів з встановленням діелектричних прокладок; на від'єднані трубопроводи встановлюються металеві заглушки та складається схема їх установки, яка додається до документа, що дозволяє проведення ремонтних робіт;

зачищається від залишків нафтопродуктів та бруду із застосуванням інструменту, який не утворює іскор;

пропарюється гострою водяною парою (тривалість пропарювання встановлюється технічним керівником і залежно від об'єму резервуара становить 15 - 24 години).

2. Після закінчення підготовки резервуара до ремонту проводиться аналіз внутрішнього повітряного середовища резервуара для визначення концентрації горючих парів і газів.

3. Проби повітря для аналізу беруться після попереднього відстоювання резервуара протягом 2 - 4 годин і тільки з нижньої частини резервуара. Проби повітря в резервуарі беруться не ближче 2 м від відкритих люків, а також на відстані 2 м від стінки резервуара і на висоті 0,1 м від днища.

У резервуарах з понтоном проби повітря на аналіз відбираються з підпонтонного і надпонтонного простору, а також з кожного короба понтона.

Для резервуара з синтетичним понтоном передбачаються заходи, що унеможливляють потрапляння іскор на синтетичний понтон при проведенні вогневих робіт.

4. До початку проведення тимчасових вогневих робіт на резервуарі:

всі засувки на сусідніх (розташованих в одній групі з тим, що ремонтується) резервуарах і трубопроводах, водоспускні крани, колодязі каналізації та вузли засувок (для уникнення займання парів нафтопродуктів) прикриваються повстиною, яка в жарку пору при температурі вище 25° С змочується водою;

місця електрозварювання або гарячого клепання (для запобігання розлітання іскор та появи окалини) обгороджуються переносними негорючими щитами розміром 1 x 2 м.

7. Вимоги пожежної безпеки перед проведенням тимчасових вогневих робіт на території залізничних зливно-наливних естакад та площадках для наливання нафтопродуктів в автоцистерни

1. До початку проведення тимчасових вогневих робіт на території залізничних зливно-наливних естакад та площадках для наливання нафтопродуктів в автоцистерни припиняються всі зливно-наливні операції.

2. Виводяться з території залізничних естакад всі залізничні цистерни, а з території автомобільних естакад - автоцистерни.

3. Площадки зливно-наливних естакад, залізничні колії, площадки для наливу в автоцистерни, поверхні трубопроводів, зливні жолоби та стічні лотки виробничо-дощової каналізації повністю очищаються від нафтопродуктів.

4. Оглядові колодязі, гідравлічні затвори виробничо-дощової каналізації та "нульові" ємності, розташовані в межах 20 м від місця проведення вогневих робіт, перевіряються, щільно закриваються кришками і зверху засипаються піском (землею) шаром не менше ніж 10 см.

5. Переносні лотки і гумові шланги, просочені нафтопродуктами, прибираються з ділянки, де проводяться вогневі роботи, на відстань не менше ніж 20 м.

8. Вимоги пожежної безпеки під час проведення тимчасових вогневих робіт у насосних установках для перекачування нафтопродуктів

1. У технологічних насосних установках для перекачування нафтопродуктів до початку ремонтних (вогневих) робіт:

припиняється перекачування нафтопродуктів;

перекриваються засувки на трубопроводах (біля насосної і резервуарів);

звільняється від нафтопродуктів обладнання, яке підлягає ремонту (насоси, трубопроводи, засувки тощо);

від'єднуються трубопроводи і встановлюються на них заглушки;

продуваються гострою парою і ретельно промиваються водою всі апарати, обладнання і трубопроводи, що підлягають ремонту;

здійснюється провітрювання приміщення насосної установки;

здійснюється газовий аналіз повітря для з'ясування можливості проведення вогневих робіт.

2. Під час проведення вогневих робіт постійно здійснюється газовий аналіз повітря. У разі виявлення в приміщенні насосної небезпечної концентрації парів нафтопродуктів вогневі роботи негайно припиняються. З'ясовуються і усуваються причини надходження парів. Здійснюється додаткове провітрювання приміщення та аналіз повітря.

9. Вимоги пожежної безпеки під час проведення тимчасових вогневих робіт на нафтопродуктопроводах

1. Перед початком вогневих робіт на трубопроводах (технологічних, магістральних) відкрита траншея, котлован, камери засувки (колодязі) і поверхня трубопроводу очищаються від залишків нафтопродуктів і горючих матеріалів, а з траншеї, котловану, камер засувки відбирається проба повітря для визначення можливості ведення в них вогневих робіт.

Разом з попереднім очищенням трубопроводів застосовуються інші способи забезпечення вибухопожежобезпеки, на які є відповідні інструкції, затверджені наказом керівника підприємства у встановленому порядку.

2. Зварювальні роботи на відключених і звільнених від нафтопродуктів трубопроводах допускаються при відсутності горючої рідкої фази, унеможливленні надходження горючих газів і парів (встановленням глиняних пробки). Концентрація горючих газів і парів в пробах, взятих з ділянки трубопроводу, що ремонтується, не повинна перевищувати ГДВК.

3. Під час проведення вогневих робіт перед їх початком і через кожну годину контролюється стан повітряного середовища в траншеї, ремонтному котловані тощо. Аналіз проводиться також після кожної перерви і у випадку, якщо у працівника виникне побоювання щодо можливості появи газів і парів нафтопродуктів на робочому місці. Проби відбираються в найнижчій точці траншеї, котловану, колодязя.

4. В аварійних випадках, коли неможливо від'єднати пошкоджену ділянку нафтопродуктопроводу, слід звільнити трубопровід від нафтопродукту, спеціальним ріжучим інструментом (без застосування вогню, за винятком різання труби методом направленої вибуху) вирізати в стінці труби вікно і забити трубу з обох боків глиняними пробками довжиною не менше діаметра труби, але у всіх випадках не менше 1 м.

5. Під час вирізання "вікон" не допускається утворення іскор та виключається падіння вирізаної частини труби всередину трубопроводу.

6. Глиняні та інші герметизуючі пробки, що швидко тужавіють, в нафтопродуктопроводі повинні щільно перекривати переріз і при трамбуванні забезпечувати щільну герметизацію кінців ділянки, що ремонтується. Пристрої для трамбування глини застосовуються з матеріалу, що не утворює іскор при ударах об трубу.

7. Після набивання пробки в ділянці, що ремонтується, проводиться аналіз повітря на вміст горючих газів і парів для визначення можливості проведення вогневих робіт.

8. Після закінчення вогневих робіт глиняні пробки видаляються водою.

9. Різати і зварювати нафтопродуктопровід у підвішеному стані забороняється.

10. Під час різання і зварювальних робіт на трубопроводах всі інші роботи біля місця зварювання припиняються.

11. Зварювальні (різальні) роботи на підвідних трубопроводах проводяться відповідно до розробленого адміністрацією підприємства плану проведення ремонтних робіт, інструкції щодо безпечного ведення цих робіт та технологічної карти (за наявності наряду-допуску).

12. Спуск водолаза-різчика під воду із запаленим різакром дозволяється тільки у тому випадку, якщо на поверхні води немає шару займистих рідин.

Під час спуску полум'я різакра спрямовується в протилежний бік від повітряних і газових шлангів, а також дротів сигналізації.

13. За наявності на поверхні води шару займистих рідин запалювання і гасіння полум'я різакра проводиться тільки під водою, безпосередньо біля місця робіт.

14. Під час виконання гарячих ізоляційних робіт на нафтопродуктопроводах:

територія поблизу котлів для приготування ізоляційних матеріалів в радіусі 5 м очищається від горючих предметів, сміття, трави тощо;

котли для розігрівання бітуму встановлюються на відстані не менше 15 м від траншей трубопроводів;

сировина і паливо розміщуються на відстані не менше 5 м від котлів для приготування бітуму;

бітум у котлах підігрівається поступово, при закритих кришках;

запас бензину для приготування ґрунтовки зберігається в герметично закритій тарі на відстані не менше 50 м від місця встановлення котлів.

IX. Вимоги пожежної безпеки під час очищення резервуарів від пірофорних відкладень

1. Очищення внутрішньої поверхні резервуарів від пірофорних відкладень і продуктів корозії проводиться регулярно за графіком, затвердженим керівництвом об'єкта.

2. Перед початком зачищення резервуара від пірофорних відкладень (після звільнення від нафтопродукту) резервуар заповнюється водяною парою. Продувка парою проводиться при закритих нижніх люках і відкритих світловому і замірному люках. У разі наявності дозуючого пристрою під час пропарювання резервуара доцільно вводити всередину резервуара невелику кількість повітря (з розрахунку до 6 % кисню в пароповітряній суміші) для повільного окиснення пірофорних відкладень. У разі відсутності дозуючого пристрою після закінчення пропарювання резервуар заповнюється водою до верхнього рівня, після чого рівень води зменшується зі швидкістю не більше 0,5 - 1 м/год.

3. Відкладення, що видаляються з резервуара, постійно підтримуються у зволоженому стані до моменту їх видалення із зони зберігання нафтопродуктів.

4. Проби пірофорних відкладень з резервуарів відбираються тільки з дозволу керівництва об'єкта спеціально підготовленими особами за обов'язкової присутності представників пожежної охорони підприємства.

X. Дії адміністрації та персоналу у випадку пожежі

1. У разі виявлення пожежі (ознак горіння) кожен працівник:

негайно сповіщає про це підрозділи МНС. При цьому вказує адресу підприємства, технологічну установку, споруду, де виникла пожежа, обставини на пожежі, наявність людей, а

також повідомляє своє прізвище;

сповіщає про пожежу начальника цеху, зміни чи іншу посадову особу;

приступає до гасіння пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння, а у разі необхідності - до евакуації людей;

у разі необхідності викликає інші аварійно-рятувальні служби (медичну, газорятувальну тощо).

2. Начальник цеху, зміни чи інша посадова особа, що прибула на місце пожежі на об'єкті:

перевіряє, чи викликані підрозділи МНС та інші аварійно-рятувальні служби (дублює повідомлення), сповіщає про пожежу керівника підприємства;

перевіряє включення системи оповіщення про пожежу, систем пожежогасіння, систем газодимовидалення;

у випадку загрози для життя людей негайно організовує їх рятування (евакуювання), використовуючи для цього наявні сили і засоби;

припиняє роботи, крім робіт, пов'язаних із заходами з ліквідації пожежі;

виводить за межі небезпечної зони всіх працівників, не задіяних у ліквідації пожежі;

здійснює в разі необхідності відключення електроенергії (за винятком АСП), зупинку агрегатів, апаратів, транспортуючих пристроїв, перекриття технологічних трубопроводів (якщо це не спричинить погіршення обставин на пожежі чи виникнення аварійної ситуації), зупинку систем вентиляції в аварійному приміщенні (за винятком систем газодимовидалення) та вживає інших заходів, що запобігають розвитку пожежі;

одночасно з гасінням пожежі організовує охолодження сусідніх резервуарів, конструкцій тощо, яким загрожує руйнування від високих температур;

забезпечує дотримання техніки безпеки працівниками, що залучені до гасіння пожежі;

організовує зустріч та забезпечує безперешкодний доступ на територію підприємства підрозділів МНС, надає їм допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до місця пожежі та до джерел водопостачання;

повідомляє старшого начальника підрозділів МНС про обставини на пожежі та вжиті заходи щодо її ліквідації.

3. У разі створення штабу пожежогасіння до його складу включається представник підприємства (головний інженер, начальник цеху або інший відповідальний працівник) для надання консультацій з питань технологічного процесу виробництва і специфічних особливостей об'єкта, де виникла пожежа, і прилеглих будівель, споруд; вирішення питання щодо залучення необхідної техніки (автоцистерн, вантажних автомобілів тощо) для підвезення засобів пожежогасіння, техніки для влаштування обвалування на шляху розтікання нафтопродуктів; координування дій інженерно-технічного персоналу підприємства під час виконання робіт, пов'язаних з гасінням пожежі (відключення або переключення комунікацій трубопроводів, відкачування нафтопродуктів з резервуарів, прорізання отворів (вікон) у резервуарах для подачі піни тощо).

4. За фактом кожної пожежі, що сталася, керівник підприємства організовує службове розслідування з метою з'ясування причин її виникнення і розвитку, а також вироблення необхідних профілактичних заходів.

XI. Вимоги щодо розміщення та експлуатації протипожежної техніки та первинних засобів пожежогасіння

1. Використання протипожежної техніки, у тому числі пожежного устаткування, первинних засобів пожежогасіння, для господарських, виробничих та інших потреб, не пов'язаних з пожежогасінням або навчанням протипожежних формувань, не дозволяється.

2. Пожежні транспортні засоби, пересувні і переносні пожежні машини (пожежні автомобілі, мотопомпи, причепа) утримуються в опалюваних (з температурою середовища не нижче 10° С) пожежних депо або спеціально призначених для цієї мети приміщеннях (боксах), оснащених освітленням, телефонним зв'язком, твердим покриттям підлоги, утепленими воротами, іншими пристроями та обладнанням, необхідним для забезпечення нормальних і безпечних умов роботи.

3. Пожежні автомобілі, мотопомпи та причепа, введені в експлуатацію (поставлені на чергування або в резерв), укомплектовуються комплектом придатного до застосування пожежного устаткування, пожежними рятувальними пристроями, переносним пожежним інструментом, заправляються паливом та мастильними матеріалами, забезпечуються запасом вогнегасних речовин та постійно утримуються у повній готовності до виїзду (застосування) у разі тривоги.

4. За кожним пожежним автомобілем, мотопомпою, пристосованою (переобладнаною) для пожежогасіння технікою, закріплюється водій (моторист), який пройшов спеціальну підготовку. На пожежні автомобілі та мотопомпи визначається бойова обслуга.

На протипожежній техніці, поставленій на чергування, організовується цілодобове чергування особового складу (членів ДПД).

На об'єкті відпрацьовується порядок направлення і прибуття (доставки) техніки на місце пожежі згідно з розкладом виїзду, у тому числі і на розташовані поруч об'єкти житлового сектору.

Підприємство, де організовано цілодобове чергування на виїзній протипожежній техніці, щоденно інформує про її боєготовність найближчий підрозділ МНС України.

5. Перед введенням в експлуатацію (постановкою на чергування) пожежні автомобілі, мотопомпи та причепа піддаються випробуванням на відповідність вимогам чинної нормативно-технічної документації за участю представників МНС.

6. Види, періодичність, зміст та технологічна послідовність робіт з ТО пожежних автомобілів, мотопомп та причепів приймаються та здійснюються відповідно до вимог, зазначених в експлуатаційній документації на вироби конкретних типів (марок).

Про перевірку стану агрегатів із запуском двигуна робиться запис у спеціальному журналі, який зберігається у приміщенні, де встановлена ця техніка.

7. Будівлі, споруди, приміщення, технологічні установки забезпечуються первинними засобами пожежогасіння: вогнегасниками, ящиками з піском, бочками з водою, покривалами з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини, повсті, пожежними відрами, совковими лопатами, переносним пожежним інструментом (гаками, ломачами, сокирами тощо), які використовуються для локалізації та ліквідації пожеж у їх початковій стадії розвитку.

Ця вимога стосується також будівель, споруд та приміщень, обладнаних будь-якими типами систем пожежогасіння, пожежної сигналізації або внутрішніми пожежними кранами-комплектами.

Вперше збудовані, після реконструкції, розширення, капітального ремонту об'єкти (будівлі, споруди, приміщення, технологічні установки) забезпечуються первинними засобами пожежогасіння до початку їх експлуатації.

8. Пам'ятка щодо оснащення первинними засобами пожежогасіння наведено в додатку 2 до цих Правил.

9. Для зазначення місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння встановлюються вказівні знаки згідно з чинними державними стандартами. Знаки розміщуються на видних місцях на висоті від 2 до 2,5 м від рівня підлоги як всередині, так і поза приміщеннями (за потреби).

10. Для розміщення первинних засобів пожежогасіння у виробничих, складських, допоміжних приміщеннях, будинках, спорудах, а також на території об'єктів, як правило, встановлюються спеціальні пожежні щити (стенди).

На пожежних щитах (стендах) розміщуються ті первинні засоби гасіння пожежі, які можуть застосовуватися в даному приміщенні, споруді, установці.

Пожежні щити (стенди) та первинні засоби пожежогасіння фарбуються у відповідні кольори за чинним державним стандартом.

11. На пожежних щитах (стендах) вказується їх порядкові номери та номер телефону для виклику підрозділів МНС.

Порядковий номер пожежного щита вказується після літерного індексу "ПЩ".

12. Конструктивне виконання пожежних щитів (стендів) передбачається таким, щоб забезпечувалися:

захист вогнегасників від потрапляння прямих сонячних променів, а також захист знімних комплектуючих виробів від використання сторонніми особами не за призначенням (для щитів та стендів, що встановлюються поза приміщеннями);

зручність та оперативність зняття (витягання) закріплених на щиті (стенді) комплектуючих виробів.

13. Немеханізований переносний пожежний інструмент підлягає періодичному обслуговуванню, яке включає такі операції:

очищення від пилу, бруду та слідів корозії;

відновлення пофарбування з урахуванням вимог стандартів;

випрямлення ломів та суцільнометалевих гаків для виключення залишкових деформацій після використання;

відновлення потрібних кутів загострювання інструмента з дотриманням вимог чинних стандартів.

14. Бочки для води утримуються заповненими.

15. Пісок перед заповненням ящика просіюється і просушується. Конструктивне виконання ящика передбачається таким, щоб забезпечувалося зручне діставання піску лопатами та виключалося потрапляння опадів усередину.

16. Азбестове чи повстяне полотно (кошма) зберігається у металевих футлярах з кришками, періодично (не рідше одного разу на місяць) просушується і очищається від пилу.

17. Вогнегасники встановлюються у легкодоступних та помітних місцях (коридорах, біля входів або виходів з приміщень тощо), а також у пожежонебезпечних місцях, де найбільш вірогідна поява осередків пожежі. При цьому забезпечується їх захист від попадання прямих сонячних променів та безпосередньої (без загороджувальних щитків) дії опалювальних та нагрівальних приладів.

Пожежні щити (стенди), інвентар, інструмент, вогнегасники в місцях установлення не повинні створювати перешкоди під час евакуації.

18. Експлуатація та ТО вогнегасників здійснюються відповідно до Правил експлуатації вогнегасників, затверджених наказом МНС України від 02.04.2004 N 152 і зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 29.04.2004 за N 555/9154 (далі - НАПБ Б. 01.008-2004), та паспортів заводів-виробників.

XII. Основні вимоги до змісту інструкцій про заходи пожежної безпеки

1. Інструкції розробляються на основі діючих правил та інших чинних нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки виходячи зі специфіки пожежної небезпеки будинків, споруд, технологічних процесів, технологічного та виробничого обладнання. Вони встановлюють порядок та спосіб забезпечення пожежної безпеки, обов'язки і дії працівників у разі виникнення пожежі, включаючи порядок оповіщення людей та повідомлення про неї підрозділів МНС, евакуювання людей і матеріальних цінностей, застосування первинних засобів пожежогасіння, пожежного устаткування, систем пожежогасіння та взаємодії з підрозділами МНС. Інструкції можуть мати як додаток план евакуювання під час пожежі людей і матеріальних цінностей.

2. Інструкції про заходи пожежної безпеки (далі - інструкції) поділяються на такі види:

загальні інструкції для підприємств, організацій, установ (далі - загальнооб'єктові інструкції);

інструкції для окремих цехів, виробничих дільниць, лабораторій, приміщень тощо;

інструкції для службових приміщень;

інструкції щодо проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатації технологічних установок, обладнання тощо;

інструкції для працівників охорони (вартових, сторожів тощо).

2.1. У загальнооб'єктовій інструкції необхідно відображати основні вимоги з питань пожежної безпеки, а саме:

порядок утримання території, будинків, приміщень, споруд, протипожежних розривів, під'їздів до будинків, споруд, вододжерел;

вимоги щодо утримання шляхів евакуювання;

правила проїзду та стоянки транспортних засобів;

місця зберігання (на території) та допустиму кількість розташування там сировини, напівфабрикатів та готової продукції;

допустимість (місця) куріння;

порядок використання відкритого вогню, проведення вогневих та інших пожежонебезпечних робіт;

порядок збирання, зберігання та видалення горючих відходів виробництва;

утримання та зберігання спецодягу;

основні заходи щодо забезпечення пожежної безпеки технологічних процесів;

вимоги щодо зберігання пожежовибухонебезпечних речовин та матеріалів;

правила утримання протипожежної техніки, у тому числі пожежної автоматики, та первинних засобів пожежогасіння;

порядок огляду, приведення в пожежобезпечний стан і закриття приміщень після закінчення роботи;

особливості утримання електроустановок, вентиляційного та іншого інженерного обладнання, застосування опалювальних та інших нагрівальних приладів;

обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі із зазначенням порядку та правил (системи) оповіщення людей про пожежу та виклику підрозділів МНС, евакуювання людей та матеріальних цінностей, аварійного вимкнення електрообладнання та вентиляції, зупинення роботи технологічного обладнання тощо, застосування первинних засобів пожежогасіння, пожежного устаткування, систем пожежогасіння.

2.2. В інструкціях для окремих приміщень (дільниць) вказуються:

категорія приміщення за вибухопожежною та пожежною небезпекою відповідно до НАПБ Б.03.002-2007 (для виробничих, складських приміщень, лабораторій тощо);

вимоги щодо утримання шляхів евакуювання та виходів;

місця для куріння та вимоги до них;

правила утримання приміщень, робочих місць, зберігання та застосування ЛЗР, ГР, пожежовибухонебезпечних речовин і матеріалів;

порядок прибирання робочих місць, збирання, зберігання та видалення горючих відходів, промасленого шмаття;

утримання та зберігання спецодягу;

місця, порядок і норми одночасного зберігання в приміщенні сировини, напівфабрикатів та готової продукції;

умови проведення зварювальних та інших вогневих робіт;

порядок огляду, вимкнення електроустановок, приведення в пожежобезпечний стан приміщень і робочих місць, закриття приміщень після закінчення роботи;

заходи пожежної безпеки при роботі на технологічних установках та апаратах, які мають підвищену пожежну небезпеку;

граничні показання контрольно-вимірювальних приладів (манометрів, термометрів тощо), відхилення від яких можуть викликати пожежу або вибух;

обов'язки та дії працівників у разі виникнення пожежі: порядок і способи оповіщення людей, виклику підрозділів МНС, зупинки технологічного устаткування, вимкнення ліфтів, підйомників, вентиляційних установок, електроспоживачів, застосування первинних засобів пожежогасіння, пожежного устаткування, систем пожежогасіння, послідовність евакуювання людей та матеріальних цінностей під час пожежі з урахуванням дотримання техніки безпеки.

2.3. Інструкції щодо проведення пожежонебезпечних видів робіт, експлуатації технологічних установок та обладнання розробляються з урахуванням вимог, викладених в розділах II - IX цих

Правил.

3. Інструкції затверджуються керівником підприємства або особою, яка виконує його обов'язки.

Директор департаменту
фізичного захисту, пожежної безпеки
та безпеки життєдіяльності
Мінпаливенерго України

П. А. Іванов

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Міністра України
з питань надзвичайних ситуацій
та у справах захисту населення від наслідків
Чорнобильської катастрофи

В. М. Третяков

Голова Державного комітету
України з промислової
безпеки, охорони праці
та гірничого нагляду

С. О. Сторчак

Додаток 1
до Правил пожежної безпеки
для об'єктів зберігання,
транспортування та реалізації
нафтопродуктів

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК

робіт (професій), що пов'язані з підвищеною пожежною небезпекою і при прийманні на які особи повинні проходити спеціальне навчання (пожежно-технічний мінімум), а також щорічну перевірку знань нормативних актів з пожежної безпеки

До робіт з підвищеною пожежною небезпекою належать:

газозварювальні і газорізальні роботи;

різальні та інші роботи з застосуванням обладнання, в якому використовується рідке паливо (паяльні лампи, бензогасорізи тощо);

ізоляційні роботи, пов'язані з розігріванням бітумів, смол, мастик;

роботи, пов'язані з приготуванням і нанесенням мастик, клеїв та інших вибухопожежонебезпечних речовин і матеріалів;

ремонтні роботи в (на) резервуарах, насосних з перекачування нафтопродуктів, зливно-наливних естакадах та інших подібних спорудах, магістральних і технологічних нафтопродуктопроводах, технологічному обладнанні, в якому застосовуються, знаходяться в

обігу, зберігаються нафтопродукти та інші легкозаймисті та горючі рідини, вибухопожежонебезпечні речовини й матеріали;

роботи з електроустановками у вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зонах (відповідно до класифікації, встановленої НПАОП 40.1-1.32-01);

роботи з технологічним обладнанням, апаратами тощо, де знаходяться в обігу легкозаймисті та горючі рідини, горючі гази, а також речовини і матеріали, здатні вибухати і горіти в результаті взаємодії з водою, киснем й один з одним.

До професій, пов'язаних з підвищеною пожежною небезпекою, належать:

матеріально відповідальні працівники складського господарства і баз, де зберігаються горючі матеріали, негорючі матеріали в горючій упаковці, різноманітні пожежонебезпечні речовини і матеріали;

працівники всіх професій, зайняті на транспортуванні, прийманні, зберіганні, відпуску і переробці нафтопродуктів, у тому числі:

оператори, старші оператори товарних ділянок приймання, відпуску, зберігання нафтопродуктів;

водії електронавантажувачів;

машиністи, старші машиністи продуктових насосних;

пробовідбірник нафтопродуктів;

мийники бочок з-під масла, мазуту, інших легкозаймистих та горючих рідин;

працівники відділень (ділянок) брудної бочкотари (із залишками нафти, мазуту, інших легкозаймистих і горючих рідин), попередньої обробки відпрацьованих масел, автозаправних станцій.

Примітка.

Конкретний перелік робіт (професій, посад), при прийманні на які проводяться спеціальне навчання за програмами пожежно-технічного мінімуму і щорічна перевірка знань, встановлюється наказом керівника підприємства з урахуванням специфіки виробництва, вимог відповідних міжгалузевих і галузевих нормативних актів, цих Правил та НАПБ Б.02.005-2003, НАПБ Б.06.001-2003.

Додаток 2
до Правил пожежної безпеки
для об'єктів зберігання,
транспортування та реалізації
нафтопродуктів

Пам'ятка щодо оснащення об'єктів первинними засобами пожежогасіння

1. До первинних засобів пожежогасіння належать: вогнегасники, пожежний інвентар (азбестові полотна, покривала з негорючого теплоізоляційного полотна, грубововняної тканини або повсті, ящики з піском, бочки з водою, пожежні відра, лопати, гаки, ломы, сокири тощо).

[illegible]

	односторонні	50 п. м	8	6	4	10	6	3	2	1	-	3	2
	двосторонні	50 п. м	16	12	8	-	16	4	3	2	1	4	3
3	Річкові та морські причали	50 п. м	8	6	4	10	6	3	2	1	-	3	2
4	Площадки для наливання нафтопродуктів в автоцистерни	50 м ²	3	2	2	3	2	-	-	-	-	-	-
5	Площадки для зберігання нафтопродуктів у тарі	100 м ²	4	3	2	5	3	1	-	-	-	1	-
6	Маніфольди (вузли засувки)	50 м ²	3	2	2	3	2	-	-	-	-	-	-

Примітки: 1. Для граничної площі споруд, що захищаються, рекомендується передбачати один з типів і таблиці. У разі необхідності (значні розміри осередку можливої пожежі тощо) кількість вогнегасників або може використовуватися вогнегасник з більшим зарядом вогнегасної речовини.

2. Для споруд та виробничих ділянок, які не вказані в цій таблиці, тип та кількість вогнегасників при пожежній небезпеці за аналогією із вказаними спорудами.

3. За необхідності, крім наведеного в таблиці пожежного інвентарю, технологічні споруди додатково м пожежним інвентарем (відрами, ломами, баграми тощо).

Крім того, кожна паливно-роздавальна колонка, розташована на окремому заправному островці, оснащується 1 переносним порошковим вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг. Якщо на заправному островці розташовано декілька паливно-роздавальних колонок, то кількість вогнегасників приймається з розрахунку 1 переносний вогнегасник не більше ніж на дві колонки.

7. Кожна АЗС оснащується 2 ящиками з піском місткістю по 0,5 м³, лопатами, засобами для перенесення піску (ноші, возик тощо) та 2 покривалами з негорючого теплоізоляційного матеріалу розміром 1,5 x 2 м.

8. Пересувні АЗС комплектуються не менше ніж двома переносними порошковими вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини по 10 кг кожний та покривалом розміром 1,5 x 2 м.

9. Кожна колонка заправки автомобілів оснащується зрідженим вуглеводневим газом і кожна зливна колонка на АГЗС оснащується 2 переносними порошковими вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг кожний та 1 переносним вуглекислотним вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 5 кг.

Насосно-компресорне відділення на АГЗС оснащується 3 переносними порошковими вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг кожний, 1 пересувним

порошковим вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 100 кг, а також 1 переносним вуглекислотним вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 5 кг і 2 пересувними вуглекислотними вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 28 кг кожний з розрахунку на кожні 2 насоси.

Резервуари для зберігання зрідженого газу на АГЗС оснащуються 3 переносними порошковими вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг кожний, 1 пересувним порошковим вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 100 кг, а також 2 переносними вуглекислотними вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 5 кг кожний і 2 пересувними вуглекислотними вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 28 кг кожний з розрахунку на кожні 200 м³ загальної ємності резервуарів.

Допоміжні будівлі АГЗС оснащуються 1 переносним порошковим вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг та 1 переносним вуглекислотним вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 5 кг на кожні 200 м².

10. АГЗП оснащується 2 переносними порошковими і 2 переносними вуглекислотними вогнегасниками з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг і 5 кг кожний відповідно і 1 пересувним порошковим вогнегасником з масою заряду вогнегасної речовини не менше 100 кг з розрахунку на кожний резервуар АГЗП.

11. Допускається здійснювати заміну вогнегасників одного типу на інший із забезпеченням рівності сумарної вогнегасної здатності вогнегасників за класом пожежі. Для цього необхідно керуватися пунктом 3.6 та додатком 2 до НАПБ Б.03.001-2004.

12. Відстань від можливого осередку пожежі до місця розташування вогнегасників приймається не більше 30 м.

13. Під час визначення можливості застосування та місць розташування пересувних вогнегасників враховується можливість їх швидкої доставки до осередку пожежі, беручи до уваги місця прокладання технологічних трубопроводів, залізничних колій та можливого розташування на них состава залізничних вагонів-цистерн, можливість підймання (спускання) вогнегасників по сходах технологічних споруд тощо.

14. Для комплектування електроустановок та технологічного обладнання застосовуються тільки порошкові або вуглекислотні вогнегасники.

15. Застосування водопінних вогнегасників для гасіння пожеж електроустановок та технологічного обладнання (електродвигунів насосів тощо), що знаходяться під напругою, не дозволяється.

16. На кожні 5000 м² території забудови об'єкта встановлюється пожежний щит (але не менше одного) або, за наявності такої можливості, утеплена будівля (пожежний пункт) з температурою повітря узимку не нижче 5° С з таким набором первинних засобів пожежогасіння:

три порошкових вогнегасники з масою заряду вогнегасної речовини не менше 9 кг кожний;

покривало з негорючого теплоізоляційного матеріалу або повсті розміром 2 x 2 м;

один ящик з піском місткістю не менше 0,5 м³;

дві лопати (совкова і штикова);

два пожежних відра;

- два ломи;
- дві сокири;
- три гаки;
- ноші або возик для перенесення (перевезення) пожежного інвентарю та піску.

Додаток 3
до Правил пожежної безпеки для
об'єктів зберігання, транспортування та
реалізації нафтопродуктів

ПЕРЕЛІК
основних приміщень та споруд об'єктів зберігання, транспортування та реалізації
нафтопродуктів, які підлягають обладнанню автоматичними системами пожежогасіння та
системами пожежної сигналізації

Вид будинку	Нормативний показник та перелік приміщень, що підлягають обладнанню АСП та СПС	
	АСП	СПС
1	2	3
Приміщення для насосів і вузлів засувок у будівлях продуктових насосних станцій на складах нафтопродуктів (крім резервуарних парків магістральних нафтопродуктопроводів), каналізаційних насосних станцій з перекачування неочищених виробничих стічних вод (із нафтопродуктами) і нафтопродуктів, що уловлені	300 м ² і більше	менше 300 м ²
Приміщення для насосів і вузлів засувок у будівлях насосних станцій резервуарних парків магістральних нафтопродуктопроводів	незалежно від площі на станціях продуктивністю 1200 м ³ /год і більше	незалежно від площі на станціях продуктивністю менше 1200 м ³ /год

Складські приміщення для зберігання нафтопродуктів із температурою спалаху нижче 120° С у тарі	500 м ² і більше	менше 500 м ²
Складські приміщення для зберігання нафтопродуктів із температурою спалаху 120° С і вище в тарі	750 м ² і більше	менше 750 м ²
Розливні, розфасовочні та інші виробничі приміщення	500 м ² і більше при кількості нафти та нафтопродуктів більше 15 кг/м ²	менше 500 м ² при кількості нафти та нафтопродуктів більше 15 кг/м ²
Приміщення вбудованих, прибудованих та дахових котельних установок на газовому паливі	-	незалежно від площі
Приміщення вбудованих та прибудованих котельних установок на рідкому паливі	незалежно від площі	-
Приміщення деревообробки	500 м ² і більше	менше 500 м ²
Приміщення безкамерного пофарбування, пофарбування занурюванням, струменевим политтям	незалежно від площі	-
Фарбувальні камери з використанням ЛЗР та ГР	незалежно від типу	-
Приміщення для пофарбування іншими методами	500 м ² і більше	менше 500 м ²
Фарбоприготувальні ділянки	незалежно від площі	-
Приміщення витратних комор лакофарбних	50 м ² і більше	менше 50 м ²

матеріалів, горючих мийних засобів, мастил, інших горючих рідин, що розміщені у виробничих будинках		
Лабораторні приміщення випробувальної апаратури, що належать до категорії вибухонебезпечних приміщень	300 м ² і більше незалежно від площі, якщо не відокремлені протипожежними перешкодами від приміщень категорій Г та Д	менше 300 м ²
Експрес-лабораторії аналізів	-	незалежно від площі
Виробничі будівлі категорії В за вибухопожежною небезпекою:		
підземні	усі приміщення при загальній площі 700 м ² та більше	усі приміщення при загальній площі 700 м ² та менше
одноповерхові	усі приміщення при загальній площі 1000 м ² та більше	усі приміщення при загальній площі 1000 м ² та менше
двоповерхові та вище	усі приміщення при загальній площі 500 м ² та більше	усі приміщення при загальній площі 500 м ² та менше
Наземні резервуари для зберігання нафти і нафтопродуктів	номінальним об'ємом 5000 м ³ і більше	-
Адміністративні, офісні та побутові приміщення	-	незалежно від площі
Будівлі та приміщення комплексів автозаправних станцій	приміщення категорії В площею понад 20 м ² , складські приміщення з наявністю ЛЗР та ГР, незалежно від площі, приміщення постів технічного обслуговування площею понад 100 м ² , а також приміщення БП АЗС, АГЗС об'ємом 500 м ³ та більше, в яких розміщується обладнання перекачування скрапленого вуглеводневого	усі приміщення

газу, що входить до складу технологічної системи АЗС

Примітка. Крім даних, наведених у цій таблиці, необхідно також керуватись Переліком однотипних за призначенням об'єктів, які підлягають обладнанню автоматичними установками пожежогасіння та пожежної сигналізації (НАПБ Б.06.004-2005), затвердженим наказом МНС України від 22.08.2005 N 161 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.09.2005 за N 990/11270.

Додаток 4
до Правил пожежної безпеки для
об'єктів зберігання, транспортування та
реалізації нафтопродуктів

Дані щодо температури спалаху основних нафтопродуктів

Перелік нафтопродуктів	Температура спалаху, °С	Класифікація речовини за температурою спалаху
1	2	3
Бензини	мінус 27	ЛЗР
	мінус 39	
Дизпалива:		
марки "Л"	від 40 до 61	ЛЗР
марки "З"	не нижче 35	ЛЗР
марки "А"	30	ЛЗР
Паливо для швидкохідних дизелів:		
марки "ДЛ"	не нижче 65	ГР
марки "ДЗ"	не нижче 50	ЛЗР
марки "ДС"	не нижче 90	ГР
Паливо моторне для середньооборотних і		

малооборотних дизелів:		
марки "ДТ"	не нижче 65	ГР
марки "ДМ"	не нижче 85	ГР
Масло сланцеве (паливне):		
марки "А"	не нижче 65	ГР
марки "Б"	не нижче 80	ГР
Паливо нафтове (мазут) для мартенівських печей:		
марки "МП"	не нижче 110	ГР
марки "МП-1"	не нижче 110	ГР
Мазут:		
флотський марки "Ф-5"	не нижче 80	ГР
флотський марки "Ф-12"	не нижче 90	ГР
топочний марки 40	не нижче 90	ГР
топочний марки 100	не нижче 110	ГР
Палива для реактивних двигунів:		
марки "Т-1"	не нижче 30	ЛЗР
марки "ТС-1"	не нижче 28	ЛЗР
марки "Т-2"	не нижче 28	
марки "РТ"	не нижче 28	ЛЗР
марки "Т-5"	не нижче 62	ЛЗР
марки "Т-8В"	не нижче 45	ЛЗР
Гас освітлювальний	не нижче 40	ЛЗР

Уайт-спірит	не нижче 33	ЛЗР
Паливо нафтове для газотурбінних установок:		
марки "ТГВК"	не нижче 65	ГР
марки "ТГ"	не нижче 61	ГР
Масла: авіаційні і для турбореактивних двигунів	215 - 270	ГР
турбінні для гідротурбін	180 - 195 - 220	ГР
суднових газових турбін	135	ГР
конденсаторні	135 - 150	ГР
МТ	165 - 230	ГР
МК-6, МК-8, МК-8П	135 - 140	ГР
трансформаторні	135 - 150	ГР
МС-6	145	ГР
МС-8	145	ГР
МС-8П	145	ГР
веретенні АУ, АУп	165	ГР
трансмисійні	130 - 200	ГР
автомобільні	190 - 200	ГР
автотракторні	190 - 200	ГР
індустріальні	190 - 200	ГР
компресорні	216 - 220	ГР
суднові, моторні для високошвидкісних механізмів	125 - 135	ГР

осьові	190 - 200	ГР
дизельні	190 - 200	ГР
Бітуми	110 - 180	ГР
Відпрацьовані нафтопродукти:		
марки "ММО"	не нижче 100	ГР
марки "МИО"	не нижче 120	ГР
марки "СНО"	за результатами аналізу	ГР
Примітка. Враховуючи, що температура спалаху відпрацьованих нафтопродуктів практично може відрізнятися від зазначеної у таблиці, віднесення їх до ЛЗР або ГР виконується за результатами аналізу в кожному окремому випадку		

Додаток 5
до Правил пожежної безпеки для
об'єктів зберігання, транспортування та
реалізації нафтопродуктів

Форма наряду-допуску
на ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних
та пожежонебезпечних об'єктах

Затверджую

(посада, прізвище, ім'я, підпис)
"___" _____ 200_ року

НАРЯД-ДОПУСК N ____
на ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та пожежонебезпечних об'єктах

1. Об'єкт

(цех, відділення, ділянка, установка)

2. Місце роботи _____
(цех, апарат, комунікація тощо)

3. Зміст роботи _____

4. Відповідальний за підготовку до проведення вогневих робіт _____

(посада, прізвище, ініціали)

5. Відповідальний за ведення вогневих робіт _____

(посада, прізвище, ініціали)

6. Перелік і послідовність підготовчих заходів і заходи безпеки при виконанні вогневих робіт:

а) при підготовчих роботах _____

б) при веденні вогневих робіт _____

в) після закінчення робіт _____

7. Начальник об'єкта _____

(підпис)

8. Склад бригади і відмітка про проходження інструктажу

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові	Кваліфікація	З умовами роботи ознайомлений, інструктаж отримав		Інструктаж провів
			підпис	дата	

9. Результати аналізу повітря

Дата і час відбору проб	Місце відбору проб	Результати аналізу повітря	Підпис особи, яка проводила аналіз

10. Заходи, що передбачені в пункті 6а, виконані

(дата, підпис особи, відповідальної за підготовку вогневих робіт)

11. Робоче місце підготовлено до проведення вогневих робіт

(дата, підпис особи, відповідальної за проведення вогневих робіт)

12. Дозволяю ведення вогневих робіт

(дата, підпис начальника об'єкта)

з _____ год. до _____ год.

13. Узгоджено:

Представник відомчої пожежної охорони (ДПД) _____

(дата, підпис)

Інженер з охорони праці _____

(дата, підпис, прізвище, ініціали, посада)

14. Наряд-допуск (дозвіл) продовжений

Дата і місце проведення робіт	Результати аналізу повітряного середовища	Можливість проведення робіт підтверджую			
		відповідальний за підготовку робіт	відповідальний за проведення робіт	представник відомчої пожежної охорони (ДПД)	керівник структурного підрозділу, де проводяться вогневі роботи, особа, що його заміняє

Узгоджено _____

(прізвище, ім'я, посада особи, яка затвердила наряд-допуск)

Робота закінчена в повному обсязі, робочі місця приведені в порядок, люди виведені, наряд-допуск закрито "___" _____ 200_ року

Відповідальний за ведення вогневих робіт _____

(підпис)

Начальник об'єкта (цеху, відділення, установки, ділянки) _____

(підпис)